

Ο CasaΜιας μας

Ιησούς Χριστός

Η επί του όρους ομιλία

Ενεργειακή
αναβάθμιση
Αξιολόγηση μίας
επένδυσης

Στην γωνιά των φιλοσόφων

Επικτήτος

Ένας στωϊκός φιλόσοφος

Στην γωνιά του Γραφείου

Παρέα με τον Κο Εγκέλαδο

Θερμική άνεση

Με την δύναμη του
φωτορεαλισμού

Στην γωνιά των ποιητών

Κωστής Παλαμάς

Τεύχος 3

www.georgerozis.gr

Έτος 2016

Μιά ηλεκτρονική έκδοση του Τεχνικού Γραφείου Γεωργίου Ρόζη

Γεώργιος Ε. Ρόζης, Διπλ. Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.

«Το τρίτο βήμα φύγαμε και ο δρόμος μας πηγαίνει», και πόσο δίκιο έχει ο Νίκος Πορτοκάλογλου στο τραγούδι αυτό.

Στο τεύχος αυτό θέλω να σας ευχαριστήσω για την ανταπόκριση που έχει μέχρι τώρα η προσπάθεια αυτή, και με την ίδια αγάπη και ενθουσιασμό σας καλωσορίζω στο 3^ο τεύχος του περιοδικού μας.

Στον προηγούμενο πρόλογό μου είχα κλείσει με το απόφθεγμα του Σωκράτη : *εν οίδα ότι ουδέν οίδα*. Και αυτό που μπορώ να πω είναι ότι χαίρομαι που 'ουδέν οίδα'. Ακόμη και όταν προχωράς σε μονοπάτια γνωστά και πολλά πράγματα μετά από 23 χρόνια καριέρας γίνονται μηχανικά, διαβάζοντας πάλι την βιβλιογραφία για τα θέματα των άρθρων, αισθάνομαι τον ίδιο ενθουσιασμό που είχα σαν φοιτητής. Μου προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι διαβάζοντας, ψάχνω να βρω κάτι που δεν το γνωρίζω, και αυτό το κάνω όπως τότε με την ίδια όρεξη για να μάθω. Βέβαια ακόμη δεν έχω καταφέρει να βρω κάτι καινούριο, αλλά όλη αυτή η μεθοδολογία που αναπτύσσεται για την συγγραφή των άρθρων βάζει σε μία σειρά τα τμήματα της δουλειάς μου και με βοηθάει να βελτιώσω κάποια πράγματα. Ένα παράδειγμα σε αυτό, είναι το άρθρο για τον σεισμό. Σκοπός του άρθρου είναι καταρχάς να περιγράψω το φαινόμενο του σεισμού και να δείξω ότι δεν είναι κάτι το τόσο φοβερό που τρομοκρατεί τον κόσμο. Αφετέρου να τονίσω την αξία του προσεισμικού ελέγχου στις κατασκευές και των έγκαιρων επεμβάσεων που μπορούν να γίνουν σε αυτές για να προστατευτούν. Το έτος 1999 και μετά τον καταστροφικό σεισμό της Αθήνας και τις επιστημονικές αναλύσεις που ακολούθησαν, αυτό που διαπίστωσα ήταν ότι δεν φτάνει να σχεδιάζεις και να υλοποιείς με μόνο γνώμονα τον κανονισμό. Στον σεισμό εκείνο η επιτάχυνση του εδάφους που λαμβάνουμε υπόψη στον αντισεισμικό κανονισμό ξεπέρασε τα όρια που αυτός θέτει. Έτσι, αυτό που ήθελα ήταν να αναπτύξω ένα μοντέλο όπου, λαμβάνοντας υπόψη την θέση της κατασκευής, την γεωμορφολογία, την γεωλογία και την υδρογεωλογία της περιοχής αυτής, να μπορώ να εκτιμήσω αν μία κατασκευή θα αντέξει και σε συνθήκες δυσμενέστερες του κανονισμού. Δεν θα το αναλύσω αυτό το μοντέλο εδώ γιατί δεν έχει νόημα. Αυτό όμως που θέλω να πω είναι ότι τώρα ξαναδιαβάζοντας για τους μηχανισμούς δημιουργίας σεισμών και ελέγχοντας το μοντέλο που έχω φτιάξει με τα δεδομένα των σεισμών των τελευταίων 7 χρόνων, διαπίστωσα μία ενδιαφέρουσα συσχέτιση που μου είχε ξεφύγει. Έτσι αυτή την περίοδο ξαναμελετώ το μοντέλο για να το βελτιώσω και ελπίζω ότι κάποια στιγμή, όταν θα έχω καταφέρει να επαληθεύσω την θεωρία μου αυτή, να την δημοσιεύσω στο περιοδικό ή στην σελίδα του γραφείου μου. Η βελτίωση αυτή μπορώ να πω ότι είναι εντυπωσιακή αν επαληθευτεί, γιατί θα καθορίσει με μεγαλύτερη ακρίβεια τις πιθανότητες να ξεπεραστούν τα δεδομένα σχεδιασμού κάποια στιγμή στον χρόνο ζωής της κατασκευής. Μία παράπλευρη ανακάλυψη θα έλεγα ήταν και η εκτίμηση ότι στην περιοχή των Χανίων θα γίνει κάποιος δυνατός σεισμός. Αυτό το δημοσίευσα στην σελίδα του Τεχνικού Γραφείου στο facebook στις 9 Μαρτίου 2016. Η εκτίμηση του μοντέλου ήταν για 4,8-4,9 ML (ρίχτερ). Τελικά έγινε στις 12/3/2016 σεισμός στην περιοχή εκείνη 4,5 ρίχτερ. Όμως ο σκοπός μου δεν είναι να

ερευνήσω μία μέθοδο πρόβλεψης σεισμών γιατί δεν με ενδιαφέρει. Η καλύτερη πρόβλεψη είναι πάντα η πρόληψη.

Καταλήγοντας αυτό που θέλω να πω είναι ότι χάρηκα που αναγνώρισα ότι 'ουδέν οίδα'. Η ώθηση για γνώση, μου άνοιξε ένα νέο πεδίο έρευνας για την βελτίωση της δουλειάς μου. Δεν ξέρω τι καρπούς θα δώσει αλλά σίγουρα μπορώ να πω με χαρά πάλι και ελπίζω αυτό να εκφράζει και εσάς:

«Σαν βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη, να εύχεσαι να είναι μακρύς ο δρόμος»

Καλό διάβασμα !!!

Debugging the code....

Ελληνική Οικονομία

Στο προηγούμενο τεύχος ασχοληθήκαμε με το ασφαλιστικό αφού αυτή την στιγμή η λύση του αποτελεί σίγουρα πρώτη προτεραιότητα. Όμως και το ασφαλιστικό είναι κομμάτι της Ελληνικής Οικονομίας, που τα τελευταία χρόνια έχει δεινοπαθήσει αρκετά. Είδαμε επίσης ότι σαν ένα υποσύνολο της οικονομίας ακολουθεί και αυτό την πορεία της τελευταίας. Αυτό που κατέστη σαφές από την ανάλυση, ήταν το γεγονός ότι το πρόβλημα στο ασφαλιστικό δεν προέκυψε ξαφνικά γιατί μπήκαμε στα μνημόνια. Ήταν εκεί και απλά περίμενε τις συνθήκες για να φανεί. Οι προειδοποιήσεις πολλές και επί 23 χρόνια πλήρη αδράνεια, μόνο προσωρινές λύσεις και πολιτική διαχείριση.

Αναπόφευκτα λοιπόν το ενδιαφέρον μας στρέφεται προς αυτό το σύνολο που ονομάζουμε Ελληνική Οικονομία. Ήταν πράγματι τόσο ισχυρή, όπως μας διαφήμιζαν, ιδίως από την στιγμή που μπήκαμε στο ευρώ; Τελικά παρά τα 6 χρόνια μνημόνια, τι είναι αυτό που μας κρατάει δέσμιους μέσα σε μηχανισμούς και συνθήκες που στην ουσία μας στραγγαλίζουν και δεν μας σώζουν; Και κυρίως τι μπορεί να είναι αυτό που θα μας δώσει την ώθηση να φύγουμε μπροστά; Κάθε φορά που ακούω να μου μιλάνε για ανάπτυξη ρωτώ: δείξε μου τον κλάδο που θα αποτελέσει την ατμομηχανή. Πες μου ποιο είναι το μοντέλο σχεδιασμού της ανάπτυξης της Χώρας για τα επόμενα 10-20 χρόνια; Πάντως διαβάζοντας και ερευνώντας για τις ανάγκες του άρθρου θα κάνω ακόμη μια φορά και αυτή την ερώτηση:

Ήταν ποτέ πραγματικά η οικονομία μας ισχυρή;

Ξεκινώντας τώρα την ανάλυση για την Ελληνική Οικονομία, και με τις όποιες γνώσεις οικονομικών έχω, θα προσπαθήσω να απομονώσω όλα τα επί μέρους κομμάτια και να τα αναλύσω προσπαθώντας να απαντήσω στις παραπάνω ερωτήσεις που έθεσα. Ένα κομμάτι της οικονομίας είναι το ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν). Είναι το πρώτο τμήμα που θα ασχοληθούμε αφού σε διεθνές επίπεδο, με βάση το ποσό αυτό, μετράνε την οικονομική δύναμη μιας χώρας. Εμείς τα χρόνια του μνημονίου προσπαθούμε να το ανεβάσουμε για να φτιάξουμε τον λόγο χρέος / ΑΕΠ και έτσι να πούμε ότι το χρέος είναι βιώσιμο. Πώς γίνεται αυτό με τόση ανεργία; Όταν γίνει η ανάλυσή του, θα καταλάβετε πόσες δημιουργικές λογιστικές κρύβονται πίσω από τα

οικονομικά μεγέθη. Ένα παράδειγμα που μπορώ να σας δώσω είναι η Κίνα. Είναι η δεύτερη χώρα σε ΑΕΠ παγκοσμίως. Μπορείτε όμως να πείτε ότι ο κόσμος της ευημερεί;

Την ανάλυση για το ΑΕΠ θα την κάνουμε στο επόμενο τεύχος και εκεί θα γίνει εκτενέστερη αναφορά. Στο τεύχος αυτό ξεκινώντας την ενασχόλησή μας με την Ελληνική Οικονομία θα κάνουμε μία σύντομη αναφορά στο πρόσφατο παρελθόν της Ελλάδας ξεκινώντας από το έτος 1823, όταν η Ελληνική Επανάσταση είχε προχωρήσει και είχε σχηματιστεί η πρώτη Ελληνική Κυβέρνηση. Τότε, στην Β' Εθνοσυνέλευση που έγινε στο Άστρος Κυνουρίας, αποφασίστηκε ότι επειδή τα χρήματα των ιδιωτών που χρηματοδότησαν τον αγώνα είχαν εξανεμιστεί και δεν υπήρχαν τα αναγκαία κεφάλαια για την οργάνωση του σύγχρονου κράτους, έπρεπε να προχωρήσουν σε εξωτερικό δανεισμό. Για να καταλάβετε, το μέγεθος του προβλήματος ήταν τόσο μεγάλο που ο λόρδος Βύρωνας δάνεισε στους αντιπροσώπους τα χρήματα για να μεταβούν στο Λονδίνο και να δανειστούν σαν χώρα. Το ποσό στην ονομαστική του αξία ήταν 800.000 λίρες αλλά μετά από προμήθειες κρατήσεις και άλλα ωραία στην Ελλάδα έφτασαν 298.000 λίρες, οι οποίες ξοδεύτηκαν από την τότε κυβέρνηση στην εμφύλια διαμάχη που είχε ξεσπάσει. Όπως ήταν φυσικό, τον επόμενο χρόνο, το 1824, θα ζητηθούν επιπλέον δανεικά και αυτή την φορά το δάνειο ήταν 2.000.000 λίρες, όπου μετά από τόκους προμήθειες, προεξοφλήσεις και κάτι οπλικά συστήματα της εποχής στην Ελλάδα έφτασαν περίπου 232.000 χιλ. Τα δάνεια αυτά θα χαρακτηριστούν ως «σωτήρια» από την κυβέρνηση, θα επιφέρουν την πρώτη επιτήρηση από το εξωτερικό για την εξυπηρέτησή τους, και αφού η πραγματική οικονομία δεν είχε ακόμη αναπτυχθεί, το 1826 θα δηλώσουμε την πρώτη μας χρεοκοπία. Ο Ιωάννης Καποδίστριας ως πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδας προσπάθησε να εφαρμόσει μια οικονομική πολιτική με άξονα την γεωργία και την κτηνοτροφία όπως και το εμπόριο, αφού εκείνη την περίοδο η ναυτιλία απέφερε σημαντικά κέρδη. Έκοψε το πρώτο νόμισμα και προσπάθησε να φτιάξει νόμους που να καθορίζουν την λειτουργία του κράτους. Αργότερα, ο Όθωνας σύναψε καινούριο δάνειο με τις τρεις μεγάλες εγγυήτριες δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) ποσού 60.000.000 γαλλικών

φράγκων και όπως καλά θα το καταλάβατε στην Ελλάδα έφτασε περίπου 16.000.000 όπου κατά τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη ξοδεύτηκαν για την Αντιβασιλεία. Βεβαιώνω τις υποψίες σας ότι και τον δανεισμό αυτό ακολούθησε χρεοκοπία το έτος 1843 με νέα εποπτεία από τις εγγυήτριες δυνάμεις, και για να μην σας κουράζω, συνοπτικά αυτή ήταν η οικονομική ιστορία της χώρας μας μέχρι τον πόλεμο του 1940 και τον εμφύλιο. Σοβαρή οικονομική ανάπτυξη δεν θα μπορούσε να υπάρξει αφού την περίοδο αυτή που σχηματιζόταν το Ελληνικό κράτος ήταν περίοδος πολέμων και διαμαχών, που αντλούσαν τεράστια κεφάλαια, και τα περισσότερα από αυτά με δάνεια. Όμως υπήρξε και μία μικρή περίοδος μετά την Μικρασιατική καταστροφή του 1922 και μέχρι τον πόλεμο του 1940 όπου σημειώθηκε μία οικονομική πρόοδος. Τότε άρχισαν να δημιουργούνται οι πρώτες βιομηχανίες και βιοτεχνίες, άρχισαν να γίνονται μεγάλα δημόσια έργα, ν' ανθεί το εμπόριο, και οι εξαγωγές της σταφίδας και του καπνού ν' αποφέρουν σημαντικά έσοδα. Ταυτόχρονα ενισχύεται η γεωργία και η κτηνοτροφία. Η περίοδος αυτή έχει χαρακτηριστεί ως η περίοδος του μεσοπολέμου, και την οικονομική ανάπτυξη αυτή την βλέπουμε και στα νεοκλασικά κτίρια των πόλεών μας, τουλάχιστον σε όσα από αυτά γλύτωσαν της αντιπαροχής. Από τον εμφύλιο και μετά στην ουσία η Ελλάδα ακολούθησε την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης όπως ήταν φυσικό και επόμενο, αφού ουσιαστικά τόσο η χώρα όσο και η οικονομία της είχαν καταστραφεί από τους Γερμανούς κατά την διάρκεια της κατοχής. *Αυτό εμείς οι Έλληνες δεν θα πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ. Γιατί όχι μόνο μας κατέστρεψαν, μας λήστεψαν, μας*

δολοφόνησαν, το 1955 τους χαρίσαμε και το 60% αυτών που μας χρωστούσαν και μάλιστα στην ονομαστική του αξία, και ούτε το υπόλοιπο αποπλήρωσαν, ούτε ποτέ αποζημίωσαν τα θύματά τους. Είναι αυτοί οι ίδιοι Γερμανοί που ο κος Σόιμπλε φοβάται να πει ότι πρέπει να γίνει κούρεμα του Ελληνικού χρέους στην ονομαστική του αξία. Είναι αυτοί οι ίδιοι Γερμανοί που μας λένε πόσα λεφτά διέθεσαν από Ευρωπαϊκούς πόρους για την Ελλάδα αλλά σφυράνε αδιάφορα όταν τους ρωτάς και εσείς πόσα κερδίσατε από τις εξαγωγές σας στην Ελλάδα και από τα τοκοχρεολύσια.

Την δεκαετία του 1950 η ανάπτυξη της οικονομίας είναι ραγδαία με βασικούς πυλώνες: την ανάπτυξη στην ναυτιλία, το συνάλλαγμα από εξωτερικό λόγω των ομογενών, την αύξηση του τουρισμού, τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων όπως λάδι, ελιές, σταφίδα, φρούτα. Την περίοδο εκείνη γίνονται επίσης μεγάλες επενδύσεις σε δημόσια έργα. Ο δανεισμός συνεχίζεται βέβαια αλλά σε πιο ήπιους ρυθμούς αφού στην Ελλάδα εισέρχονται και λεφτά από το σχέδιο Μάρσαλ. Από την δεκαετία του 1980 και μετά ο δανεισμός αυξάνεται – παρά τα χρήματα που παίρνει η Ελλάδα από την ΕΟΚ και ΕΕ – και μέχρι σήμερα αποτελεί τον πρώτο και μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας. Για την περίοδο αυτή (1974-2016) στις επί μέρους αναλύσεις των τμημάτων της οικονομίας θα γίνει καλύτερη αναφορά στα μεγέθη αυτά, αφού κυρίως την περίοδο αυτή έχουν την βάση τους και τα περισσότερα προβλήματα που πρέπει να λύσουμε σήμερα.

Στο επόμενο τεύχος θα εξετάσουμε την παράμετρο της οικονομίας που λέγεται ΑΕΠ.

Με διάθεση ρετρό

Μάρτιος 2010

Ο Μάρτιος ξεκίνησε με μια ευχή από τον τότε Επίτροπο Οικονομικών και Νομοθετικών Υποθέσεων της Ευρώπης κο Όλι Ρεν, ο οποίος σε συνέντευξη τύπου κλείνοντας ευχήθηκε στους Έλληνες «καλό κουράγιο». Νωρίτερα, μαζί με τον κο Σταρκ (ΕΚΤ) και τον κο Τόμσεν (ΔΝΤ) είχε συναντήσεις με τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Εργασίας για τα μέτρα που έπρεπε να παρθούν και τα οποία όπως φανερώνεται από τη δήλωσή του ήταν αρκετά σκληρά. Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κος Μάρτιν Σουλτς, σχολιάζοντας τις δηλώσεις του κος Ρεν, αναφέρει ότι τα μέτρα δε θα εφαρμοστούν τόσο εύκολα όσο νομίζει ο κος Ρεν. Εντωμεταξύ, η ΕΕ έχει ετοιμάσει σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας κατά τις αναφορές της αλλά ελπίζει ότι μετά τα μέτρα που θα ανακοινώσει η κυβέρνηση δε θα χρειαστεί να μπει σε εφαρμογή. Εν αναμονή των μέτρων ΚΚΕ και ΣΥΡΙΖΑ ετοιμάζονται να αντιδράσουν, ενώ η ΝΔ κατηγορεί την κυβέρνηση ότι καθυστέρησε ένα πεντάμηνο να λάβει μέτρα. Ταυτόχρονα, γκρίνιες αρχίζουν να εκδηλώνονται και στο χώρο του ΠΑΣΟΚ καθώς ο κος Παπανδρέου προαναγγέλλοντας τα δύσκολα μέτρα δήλωσε : «μέτρα ή χρεοκοπία».

Παράλληλα συνεχίζεται η κόντρα μεταξύ ΝΔ και ΠΑΣΟΚ για την επίρριψη ευθυνών εκατέρωθεν για την κατάσταση της χώρας, με τον κο Σαμαρά να δηλώνει ότι «κατεδαφίζεται το εθνικό μέτωπο της συναίνεσης» αντιδρώντας στην ομιλία του κος Παπανδρέου στην ΚΟ του ΠΑΣΟΚ όπου επέρριπτε ευθύνες στην προηγούμενη κυβέρνηση Καραμανλή που δεν είχε πάρει έγκαιρα μέτρα. Τελικά, τα νέα μέτρα παρουσιάζονται τις 4 Μαρτίου

στο υπουργικό συμβούλιο με προεξέχοντα τις περικοπές του 14^{ου} μισθού και σύνταξης. Τα ξένα ΜΜΕ είδαν θετικά τα νέα μέτρα με τον κο Παπανδρέου να δηλώνει ότι «τώρα είναι η ώρα της Ευρώπης» και αν αρνηθεί τη βοήθεια θα στραφούμε στο ΔΝΤ. Τα κόμματα της αριστεράς αντιδρώντας στα μέτρα ετοιμάζουν κινητοποιήσεις, ενώ η ΝΔ με τον κο Σαμαρά δηλώνει ότι τα μέτρα θα φέρουν «ασφυξία στην κοινωνία». Από την ΕΕ χαρακτηρίζουν τα μέτρα θετικά, ενώ στο ίδιο μήκος κύματος είναι οι δηλώσεις από ΕΚΤ και ΔΝΤ.

Τις αμέσως επόμενες μέρες η κυβέρνηση φέρνει νομοσχέδιο στη βουλή με τα μέτρα για έξοδο από την κρίση, με την ΝΔ να δηλώνει ότι θα το καταψηφίσει επί τη αρχής, ενώ πλέον ξεκινάει και κύμα κινητοποιήσεων στις οποίες δεν λείπουν οι εντάσεις και οι συγκρούσεις με τα ΜΑΤ. Κρίση επίσης ξεσπά και μεταξύ κυβέρνησης και ιεραρχίας λόγω της φορολογίας στην περιουσία της τελευταίας.

Στην Γερμανία οι αντιδράσεις για την διάσωση της Ελλάδας συνεχίζονται με αποκορύφωμα δημοσιεύματα που καλούν την Ελλάδα να πουλήσει την Ακρόπολη και μερικά νησιά της για να ξεχρεώσει, με τους ομογενείς εκεί να απαντούν ότι και η Γερμανία που έχει χρέη να πουλήσει την πύλη του Βραδιμβούργου. Οι κρατήσεις πάντως των Γερμανών τουριστών μειώνονται.

Η κυβέρνηση μετά τα μέτρα ξεκίνησε μια περιοδεία σε Γερμανία, Γαλλία και Αμερική προσπαθώντας να εξασφαλίσει στήριξη, παρόλο που κατάφερε να εκδώσει ομόλογο και να δανειστεί ακόμα από τις

αγορές. Εν τω μεταξύ, το υπουργείο Δικαιοσύνης και η επιτροπή της κεφαλαιαγοράς στις ΗΠΑ άρχισαν έρευνα στα μεγάλα hedge funds όπως του Πόλσον και. Σόρος, μετά τα δημοσιεύματα περί δείπνου που είχαν συμμετάσχει με θέμα την οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα και την πιθανότητα πτώχευσης αυτής,, ποντάροντας σε cds και στην πτώση του ευρώ.

Στο εσωτερικό επίσης, ξεσπά νέα κόντρα κυβέρνησης και αντιπολίτευσης αλλά και αντιδράσεις εντός του κυβερνητικού κόμματος μετά από τροπολογία που κατατέθηκε αιφνιδιαστικά και προέβλεπε να θεσμοθετηθεί τη δυνατότητα του πρωθυπουργού μέσω προσωπικών του αποφάσεων να αναθέτει απευθείας σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα τη μελέτη και εισήγηση λύσεων σε κεντρικά προβλήματα της χώρας.

Παράλληλα έχουν αρχίσει και οι διαπραγματεύσεις με την ΕΕ για συμφωνία στήριξης στην περίπτωση που τα μέτρα δεν αποδώσουν. Όμως η Γερμανία αρνείται να παράσχει πολιτική στήριξη για οικονομική βοήθεια, σπρώχνοντας την Ελλάδα προς το ΔΝΤ σύμφωνα με τον κων Παπανδρέου. Τελικά στο τέλος του μήνα θα επιτευχθεί μια τέτοια συμφωνία με τη πρόβλεψη συμμετοχής του ΔΝΤ, ενώ και η ΕΚΤ δηλώνει ότι θα δέχεται ως ενέχυρο τα ομόλογα του Ελληνικού κράτους και το 2011 παρά την αξιολόγηση τους σε BBB.

Την ίδια στιγμή η Τουρκία προσπαθεί να δημιουργήσει θέμα στο Αιγαίο με την συνεχή παρουσία πλοίων της που φτάνουν και μέχρι το Σούνιο. Η υπόθεση της Siemens εξακολουθεί να απασχολεί την δικαιοσύνη, ενώ βγαίνει στο φως και η υπόθεση για τις μίζες των υποβρυχίων.

Απρίλιος 2010

Μετά την ένταση του Μαρτίου, ο Απρίλιος μπαίνει με σχετική ηρεμία λόγω και του Πάσχα και με την κρυφή αισιοδοξία ότι μετά και τις αποφάσεις της ΕΕ θα υπάρξει αποκλιμάκωση των spreads των ομολόγων. Αν και η ΕΚΤ εκτιμά ότι χωρίς την προώθηση των μεταρρυθμίσεων δύσκολα θα γίνει αποκλιμάκωση και όταν γίνει, θα είναι αργή. Ήδη η πληρωμή των τόκων του χρέους του πρώτου τριμήνου εξανέμισαν το όποιο όφελος των μέτρων που πάρθηκαν το προηγούμενο διάστημα. Ταυτόχρονα, αύξηση παρατηρείται και στη ζήτηση τραπεζικών θυρίδων, δείχνοντας την ανησυχία των καταθετών για την ασφάλεια των χρημάτων τους.

Τόσο οι δηλώσεις αξιωματούχων για την ανάγκη αποφυγής του ΔΝΤ όσο και η αναθεώρηση του ελλείμματος για πάνω από 13% βαραίνουν εκ νέου το κλίμα και αυξάνουν πάλι τα Spreads. Η ΝΔ κλιμακώνει την κριτική στην κυβέρνηση και απορρίπτει σενάρια συγκυβέρνησης, ενώ την ίδια ώρα ένταση επικρατεί στις σχέσεις του κ. Σαμαρά με την κα Μπακογιάννη όσον αφορά την διαφοροποίηση της τελευταίας από την γραμμή της ΝΔ.

Η απότομη άνοδος των spreads και η πτώση στο χρηματιστήριο αρχίζουν σιγά σιγά να φωτίζουν το δρόμο προς το ΔΝΤ καθώς ήδη μεταξύ ΕΕ, ΕΚΤ και ΔΝΤ ξεκαθαρίζονται οι λεπτομέρειες του σχεδίου διάσωσης. Όλα πλέον δείχνουν ότι δεν θα αργήσει να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός αυτός, αφού τόσο με συνεχείς δηλώσεις ο κος Παπανδρέου αναφέρει την πιθανότητα προσφυγής στον μηχανισμό διάσωσης αλλά και η ΝΔ τηρεί πιο ήπια στάση σε σχέση με το προηγούμενο

διάστημα. Έτσι στις 15/4 με επιστολή του ο υπουργός Οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου προς την Κομισιόν, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το ΔΝΤ, τους καλεί σε διαβουλεύσεις για να κλείσει η συμφωνία για τα μέτρα και τους όρους του δανεισμού. Στις 16/4 ο Παπανδρέου μιλώντας στο υπουργικό συμβούλιο παραδέχεται ότι η επιτήρηση από το ΔΝΤ έχει ξεκινήσει και πλέον η απόφαση για την προσφυγή στον μηχανισμό στήριξης έχει παρθεί. Κατηγορεί τις κυβερνήσεις της ΝΔ για τα τελευταία 5 χρόνια, με την τελευταία να αντιδρά σε μια αντιπαράθεση που φαίνεται χωρίς νόημα αφού η χώρα βρίσκεται πλέον στην σκιά του ΔΝΤ. Όλοι πλέον περιμένουν το πότε θα ανακοινώσει η κυβέρνηση την προσφυγή της στον μηχανισμό διάσωσης, αφού αυτό που γίνεται αντιληπτό είναι ότι απλά αναμένει να καθοριστούν οι τελευταίες λεπτομέρειες του σχεδίου.

Στο κλίμα αυτό ο κος Σαμαράς ανακοινώνει ότι ετοιμάζει πακέτο μέτρων προς αποφυγή του μηχανισμού, αρχίζουν νέα συλλαλητήρια ενώ ο κος Τσιπρας ζητάει δημοψήφισμα επί του σχεδίου διάσωσης. Όσο πλησιάζει η ώρα της προσφυγής επικρατεί ανησυχία και πτώση στο χρηματιστήριο, ενώ η Moodys υποβαθμίζει την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας. Τελικά ο κος Παπανδρέου επιλέγει το ακριτικό Καστελόριζο και στις 23/4 ανακοινώνει την προσφυγή της Ελλάδας στον μηχανισμό στήριξης λέγοντας προφητικά ότι πρόκειται για μια νέα Οδύσσεια του Ελληνισμού. Αμέσως ο επικεφαλής του ΔΝΤ Τόμσεν και οι ελεγκτές αναλαμβάνουν να προτείνουν μέτρα δημοσιονομικού χαρακτήρα ζητώντας από τη ΝΔ να συνδράμει και αυτή, με τον κ. Σαμαρά, συνεχίζοντας την κριτική στην κυβέρνηση, να δηλώνει ότι

θα βάλει πλάτη για να μην βουλιάξει η Ελλάδα.

Κλείνοντας ο μήνας, μετά την Ελλάδα, υποβαθμίζονται από τους οίκους αξιολόγησης η Πορτογαλία και Ισπανία δημιουργώντας την ανησυχία για εξάπλωση της κρίσης.

Μάιος 2010

Ο μήνας μπαίνει με την χώρα στην αυστηρή επιτήρηση του ΔΝΤ και την κυβέρνηση μάλλον μουνδιασμένη από τις εξελίξεις καθώς ξεκινούν και απεργιακές κινητοποιήσεις κατά των μέτρων που ετοιμάζεται να πάρει η κυβέρνηση. Ο διοικητής της τράπεζας της Ελλάδος κος Προβόπουλος αποκαλύπτει ότι είχε ενημερώσει το πολιτικό προσωπικό της χώρας για το έλλειμμα από τον Σεπτέμβριο του 2009.

Εν αναμονή των μέτρων της κυβέρνησης, προβληματισμός επικρατεί και στη ΝΔ για την στάση της κατά την ψηφοφορία των μέτρων αυτών, καθ' ότι προσπαθούν να ισοροπήσουν μεταξύ στήριξης της κυβέρνησης χωρίς να χρεωθεί και το κόστος της στήριξης αυτής. Ήδη η φθορά λόγω κρίσης αρχίζει να αγγίζει και τα δύο κόμματα που άσκησαν την εξουσία της χώρας για 40 περίπου έτη. Τελικά ο κος Σαμαράς αποφασίζει να καταψηφίσει τα μέτρα και την συμφωνία διάσωσης Ελλάδας – ΔΝΤ.

Όσον αφορά το πακέτο στήριξης έχει καθοριστεί σε 110 δις ευρώ και θα δοθεί σε δόσεις με επιτόκια της τάξης 3,2% ως 5%, θα γίνει με αυστηρά κριτήρια και με 3μηναίους ελέγχους, αλλά και με σκληρά μέτρα. Σε δηλώσεις του ο κος Τόμσεν αναφέρει ότι τα μέτρα θ' αποδώσουν σε ένα με δύο χρόνια και σε λίγα χρόνια η

κατάσταση θα έχει βελτιωθεί. *Αυτός ο άνθρωπος είτε είναι ένας επικίνδυνος ηλίθιος που εκμεταλλεύεται την θέση που έχει, είτε πραγματικά ξέρει τι κάνει και απλά μας δουλεύει. Καμία πρόβλεψη που έχει κάνει μέχρι τώρα δεν έχει βγει σωστή.*

Όμως διάφοροι ξένοι οικονομολόγοι δηλώνουν επιφυλάξεις για το πακέτο διάσωσης θεωρώντας ότι ο αποπληθωρισμός που θα είναι το αποτέλεσμα των μέτρων δεν θα βοηθήσει σε τίποτα, και το μόνο που θα επιτευχθεί είναι να σωθούν οι Γερμανικές και Γαλλικές Τράπεζες που είχαν Ελληνικά ομόλογα.

Στις 5 του μήνα κηρύσσεται γενική απεργία και γίνεται συλλαλητήριο με μεγάλη παρουσία του κόσμου, αφού τα μέτρα περιλαμβάνουν περικοπές σε μισθούς, συντάξεις και παροχές, και φέρνουν ανατροπές σε εργασιακά και ασφάλιση. Δυστυχώς όμως κατά την διάρκεια των συλλαλητηρίων 3 εργαζόμενοι της Marfin χάνουν την ζωή τους, μετά από φωτιά που προκλήθηκε στο κτίριο από ρίψη μολότοφ. Τα επεισόδια εκείνης της ημέρας ήταν εκτεταμένα με αποτέλεσμα να ληφθούν μέτρα προστασίας της Βουλής, αλλά και να υπάρξουν ταξιδιωτικές οδηγίες από χώρες

που προτρέπουν τους πολίτες τους να αποφεύγουν την Ελλάδα.

Τελικά τα μέτρα θα ψηφιστούν εν μέσω πολιτικής σύγκρουσης και με την στήριξη από το ΛΑΟΣ. Στην ψηφοφορία αυτή επίσης η κα Μπακογιάννη διαχωρίζει την θέση της από την επίσημη γραμμή της ΝΔ και ψηφίζει τα μέτρα με αποτέλεσμα να διαγραφεί. Αλλά και το ΠΑΣΟΚ δεν βγαίνει αλώβητο με 3 βουλευτές του (Σακοράφα, Δημαράς, Οικονόμου) να καταψηφίζουν και να διαγράφονται. Το κλίμα πάντως μετά την συμφωνία και τα πρώτα μέτρα είναι βαρύ τόσο στην κοινωνία όσο και στην κυβέρνηση. Πλέον, κύμα απαξίωσης του πολιτικού σκηνικού επικρατεί στην κοινωνία, ωθώντας τους βουλευτές να ζητούν αυτοκάθαρση του πολιτικού σκηνικού από αυτούς που έφεραν την χώρα στο σημείο αυτό. Αυτό ωθεί και την κυβέρνηση να προτείνει την αύξηση του χρόνου παραγραφής της ευθύνης των Υπουργών προκειμένου να αντιστραφεί αυτό το κλίμα απαξίωσης.

Στο σκηνικό αυτό οι επόμενες ημέρες κυλούν με το ΔΝΤ να θέλει να ανοίξει το ασφαλιστικό, τον κο Παπανδρέου να ζητάει συναίνεση και την ΝΔ να μιλάει για συνεννόηση αλλά να αρνείται να συνυπογράψει τα μέτρα και να φτιάχνει

ομάδα παρακολούθησης του προγράμματος συμφωνίας.. Ο κος Καρατζαφέρης ζητάει Οικουμενική κυβέρνηση και ο κος Τσίπρας χαρακτηρίζει τους κους Παπανδρέου, Σαμαρά και Καρατζαφέρη ως τρόικα εσωτερικού.

Η ΕΕ ανακοινώνει επίσης ότι έχει δημιουργήσει ένα μηχανισμό με διαθέσιμα 750 δις ευρώ για να αντιμετωπίσει την κρίση, κάτι που δείχνει ότι φοβάται την εξάπλωση αυτής, μετά την Ελλάδα, και στις λοιπές χώρες του νότου, αν και την ίδια ώρα χαρακτηρίζουν την Ελλάδα ως μοναδική περίπτωση. Πάντως δεν είναι λίγοι αυτοί που θεωρούν ότι η συμφωνία που έγινε μεταξύ Ελλάδας και ΔΝΤ δύσκολα θα εφαρμοστεί.

Νέο κύκλο έντασης πυροδοτεί το νομοσχέδιο για τον Καλλικράτη που προβλέπει συνενώσεις δήμων. Η εξεταστική για το Βατοπέδι επίσης είναι σε πλήρη εξέλιξη. Τέλος ο μήνας κλείνει με την εξεταστική για την Siemens να παίρνει νέα τροπή μετά την παραδοχή του τέως υπουργού στις κυβερνήσεις Σημίτη Τάσου Μαντέλη ότι πήρε λεφτά από τα μαύρα ταμεία της εταιρείας.

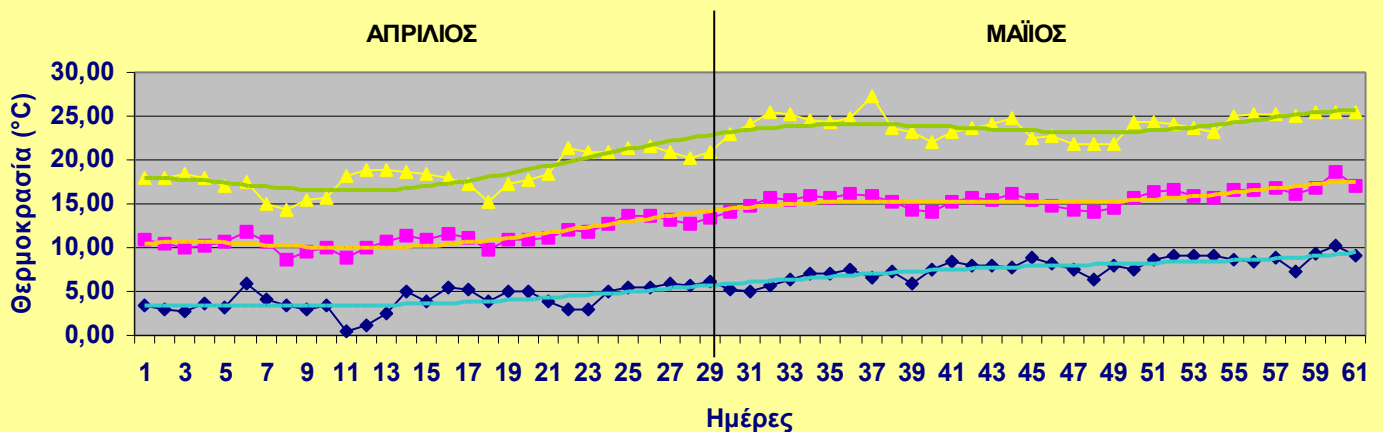

Ο Καιρός με άλλη ματιά

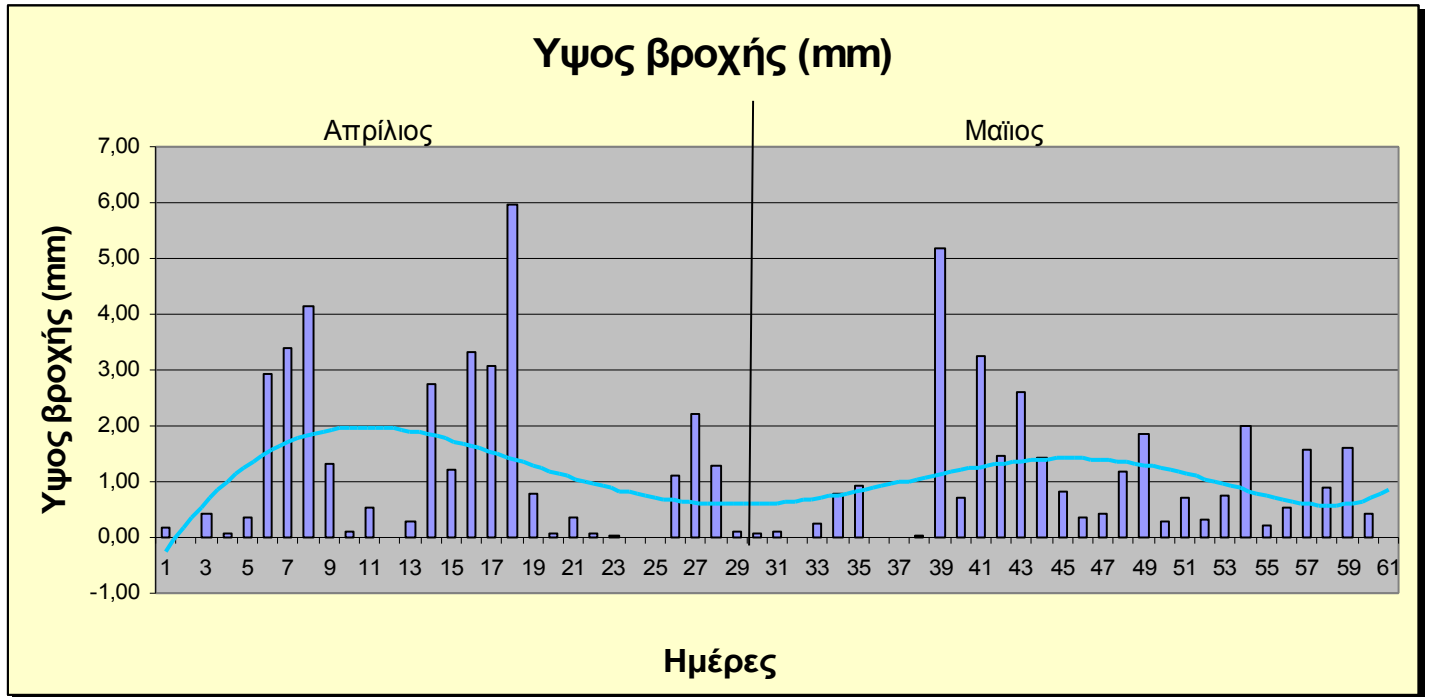
Όπως είδαμε και στο προηγούμενο τεύχος από 20/3 η θερμοκρασία αρχίζει να ανεβαίνει με σταθερή τάση κάτι που συνεχίζεται και τους μήνες Απρίλιο και Μάιο. Οι δύο αυτοί μήνες άλλωστε είναι και οι κατ' εξοχήν μήνες της Άνοιξης, με τα χαρακτηριστικά που γνωρίζουμε από τα οποία τα κυριότερα είναι η ανθοφορία και η άνοδος της θερμοκρασίας. Όπως παρατηρούμε τώρα στο παρακάτω διάγραμμα θερμοκρασιών, ο καιρός τον Απρίλιο – τουλάχιστον μέχρι τα μέσα αυτού – παρουσιάζει μία αστάθεια. Από εκεί και μετά όμως η ανοδική τάση της θερμοκρασίας είναι σταθερή και κυρίως μετά από τις 20 Απριλίου μπορούμε να θεωρήσουμε ότι ο καιρός είναι αρκετά ζεστός για την εποχή. Έτσι για τους μήνες αυτούς μπορούμε να πούμε ότι θα έχουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά.

Απρίλιος	Μαΐιος
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Η μέση θερμοκρασία ημέρας κυμαίνεται μεταξύ 10,40 °C ως 12,10 °C ➤ Η ελάχιστη θερμοκρασία συνήθως νωρίς το πρωί μεταξύ 6:30 και 8:00 είναι 3,21°C – 4,92 °C, ενώ ως απόλυτα ελάχιστη θερμοκρασία έχει καταγραφεί – 3,3°C ➤ Η μέγιστη θερμοκρασία τις μεσημεριανές ώρες είναι μεταξύ 17,21 °C και 19,83 °C. Η μέγιστη που έχει καταγραφεί είναι 30,4 °C ➤ Η υγρασία κατά μέσο όρο θα είναι 63,1 % ➤ Ο συντελεστής αιθριότητας είναι 0,52 ➤ Οι βαθμομέρες θέρμανσης είναι 189, που δείχνει ότι ακόμη είναι απαραίτητη η θέρμανση τον μήνα αυτόν αν και μειωμένη κατά 53% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Η μέση θερμοκρασία ημέρας κυμαίνεται μεταξύ 15,15 °C ως 16,34 °C ➤ Η ελάχιστη θερμοκρασία συνήθως νωρίς το πρωί μεταξύ 5:00 και 7:00 είναι 7,1°C – 8,52 °C, ενώ ως απόλυτα ελάχιστη θερμοκρασία έχει καταγραφεί 1,7°C ➤ Η μέγιστη θερμοκρασία τις μεσημεριανές ώρες είναι μεταξύ 23,34 °C και 24,89 °C. Η μέγιστη που έχει καταγραφεί είναι 33,7 °C ➤ Η υγρασία κατά μέσο όρο θα είναι 57,7 % ➤ Ο συντελεστής αιθριότητας είναι 0,55 ➤ Οι βαθμομέρες θέρμανσης είναι 31, που δείχνει ότι τα καλοριφέρ μπορεί να χρειαστούν για λίγο ακόμη και τον μήνα αυτόν, ιδίως στις αρχές του μήνα

Διάγραμμα θερμοκρασιών

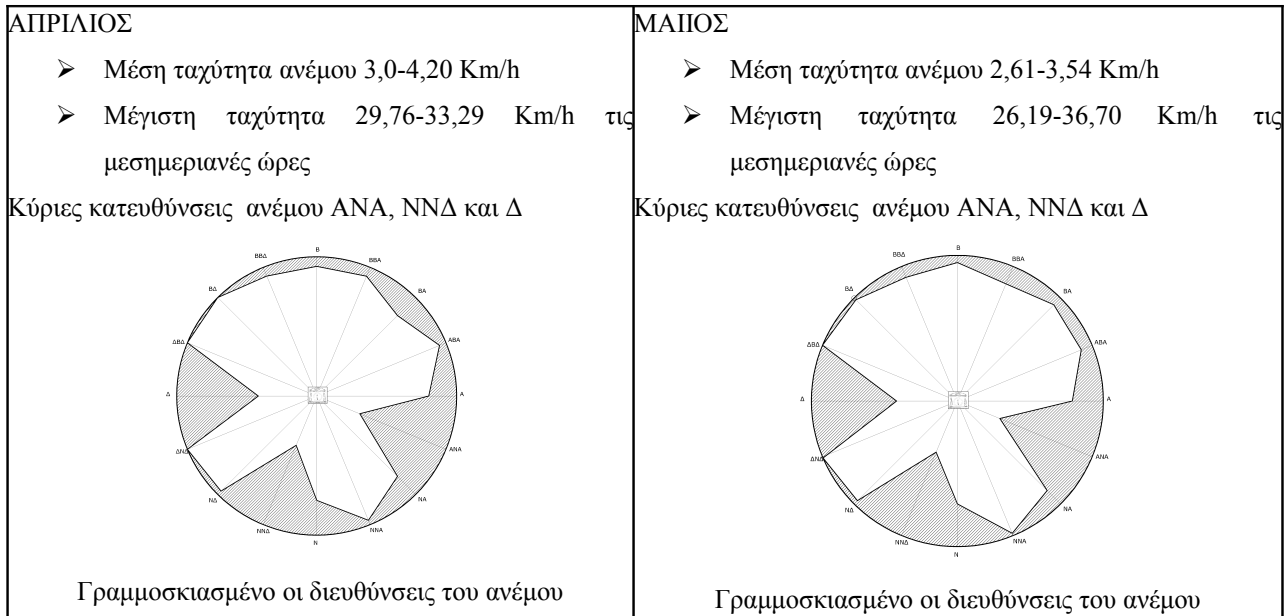

Όσον αφορά στην βροχόπτωση βλέπουμε και από το παρακάτω διάγραμμα ότι είναι ασθενής με μέτρια η τάση για βροχή στο πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου και μετά στα μέσα Μαΐου. Πάντως πέτυχε οι μήνες αυτοί συμμετείχαν κατά 8% στο συνολικό ετήσιο ύψος βροχής.

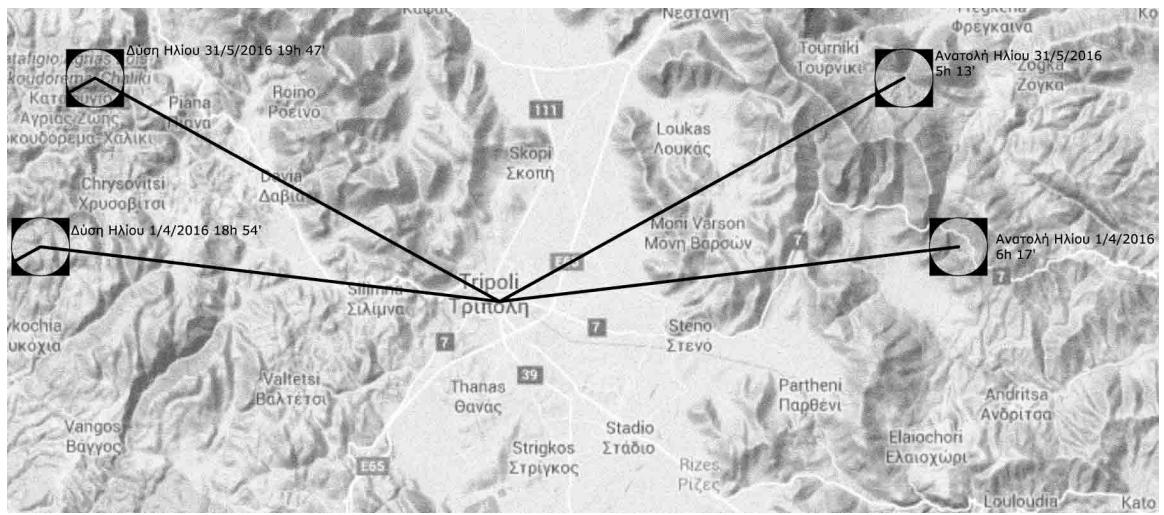

- Ασθενής: < 2 χιλιοστά / h.
- Μέτρια: 2 - 6 χιλιοστά / h.
- Ισχυρή: > 6 χιλιοστά / h. Ειδικότερα στις ξαφνικές μπόρες μεγάλης έντασης, όταν το ύψος της βροχής σε 1 ώρα είναι μεγαλύτερο των 10 χιλιοστών. Η βροχή αυτή είναι απότομη, με μεγάλες σταγόνες, και πολλές φορές συνοδεύεται και από χαλάζι.
- Βίαιη: > 50 χιλιοστά / h. (στατιστικώς σπάνιο φαινόμενο)

Εκτίμηση ανέμων

Στο παρακάτω διάγραμμα σημειώνονται οι θέσεις ανατολής και δύσης του Ηλίου κατά την αρχή του Απριλίου και στο τέλος του Μαΐου. Τα διαγράμματα αυτά προστίθενται στο άρθρο αυτό γιατί θα τα δούμε και αργότερα στα άρθρα των επόμενων τευχών του βιοκλιματικού σχεδιασμού μαζί με το πώς γίνεται η αξιοποίηση αυτών. Μην ξεχνάτε άλλωστε ότι ο βιοκλιματικός σχεδιασμός έχει ως σημαντικό του μέρος τον καιρό.

Πηγές

1 <http://penteli.meteo.gr/meteosearch/>

2 <https://el.wikiquote.org/wiki>

3 Τοτεε20701-3/2010

Η γωνιά της παράδοσης

Μήνες Απρίλιος και Μάιος

Οι κατεξοχήν μήνες της άνοιξης, και ο λαός μας στα τραγούδια του και στις παροιμίες του συνήθως τους αναφέρει μαζί. «Απρίλη μου ξανθέ και Μάη μυρωδάτε» όπως λέει και το τραγούδι του Μίκη Θεοδωράκη, το οποίο νομίζω και περιγράφει πολύ καλά τα χαρακτηριστικά των δύο αυτών μηνών. «Ο Απρίλης με τα λουλούδια και ο Μάης με τα ρόδια» λέει η παροιμία. Έτσι ο καιρός ανοίγει τον Απρίλη, αρχίζει η ανθοφορία και πρασινίζουν οι αγροί και ολοκληρώνεται αυτή η διαδικασία τον Μάιο μήνα.

Η λέξη Απρίλιος τώρα προέρχεται από το λατινικό *Aprillis*, παράγωγο του ρήματος *aperire*, που σημαίνει «ανοίγω», λόγω ακριβώς ότι ο καιρός «ανοίγει» και έρχεται η Άνοιξη. Στην Αρχαία Ελλάδα συνέπιπτε εν μέρει με τον δέκατο μήνα του Αττικού ημερολογίου, τον μήνα Μουνιχίων προς τιμή της Θεάς Μουνιχίας Αρτέμιδος. Στο μήνα αυτό γινόταν και η Δελφινίου πομπή προς ανάμνηση της ικεσίας του Θησέα λίγο πριν ξεκινήσει το ταξίδι του στην Κρήτη και τον λαβύρινθο. Στους ρωμαϊκούς χρόνους τον Απρίλη μήνα γινόταν η γιορτή των ανθεστηρίων. Στους Χριστιανικούς τώρα χρόνους και μέχρι τις ημέρες μας στον μήνα Απρίλιο πέφτει η γιορτή του Πάσχα, της μεγάλης θρησκευτικής γιορτής της Χριστιανοσύνης, και για τον λόγο αυτόν ο λαός μας τον ονομάζει και Λαμπριάτη.

Ο Απρίλιος μήνας εδώ και αιώνες μπαίνει με ένα παράξενο έθιμο, το οποίο είναι πανευρωπαϊκό και έχει ονομαστεί «Πρωταπριλιά». Το έθιμο αυτό είναι να λες αθώα ψέματα. Όσο και να έψαξα δεν μπόρεσα να βρω σίγουρη πηγή από πού ήρθε και τι σημαίνει. Οι απόψεις συγκλίνουν στο ότι πρόκειται για έθιμο Κέλτικο, όπου την ημέρα αυτή και καθώς ο καιρός καλύτερευε οι άνθρωποι πήγαιναν για ψάρεμα. Λόγω του ότι δεν υπήρχε επιτυχία αναγκαζόντουσαν να λένε ψέματα και κάπως έτσι με τις Σταυροφορίες ήρθε και σε εμάς. Μια άλλη εκδοχή είναι ότι προήλθε από την Γαλλία του 16^{ου} αιώνα όπου ο Βασιλιάς Κάρολος ο 9^{ος} άλλαξε την 1 Απριλίου όπου γιορταζόταν η Πρωτοχρονιά με την 1^η Ιανουαρίου. Πολλοί που δεν δέχτηκαν την αλλαγή αυτή συνέχιζαν να γιορτάζουν την πρωτοχρονιά την 1 Απριλίου και οι υπόλοιποι να τους στέλνουν δώρα για να τους κοροϊδέσουν. Με τον καιρό αυτό μετατράπηκε στο έθιμο της κοροϊδίας της Πρωταπριλιάς.

Η μεγάλη γιορτή του Πάσχα που συνήθως πέφτει τον μήνα Απρίλιο καθορίστηκε στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο της Νίκαιας το 325 μ. Χ. με διάταγμα από τον Μέγα Κωνσταντίνο. Η κινούμενη ημερομηνία της γιορτής οφείλεται ακριβώς στο διάταγμα αυτό που καθόριζε ότι το Πάσχα θα εορτάζεται την Κυριακή μετά την πρώτη πανσέληνο της Άνοιξης, δηλαδή την πρώτη πανσέληνο μετά την εαρινή ισημερία. Αν η πανσέληνος συμβεί Κυριακή τότε το Πάσχα γιορτάζεται την επόμενη Κυριακή. Η Ορθόδοξη εκκλησία όταν έγινε αλλαγή από το Ιουλιανό στο Γρηγοριανό ημερολόγιο δεν την ακολούθησε και έτσι ο υπολογισμός του Καθολικού και του Ορθόδοξου Πάσχα γίνεται με διαφορά μίας εβδομάδας συνήθως.

Η λέξη Πάσχα τώρα προέρχεται από την εβραϊκή λέξη Πεσάχ. Κατά την διάρκεια της γιορτής του εβραϊκού Πάσχα σταυρώθηκε ο Χριστός και μετά τρεις ημέρες αναστήθηκε, οπότε και από εκεί έχουμε υιοθετήσει την λέξη Πάσχα.

Τα έθιμα του Πάσχα στην Ελλάδα είναι αρκετά, με τον κάθε τόπο να έχει δικά του χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Κοινό σε όλη την Ελλάδα την Κυριακή των Βαΐων είναι ο στολισμός των εκκλησιών με βάγια σε ανάμνηση της εισόδου του Ιησού στην Ιερουσαλήμ. Τα βάγια θεωρείται ότι προστατεύουν και για αυτό φυλάσσονται. Λόγω επίσης ότι θεωρείται Δεσποτική γιορτή επιτρέπεται το ψάρι. Την μεγάλη Δευτέρα αρχίζουν οι προετοιμασίες στα σπίτια για την γιορτή του Πάσχα. Το απόγευμα της Μεγάλης Τετάρτης τελείται το μυστήριο του Μεγάλου Ευχελαίου, όπου γίνεται το μύρωμα το οποίο θεωρείται ότι έχει θεραπευτικές ιδιότητες. Ενδιαφέρον είναι ότι κατά την διάρκεια της τελετής διαβάζονται επτά Ευαγγέλια και επτά ευχές. Ο αριθμός επτά θεωρείται ιερός αριθμός από την αρχαιότητα και σε άλλες θρησκείες. Από την Μεγάλη Πέμπτη αρχίζουν και τα περισσότερα έθιμα του Πάσχα. Σε πολλές περιοχές γίνεται η αναπαράσταση του Νιπτήρα σε ανάμνηση του πλυσίματος των ποδιών των Αποστόλων από τον Ιησού πριν τον μυστικό δείπνο. Την ημέρα αυτή επίσης βάζονται τα αυγά και φτιάχνονται τα κουλούρια και τα τσουρέκια. Το βάνιμο των αυγών θεωρείται ότι είναι προχριστιανικό σύμβολο της ζωής. Το αυγό στην χριστιανική πίστη συμβολίζει τον τάφο του Χριστού που ήταν ερμητικά κλειστός και με το σπάσιμο συμβολίζεται η ανάσταση. Το κόκκινο χρώμα στα αυγά συμβολίζει το αίμα

της θυσίας του Χριστού. Έτσι το κόκκινο αυγό αναπαριστά με τρόπο απλό το Πάσχα, την θυσία και την Ανάσταση.

Την Μεγάλη Παρασκευή είναι το έθιμο της περιφοράς του Επιταφίου. Το Μεγάλο Σάββατο τα έθιμα ξεκινάνε σε πολλές περιοχές της Ελλάδας με την Πρώτη Ανάσταση το μεσημέρι και συνεχίζεται μέχρι την κανονική Ανάσταση τα μεσάνυχτα. Τώρα, για το τι συμβολίζει η κάθε μία από τις δύο Αναστάσεις έχω βρει διάφορες εξηγήσεις. Μία από αυτές είναι ότι στην Ορθοδοξία η πρώτη ανάσταση είναι η της μετάνοιας, δηλ. η ανάσταση των πιστών που γλυτώνουν από τη δουλειά της αμαρτίας και η αναγέννηση τους στο σώμα του Χριστού, και η δεύτερη είναι η μία και μοναδική και κοινή ανάσταση όλων των κεκοιμημένων. Επειδή όμως εδώ είναι η γωνιά της παράδοσης, θα αφήσω στην άκρη το επιστημονικό κομμάτι και θα σας πω τι έχω ακούσει εγώ σαν παιδί. Η ανάσταση το μεσημέρι γίνεται γιατί τότε η Μαρία η Μαγδαληνή έμαθε από τον άγγελο ότι ο Χριστός αναστήθηκε, αλλά γίνεται το βράδυ γιατί τότε παρουσιάστηκε ο Ιησούς στους μαθητές του και συμβολικά σε εμάς. Η Ανάσταση είναι και η ουσία της Ορθόδοξης Πίστης μας. Η αναμονή ότι στην Δευτέρα Παρουσία θα αναστηθούν ζώντες και νεκροί.

Το Μεγάλο Σάββατο γίνονται και όλες οι προετοιμασίες για την επόμενη ημέρα της Κυριακής του Πάσχα. Την Κυριακή τώρα λαμβάνει χώρα σε όλη την Ελλάδα το έθιμο του ψησίματος των αρνιών. Αν και το ψήσιμο αυτό είναι καθαρά Ελληνικό έθιμο νομίζω ότι πρέπει να το συνδέσουμε με τις θυσίες των ζώων των Αρχαίων και την κνίσα (τσίκνα) που ήταν για να ευχαριστηθούν οι θεοί. Άλλωστε και στο εβραϊκό Πάσχα γίνονταν θυσίες αμνών όπως γνωρίζουμε από την Καινή Διαθήκη. Πιστεύω όμως ότι είναι ένα έθιμο που προέρχεται από την Αρχαία Ελλάδα το οποίο στις ημέρες μας εξελίχθηκε στο σούβλισμα και ψήσιμο των αρνιών. Τότε γινόταν για να ευχαριστηθούν οι θεοί και τώρα απλά το ευχαριστιόμαστε εμείς.

Άλλη μεγάλη γιορτή τον μήνα αυτόν είναι του Αγίου Γεωργίου που αν πέσει εντός της Μεγαλοεβδομάδας ή πριν από αυτή γιορτάζεται την Δευτέρα του Πάσχα. Ο Άγιος Γεώργιος ο Τροπαιοφόρος γεννημένος το 275 μ.Χ. στην Καππαδοκία, έγινε στα 18 του χρόνια στρατιώτης στον ρωμαϊκό στρατό. Οι ικανότητες του, το παρουσιαστικό του και γενικά ο τρόπος συμπεριφοράς του και το αξίωμαχό του τον βοήθησαν να ανέλθει στις τάξεις του ρωμαϊκού στρατού, αποκτώντας ταυτόχρονα και την βαθιά εκτίμηση του αυτοκράτορα Διοκλητιανού. Όταν όμως ο τελευταίος το 303 μ.Χ αποφάσισε να διώξει τον χριστιανισμό ο Άγιος Γεώργιος

αρνήθηκε να προβεί σε διώξεις, φανερώνοντας την πίστη του στην νέα θρησκεία. Αυτό εξόργισε τον αυτοκράτορα που με διαταγή του ο Άγιος Γεώργιος βασανίστηκε άγρια και μαρτυρικά και στο τέλος πέθανε με αποκεφαλισμό. Ο Άγιος Γεώργιος δεν είναι μόνο άγιος της Ορθόδοξης εκκλησίας. Η Αγγλία για παράδειγμα έχει προστάτη της τον Άγιο Γεώργιο. Στην Ελλάδα είναι προστάτης του πεζικού και σε πολλά μέρη στην γιορτή του γίνονται διάφορες εκδηλώσεις προς τιμή του. Όσον αφορά τώρα τις αγροτικές δουλειές τον μήνα Απρίλιο από τις παροιμίες μαθαίνουμε ότι δεν είναι πολλές. Πάντως τον μήνα αυτό γίνεται **σπορά** για καλαμπόκι, φασόλια, ντομάτες, μελιτζάνες, πιπεριές, καρότα, παντζάρια, ραπανάκια, αντίδια, σπανάκια, σέσκλα, πράσα, σέλινο, μαϊντανό, άνηθο, κόλιαντρο. Περισσότερα μπορείτε να μάθετε στο www.agrocapital.gr

Ο μήνας Μάιος τώρα έχει πάρει το όνομά του από την νύμφη Μαΐα, μητέρα του θεού Ερμή στον οποίον στην αρχαία Ρώμη ήταν αφιερωμένος.

Το Αττικό ημερολόγιο αντιστοιχούσε στον μήνα Θαργηλίον όπου ανά τριετία γίνονταν τα Μικρά Παναθήναια.

Στην δική μας παράδοση ο μήνας αυτός έχει συνδυαστεί με τα εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης το 330 μ.Χ από τον Μεγάλο Κωνσταντίνο, την μνήμη του οποίου την γιορτάζουμε στις 21 Μαΐου μαζί με την μητέρα του την Αγία Ελένη. Στις μνήμες μας όμως είναι και η Τρίτη 29 Μαΐου 1453 όπου έπεσε η Κωνσταντινούπολη και ξεκίνησε για τον Ελληνισμό η περίοδος της Τουρκοκρατίας. Η ημερομηνία αυτή είναι καταραμένη για εμάς.

Είναι ο κατεξοχήν μήνας της Άνοιξης με έντονη την βλάστηση και την ανθοφορία. Ο λαός μας βέβαια θέλει τον μήνα αυτόν να είναι «μαγεμένος» και για τον λόγο αυτό αποφεύγονται οι γάμοι και οι σημαντικές δουλειές. Το γιατί πιστεύεται αυτό δεν μπόρεσα να το εξακριβώσω. Ίσως λόγω του ονόματος του να συνδέεται με τα μάγια και την μαγεία. Εγώ πάλι θεωρώ ότι ίσως να συνδέεται και με την Άλωση της Κωνσταντινούπολης όπου έγινε Μάη μήνα.

Τα κυριότερα έθιμα του μήνα αυτού είναι η πρωτομαγιά που είναι παγκόσμια αργία σε ανάμνηση της διαδήλωσης των εργατών στο Σικάγο το 1886 η οποία είχε τραγική κατάληξη. Από μία τέτοια ημέρα του 1936 πήρε την έμπνευση ο Ρίτσος να γράψει τον Επιτάφιο. Από την πορεία των καπνεργατών στην Θεσσαλονίκη που βάφτηκε με αίμα και που τραβήχτηκε η φωτογραφία της μάνας να θρηνεί το νεκρό παιδί της.

«Μέρα Μαγιού μου μίσεψες/μέρα Μαγιού σε χάνω...» έγραψε ο Ρίτσος και μελοποίησε ο Θεοδωράκης.

Ξεχωριστά όμως και από την απεργία της πρωτομαγιάς συνηθίζεται να γιορτάζουμε την ανθοφορία της φύσης φτιάχνοντας στεφάνια και γιορτάζοντας την άνοιξη. «Ο Μάιος μας έφθασε εμπρός βήμα ταχύ να το προϋπαντήσουμε παιδιά στην εξοχή» λέει το παιδικό τραγούδι που θυμάμαι από μαθητής. Έθιμο είναι να φτιάχνουμε στεφάνια που τα κρεμάμε στις πόρτες και τα οποία τα καίμε στην γιορτή του Αϊ-Γιαννιού. Το κάψιμο των στεφανιών και το πήδημα πάνω από τις φωτιές φωνάζοντας μία ευχή το θυμάμαι έντονα που

γινόταν όταν ήμουν παιδάκι και το διασκεδάζαμε πολύ. Τώρα αυτό το έθιμο στην Τρίπολη έχει χαθεί μαζί με τις γειτονιές και τις αλάνες που έπαιζαν τα παιδιά. ...Και φωτιές ανάβανε στους μεγάλους δρόμους, τ' Αϊ Γιάννη θα 'τανε θαρρώ... που λέει και το τραγούδι.

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω τον μήνα αυτόν η μεγάλη γιορτή είναι αυτή των Κωνσταντίνου και Ελένης προς τιμή του Μέγα Κωνσταντίνου και της μητέρας του. Την ημέρα αυτή γίνεται και το έθιμο των Ανεσταναρίων στην Βόρεια Ελλάδα κυρίως.

Οι αγροτικές εργασίες των μήνα αυτόν είναι κυρίως εργασίες συγκομιδής (βλ. www.agrocapital.gr)

Τέλος από τις παροιμίες για τους μήνες αυτούς ξεχωρίζω

Αν βρέξει ο Απρίλης δυο νερά κι ο Μάης άλλο ένα τότε τ' αμπελοχώραφα χαίρονται τα καημένα.

Αν βρέξει ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης άλλο ένα, χαρά σε εκείνον τον ζευγά που 'χει στη γη σπαρμένα.

Απρίλης, Μάης, κοντά ειν' το θέρος.

Ο Απρίλης έχει τ' όνομα κι ο Μάης τα λουλούδια.

Ο Απρίλης ο γρύλλης, ο Μάης ο πολυψωμάς. [δηλ. το μήνα Απρίλιο οι γεωργοί έχουν λίγες αγροτικές εργασίες ενώ τον Μάιο έχουν πολλές και χρειάζονται πολλά ψωμιά για τους εργάτες]

Του Απρίλη η βροχή, κάθε σταγόνα και φλουρί.

Του Απρίλη η βροχή, κάθε στάλα και φλουρί.

Ζήσε, Μάη μου, να φας τριφύλλι και τον Αύγουστο σταφύλι.

Ήρθεν ο Μας (Μάης); Των γυναικών ταμνάς. [δηλ. από τις πολλές δουλειές]

Καλός ο ήλιος του Μαγιού, τ' Αυγούστου το φεγγάρι.

Μάης άβρεχος, μούστος άμετρος.

Μάης πενταδειληνος και πάντα δειλί θέλει.

Μην πάρεις το Μάη άλογο, μήτε γυναίκα τη Λαμπρή. [δηλ. το Μάιο τα άλογα φαίνονται πιο γερά γιατί τρώνε περισσότερο κι έτσι ο αγοραστής μπορεί να ξεγελαστεί- επίσης οι γυναίκες τη Λαμπρή στολίζονται με τα καλά τους ρούχα και μπορεί κανείς να νομίσει ότι κάποια είναι όμορφη μόνο και μόνο επειδή είναι καλοντυμένη]

Μήνας που δεν έχει ρο, ρίξε στο κρασί νερό.

Ο Αύγουστος πουλά κρασί κι ο Μάης πουλά σιτάρι. [δηλ. μπορείς από πριν να κρίνεις τη σοδειά και να καθορίσεις την τιμή]

Ο γάμος ο μαγιάτικος πολλά κακά αποδίδει.

Ο Μάης ρίχνει την δροσιά κι ο Απρίλης τα λουλούδια.

Ο Μάης φτιάχνει τα σπαρτά κι ο Μάης τα χαλάει.

Στον καταραμένο τόπο Μάη μήνα βρέχει.

Το Μάη εγεννήθηκα και μάγια δε φοβούμαι. [πρόληψη που συνδέει την ονομασία του Μαΐου με τη λέξη μάγια- έλεγαν ότι όσοι είναι γεννημένοι το Μάη δε παθαίνουν τίποτα από μάγια]

Το Μάη με πουκάμισο, τον Αύγουστο με κάπα.

Στην γωνιά των φιλοσόφων

Επίκτητος (~ 50μ.Χ ως 138 μ.Χ)

Ο Επίκτητος γεννήθηκε στην Ιεράπολη της Φρυγίας. Η Ιεράπολις ήταν αρχαία Ελληνική πόλη και σήμερα είναι μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Unesco. Το όνομά της προήλθε από τους πολλούς ναούς που υπήρχαν εκεί. Ο Επίκτητος στην πόλη αυτή ήταν δούλος, και πιθανώς ήταν γιος δούλας. Μικρός όμως μεταφέρθηκε στην Ρώμη στην υπηρεσία του Επαφρόδιτου, ενός απελευθέρου του Νέρωνα. Η ζωή του κοντά στον τελευταίο ήταν δύσκολη αφού ο Επαφρόδιτος ήταν σκληρός με τους δούλους του και πιθανώς η αναπηρία του Επίκτητου να οφειλόταν σε αυτόν. Το 70 μ.Χ και μετά τον θάνατο του Νέρωνα ο Επίκτητος γνωρίζει τον Μουσώνιο Ρούφο, ένα Ρωμαίο ο οποίος δίδασκε την στωική φιλοσοφία και ως απελευθέρως που είχε γίνει ακολουθεί τον Ρούφο ως μαθητής του. Όταν αυτός πεθαίνει το 81 μ.Χ ο Επίκτητος γίνεται με την σειρά του δάσκαλος, αλλά το 94 μ.Χ όμως αναγκάζεται να φύγει από την Ρώμη αφού με διάταγμα του αυτοκράτορα Δομιτιανού εκδιώχθηκαν από την πόλη όλοι οι φιλόσοφοι. Καταφεύγει στην Νικόπολη της Ηπείρου, μίας πόλης κοντά στο Άκτιο που την είχε ιδρύσει ο Αύγουστος σε ανάμνηση της μάχης του Ακτίου όπου νίκησε τον στόλο του Μάρκου Αντώνιου και της Κλεοπάτρας. Εκεί ίδρυσε την σχολή του και έγινε γρήγορα γνωστός. Έχαιρε μεγάλης εκτίμησης στην περιοχή αυτή, με πολλούς μαθητές. Ένας από τους θαυμαστές του ήταν και ο Ανδριανός που πρέπει να τον είχε επισκεφτεί στην σχολή του. Ένας από τους γνωστούς μαθητές του ήταν και ο Αρριανός πολιτικός και συγγραφέας όπου έγραψε την *Αλεξάνδρου ανάβασις*, και από αυτόν σώζεται και η διδασκαλία του Επίκτητου. Μετά τον θάνατο του τελευταίου έγραψε και εξέδωσε τις *Διατριβαί* και το *Εγχειρήδιο* με την διδασκαλία του Επίκτητου.

Ο Επίκτητος ήταν στωικός φιλόσοφος και έζησε όλη του την ζωή λιτά κατά το πώς όριζε και η φιλοσοφία που δίδασκε. Δεν παντρεύτηκε ποτέ αλλά στα τελευταία χρόνια της ζωής του

πήρε μια γυναίκα για να μεγαλώσει ένα ορφανό που είχε υιοθετήσει. Πέθανε περίπου το 138 μ.Χ

Η φιλοσοφία των στωικών ξεκίνησε το 300 π.Χ από τον Ζήνωνα τον Κιτιέα. Ο Ζήνωνας γεννήθηκε στην πόλη Κίτιο της Κύπρου και ο πατέρας του ήταν έμπορος. Έτσι κάποια στιγμή ταξίδεψε και στην Αθήνα όπου ήρθε σε επαφή με την Σωκρατική φιλοσοφία και το ρεύμα των Κυνικών. Επηρεασμένος από αυτά τα δύο ίδρυσε την δική του σχολή μέσα στην Ποικίλη Στοά. Για τον λόγο αυτό και η φιλοσοφία του ονομάστηκε στωική.

Με λίγα λόγια, η στωική φιλοσοφία αποδεχόταν τον ένα θεό ως τον καθολικό λόγο που διέπει τα πάντα στη φύση. Έχει ενδιαφέρον ο ύμνος του Κλεάνθη – ενός προχριστιανικού φιλοσόφου – στον θεό που λέει «*Τίποτε πάνω στην Γη δίχως εσένα δε συμβαίνει, ω θεέ, ούτε στο θεϊκό πόλο του αιθέρα, ούτε στην θάλασσα, εκτός από αυτά που κάνουν οι κακοί με την ανοησία τους. Εσύ όμως, το σωστό να κάνεις ξέρεις και το λάθος, και στη αταξία τάξη βάζεις, και είναι για σένα φιλικό το εχθρικό.....*». Έτσι είχαν υιοθετήσει τη θεωρία του Ηράκλειτου ότι όλα στην φύση αποτελούνται από τέσσερα στοιχεία (φωτιά, αέρας, νερό, γη), θεωρώντας ότι η φωτιά είναι η θεμελιακή αρχή, ο πραγματικός λόγος. Ο κόσμος γεννήθηκε από τον θεό που κάνει την *ουσίαν* να περάσει μέσα από τον αέρα στο νερό. Ο λόγος παραμένει μέσα στο νερό και θέτει σε ενέργεια την ύλη για να γεννήσει τα υπόλοιπα. Ως κριτήριο της αλήθειας τους χρησιμοποιούσαν την *εσκεμμένη παράσταση*. Για να είναι κάτι αληθινό και αγαθό θα πρέπει όχι μόνο να συμφωνεί με τον λόγο αλλά να γίνεται και αντιληπτό. Το γεγονός ότι κάτι είναι αληθινό δεν οφείλετε μόνο στην παράστασή του (ότι υπάρχει) αλλά και στην συγκατάθεση της συνείδησης ότι υπάρχει. Η θεωρητική διάσταση του πνεύματος τώρα, η γνώση, εμπίπτει στο κριτήριο αυτό. Για τους στωικούς ο άνθρωπος πρέπει να ζει σύμφωνα με την αρετή γιατί σε αυτή μας οδηγεί η λογική φύση. Αυτό είναι το ύψιστο αγαθό. Ο

τελικός σκοπός των πάντων είναι να ζούμε σύμφωνα με την φύση, δηλαδή να ζούμε λογικά.

Η στωική φιλοσοφία επηρέασε και αρκετούς Ρωμαίους φιλοσόφους όπως ο Κικέρωνας, ο Σενέκας και ο Μάρκος Αυρηλίος. Κατά την γνώμη μου και ο χριστιανισμός χρησιμοποίησε την φιλοσοφία των στωικών, αφού αυτά που δίδασκαν οι τελευταίοι δεν ήταν μακριά από τις διδαχές του χριστιανισμού. Ο εγκρατής βίος των στωικών μοιάζει με τον ασκητικό βίο των χριστιανών. Ο Απόστολος Παύλος επίσης πιστεύω ότι όταν μίλησε στην Πνύκα ή στις επιστολές του δεν

μίλαγε για κάτι που δεν ήταν γνωστό στο Αθηναϊκό κοινό. Και για τον λόγο αυτό επέλεξα εδώ να παρουσιάσω τον Επίκτητο που έζησε και δίδαξε την εποχή που ήταν τα πρώτα χρόνια του χριστιανισμού. Και όμως στα έργα του δεν αναφέρει πουθενά τον Ιησού Χριστό ή την διδασκαλία του ή για το νέο κίνημα που εξαπλωνόταν τότε στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Στα δύο έργα του Επίκτητου που παρουσιάζονται στο τεύχος αυτό φαίνεται καθαρά νομίζω η συγγένεια των στωικών με την χριστιανική διδασκαλία.

Διατριβή Α'.9 – Πώς από την συγγένεια με το θεό, μπορεί να φτάσει κανείς στα συνακόλουθα

Αν αληθεύουν όσα λένε οι φιλόσοφοι για την συγγένεια ανάμεσα στον Θεό και στους ανθρώπους, τι άλλο μένει στους ανθρώπους να πουν εκτός από αυτό που έλεγε ο Σωκράτης; Δηλαδή, σ' όποιον ρωτάει από πού είσαι, ποτέ μη λες ότι είσαι Αθηναίος ή Κορίνθιος, αλλά πολίτης του κόσμου. Γιατί λοιπόν λες ότι είσαι από την Αθήνα και όχι από εκείνη μόνο τη γωνιά, όπου ρίχτηκε με τη γέννηση το ασήμαντο σώμα σου; Ή είναι φανερό ότι κατάγεται από σπουδαίο τόπο - που περιλαμβάνει όχι μόνο εκείνη τη γωνιά, αλλά και όλο σου το σπίτι, και από όπου η γενιά των προγόνων σου έφτασε μέχρι εσένα - και ονομάζεις τον εαυτό σου Αθηναίο ή Κορίνθιο; Όποιος, λοιπόν έχει κατανοήσει τη διαχείριση του κόσμου και έχει μάθει ότι «το μεγαλύτερο και σπουδαιότερο και πλατύτερο απ' όλα, είναι το σύστημα που αποτελείται από τους ανθρώπους και το Θεό. Και ότι από εκείνον έχουν πέσει οι σπόροι της ύπαρξης όχι μόνο του πατέρα μου είτε του παππού μου, αλλά και όλων όσων γεννιούνται και όσων φυτρώνουν στη γη, πρώτα βέβαια στα έλλογα, επειδή μόνο αυτά από τη φύση τους έχουν επικοινωνία με το Θεό, καθώς βρίσκονται σε στενή σχέση μαζί του μέσω της λογικής ικανότητάς τους», γιατί να μην πει τον εαυτό του πολίτη του κόσμου;

Γιατί όχι γιό του Θεού; Και γιατί να φοβηθεί κάτι απ' όσα συμβαίνουν στους ανθρώπους; Αλλά, η συγγένεια με τον Καίσαρα ή με κάποιον άλλο ισχυρό στη Ρώμη, μπορεί να μας κάνει να ζούμε με ασφάλεια, δίχως να μας περιφρονούν και να φοβόμαστε για οτιδήποτε, ενώ ο Θεός, που είναι δημιουργός, πατέρας και κηδεμόνας μας, δεν θα μας απαλλάξει από τις λύπες και τους φόβους μας; - Και τι θα φάω, λέει, αν δεν έχω τίποτα;- Και τότε, πως οι δούλοι, πως οι δραπέτες, που βασίζονται και εκείνοι και φεύγουν από τους αφέντες τους; Στα χωράφια, στους δούλους ή στ' ασημικά τους; Μόνο στον εαυτόν τους.

Κι όμως δεν μένουν νηστικοί. Ο φιλόσοφός μας, θα πρέπει να ταξιδεύει και να μη φροντίζει ο ίδιος τον εαυτό του, ελπίζοντας και επαναπαυόμενος στην βοήθεια άλλων, και να είναι χειρότερος και πιο δειλός από τα άλογα θηρία, που, καθώς είναι αυτάρκη, δεν τους λείπει ούτε η κατάλληλη τροφή ούτε ο ανάλογος και αρμονικός με τη φύση τρόπος ζωής; Κατά την γνώμη μου, έπρεπε να καθίσει εδώ ο γεροντότερος, ψάχνοντας να βρει όχι πώς να μην είστε ταπεινοί ή πώς να μην κάνετε σκέψεις, ούτε ταπεινές ούτε άσχημες για τον εαυτόν σας, αλλά πως, αν μερικοί

τυχαίνει να είναι νέοι που έχουν επίγνωση της συγγένειας τους με τους θεούς, και του ότι είμαστε δεμένοι με κάποια δεσμά, που είναι το σώμα μας, όσα αυτό κατέχει και όσα εξαιτίας αυτών μας είναι αναγκαία για την οικονομία και τη διαχείριση της ζωής μας, να μην θέλουν αυτοί να τα απορρίψουν σαν βάρη και ενοχλητικά και άχρηστα, και να φύγουν προς τους συγγενείς τους. Κι έπρεπε έτσι να είναι να αγωνίζεται ο δάσκαλος και εκπαιδευτής σας, αν βέβαια ήταν τέτοιος. Κι εσείς με την σειρά σας θα ερχόσασταν λέγοντας «Επίκτητε, δεν αντέχουμε να είμαστε πια δεμένοι, μ' αυτό το ασήμαντο σώμα, να το τρέφουμε, να το ποτίζουμε, να το ξεκουράζουμε και να το καθαρίζουμε, κι έπειτα εξαιτίας του, να ερχόμαστε σε επαφή με κάθε λογής ανθρώπους. Δεν είναι αυτά αδιάφορα και ασήμαντα για εμάς; Και ο θάνατος δεν είναι κακό πράγμα; Δεν είμαστε με κάποιον τρόπο συγγενείς του Θεού; Μήπως δεν έχουμε έλθει από εκεί; Άσε μας να πάμε από εκεί που ήλθαμε, άσε μας να απαλλαχτούμε, τέλος πάντων, από αυτά τα δεσμά, που κρέμονται πάνω μας και μας βαραίνουν. Εδώ υπάρχουν ληστές και κλέφτες και δικαστήρια και οι λεγόμενοι τύραννοι, που νομίζουν ότι έχουν πάνω μας κάποια εξουσία, εξαιτίας του ασήμαντου σώματός

μας και όσων αυτό κατέχει. Άσε να τους δείξουμε ότι δεν εξουσιάζουν τίποτα». Και εγώ τότε θα έλεγα «άνθρωποι δεχτείτε τον Θεό. Όταν εκείνος σημάνει και σας απαλλάξει απ' αυτήν την υπηρεσία, τότε θα φύγετε για εκεί. Για την ώρα ανεχτείτε να ζείτε σε αυτή τη χώρα, που εκείνος σας όρισε. Πράγματι, λίγος είναι ο χρόνος που πρέπει να κατοικήσετε εδώ, κι εύκολο να τον περάσουν όσοι αντιμετωπίζουν έτσι τα πράματα. Γιατί, ποιος τύραννος, πλέον, ή ποιος κλέφτης ή ποια φοβερά δικαστήρια υπάρχουν γι' αυτούς που δεν έχουν σε καμιά υπόληψη το σώμα και τα αποκτήματά του; Μείνετε και μη φύγετε απερίσκεπτα».

Κάπως έτσι θα έπρεπε να φέρεται ο δάσκαλος στους προικισμένους νέους. Τώρα, όμως τι συμβαίνει; Νεκρός ο δάσκαλος νεκροί και εσείς. Αφού χορτάσατε σήμερα κάθεστε και κλαίτε τι θα φάτε αύριο. Δούλε, αν έχεις θα ζήσεις. Αν δεν έχεις θα πεθάνεις. Η πόρτα είναι ανοικτή. Γιατί θρηνείς; Υπάρχει ακόμη χώρος για δάκρυα; Υπάρχει ακόμη ευκαιρία για κολακεία; Γιατί θα φθονήσει ο ένας τον άλλο; Γιατί θα θαυμάσει τους πλούσιους ή τους ισχυρούς, και αν ακόμη είναι και δυνατοί και ευέξαπτοι; Γιατί, τι θα μας κάνουν; Δεν θα ασχοληθούμε με αυτά που μπορούν να μας κάνουν. Δεν έχουν εξουσία πάνω σε αυτά που μας

ενδιαφέρουν. Ποιος λοιπός θα εξουσιάζει αυτόν που αντιμετωπίζει έτσι τα πράματα; Πως τα αντιμετώπιζε αυτά ο Σωκράτης; Πως αλλιώς, παρά όπως πρέπει να τα αντιμετωπίζει αυτός που έχει πειστεί ότι είναι συγγενής των θεών; «Αν μου λέτε τώρα» λέει «ότι σε αφήνουμε ελεύθερο με αυτούς τους όρους, δηλαδή να μην κάνεις πια τις συζητήσεις που έκανες μέχρι τώρα, ούτε να ενοχλήσεις τους νέους και τους γέρους μας, θα απαντήσω ότι είστε γελοίοι, που έχετε την αξίωση να πρέπει, αν μεν ο δικός σας στρατηγός με όρισε σε κάποια θέση, να την προσέχω και να την φυλάω, και δέκα χιλιάδες φορές να προτιμώ να πεθάνω παρά να την εγκαταλείψω, όταν όμως ο Θεός μας έχει ορίσει σε κάποια θέση και σε κάποια ασχολία, να πρέπει να την εγκαταλείψουμε». Αυτό σημαίνει να είναι στ' αλήθεια ο άνθρωπος συγγενής των θεών. Εμείς λοιπόν ως κοιλίες, ως έντερα, ως γεννητικά όργανα, σκεφτόμαστε έτσι για τους εαυτούς μας, επειδή φοβόμαστε, επειδή επιθυμούμε. Κολακεύουμε αυτούς που μπορούν να μας συντρέξουν σε αυτά, κι αυτούς τους ίδιους φοβόμαστε.

Μου ζήτησε να γράψω εκ μέρους του στη Ρώμη, κάποιος που, όπως λένε οι πολλοί είχε ατυχήσει. Κι ενώ προηγουμένως ήταν σημαντικός και πλούσιος, ύστερα τα έχασε όλα και ζούσε εδώ. Και εγώ

έγραφα εκ μέρους του με ταπεινοφροσύνη. Αυτός όμως όταν διάβασε την επιστολή, μου την επέστρεψε και είπε ότι «Εγώ ήθελα να με βοηθήσεις κι όχι να με ελεήσεις. Δεν με βρήκε δα και καμιά συμφορά». Έτσι και ο Ρούφος συνήθιζε να λέει πειράζοντας με «θα πάθεις αυτό και αυτό από τον αφέντη σου». Κι όταν εγώ του απαντούσα ότι «Αυτά είναι ανθρώπινα», «Τι να κάνω λοιπόν; Να τον παρακαλέσω και από πάνω, όταν μπορώ τα ίδια να τα πάρω από εσένα;» Γιατί, πράγματι, φέρεται παράδοξα και ανόητα όποιος προσπαθεί να πάρει από άλλον αυτό που έχει ο ίδιος. Ενώ λοιπόν μπορώ να πάρω από εμένα μεγαλοφυχία και γενναιότητα, να θέλω να πάρω από σένα χωράφι και χρήματα ή κάποια εξουσία; Ποτέ. Δεν θα γίνω τόσο αδιάφορος με τα δικά μου αποκτήματα. Αλλά, όταν κάποιος είναι δειλός και μικροπρεπής, τι άλλο κανείς μπορεί να κάνει για χάρη του, παρά να γράφει γράμματα σαν να έγραφε για ένα νεκρό «χάρισε μας το πτώμα του τάδε και λίγο αιματάκι;» Γιατί, πράγματι, ένας τέτοιος είναι πτώμα και λίγο αιματάκι. Και τίποτε περισσότερο. Αν ήταν κάτι περισσότερο, θα καταλάβαινε ότι κανείς δεν δυστυχεί εξαιτίας κάποιου άλλου.

Διατριβή Α'14 – Η θεότητα μας επιβλέπει όλους

Όταν κάποιος ρώτησε να μάθει πως θα μπορούσε κανείς να πειστεί ότι ο Θεός βλέπει όλες του τις πράξεις, είπε «Δεν πιστεύεις ότι όλα τα πράγματα είναι ενωμένα;»- Ναι είπε – Τις λες λοιπόν; Δεν πιστεύεις ότι τα επίγεια νοιώθουν την δύναμη των ουρανίων; - Ναι είπε – Πως δηλαδή, με τόση τάξη σαν από

πρόσταγμα του Θεού, όταν εκείνος πει στα φυτά να ανθίσουν, αυτά ανθίζουν, όταν πει να βλαστήσουν, βλαστάνουν, όταν πει να αποδώσουν τον καρπό, τον αποδίδουν, όταν να ωριμάσουν να ωριμάζουν, όταν πάλι να ρίξουν τους καρπούς και τα φύλλα και να συρρικνωθούν, να μείνουν ήσυχα και να

αναπαυθούν, αυτά μένουν ήσυχα και αναπαύονται; Και από πού προέρχεται τόση εναλλαγή και μεταβολή των επιγείων στα αντίθετά τους, εξαιτίας της αύξησης και της μείωσης της Σελήνης, και του πλησιάζματος και της απομάκρυνσης του ηλίου; Τα φυτά όμως, και τα δικά μας σώματα είναι τόσο

δεμένα με το σύμπαν και πάσχουν μαζί του, ενώ οι ψυχές μας δεν κάνουν πολύ περισσότερο το ίδιο; Αφού οι ψυχές, που είναι μέρη και τμήματα του Θεού, είναι τόσο δεμένες και βρίσκονται σε τόση συνάφεια μαζί του, δεν αισθάνεται ο Θεός κάθε κίνησή τους ως οικεία και συγγενή; Εσύ βέβαια, μπορείς να σκέφτεσαι για την θεϊκή διοίκηση και για καθένα χωριστά από τα θεϊκά πράγματα και ταυτόχρονα για τα ανθρώπινα. Και μπορείς συνάμα να συγκινήσει από μυριάδες πράγματα από την μια με τις αισθήσεις σου, από την άλλη με τη διάνοια, και ταυτόχρονα να καταφάσκεις, ενώ για άλλα να είσαι αρνητικός ή να αναστέλλεις την κρίση σου. Και μέσα στην ψυχή σου φυλάγεις εντυπώματα τόσο πολλών και ποικίλων πραγμάτων και υποκινούμενος από αυτά, καταλήγεις σε ιδέες ομοειδείς με τα εντυπώματα που δημιουργήθηκαν στην αρχή, και διατηρείς τέχνες τη μια μετά την άλλη και αναμνήσεις μυριάδων πραγμάτων, ο Θεός όμως, δεν μπορεί να τα επιβλέπει όλα, να

υπάρχει μαζί με όλα και να έχει κάποια επικοινωνία με όλα; Ο ήλιος μπορεί βέβαια να φωτίζει ένα πολύ μεγάλο μέρος του σύμπαντος και να αφήνει ένα μικρό μόνο αφώτιστο, όσο μπορεί να καλυφθεί από την σκιά που δημιουργεί η Γη. Ενώ αυτός που έχει δημιουργήσει και το ίδιο τον ήλιο και τον κάνει να περιστρέφεται, καθώς είναι ένα τμήμα του μικρό, σε σύγκριση με το όλον, αυτός δεν μπορεί να αντιλαμβάνεται όλα τα πράγματα;

Εγώ όμως λέει δεν μπορώ να παρακολουθώ ταυτόχρονα όλα αυτά. – Μήπως σου λέει κανείς ότι έχεις δύναμη όση και ο Δίας; Αφού αυτός, βέβαια ούτε λίγο ούτε πολύ, έχει βάλει δίπλα στον καθένα χωριστά για να τον φροντίζει την προσωπική του θεότητα. Και τον παρέδωσε σε αυτήν για να τον φυλάει, και αυτή είναι άγρυπνη και αξεγέλαστη. Γιατί σε ποιόν άλλο φύλακα, πιο καλό και επιμελή θα μπορούσε να παραδώσει τον πόρτες και είναι σκοτεινά, να θυμάστε να μην λέτε ποτέ ότι είστε μόνοι. Γιατί δεν

είστε, αφού ο Θεός και η προσωπική σας θεότητα βρίσκονται εκεί. Και τι χρειάζονται αυτοί το φως για να βλέπουν τι κάνετε; Σ' αυτόν τον Θεό θα έπρεπε να ορκίζεστε κι εσείς, όπως οι στρατιώτες στον Καίσαρα. Εκείνοι βέβαια είναι μισθοφόροι και ορκίζονται ότι θα έχουν πάνω απ' όλα την σωτηρία του Καίσαρα. Εσείς όμως που αξιωθήκατε τόσα πολλά και τόσο σπουδαία αγαθά, δεν θα ορκιστείτε ή αν ορκιστείτε, δεν θα μείνετε πιστοί στον όρκο σας; Και τι θα ορκιστείτε; Να μην γίνεται ποτέ ανυπάκουοι ούτε να κατηγορήσετε ούτε να παραπονεθείτε για κάτι που σας έδωσε εκείνος, ούτε παρά τη θέλησή σας να κάνετε ή να υπομείνετε κάτι από τα αναγκαία. Είναι όμοιος αυτός ο όρκος σε εκείνον; Σ' εκείνη την περίπτωση ορκίζονται να μην βάλουν άλλον πάνω από τον Καίσαρα, ενώ εδώ ορκιζόμαστε να βάλουμε τον εαυτόν μας πάνω από όλα.

Η γωνιά των ποιητών

Κωστής Παλαμάς (13/01/1859 – 27/2/1943)

Ο Κωστής Παλαμάς θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους ποιητές της νεοελληνικής ποίησης. Πεζογράφος ταυτόχρονα και θεατρικός συγγραφέας, ιστορικός και κριτικός της λογοτεχνίας, ήταν η κεντρική μορφή της «λογοτεχνικής γενιάς του 1880», μαζί με τον Νίκο Καμπά και Γεώργιο Δροσίνη. Τα έργα του μεταφράστηκαν στα Αγγλικά και Γαλλικά και αξίζει επίσης να τονίσουμε ότι είχε προταθεί για Νόμπελ λογοτεχνίας 14 φορές.

Ο αντίκτυπος του Κωστή Παλαμά στην γενιά του ήταν τόσο μεγάλος, που η κηδεία του και εν μέσω κατοχής έγινε με την συνοδεία χιλιάδων κόσμου. Ήταν μια λαϊκή εκδήλωση, όπου ο κόσμος συνόδευσε τον μεγάλο ποιητή στην τελευταία του κατοικία στο Α' νεκροταφείο Αθηνών ψάλλοντας τον Εθνικό μας ύμνο, μπροστά στους έκπληκτους Γερμανούς κατακτητές.

Ο Παλαμάς γεννήθηκε στην Πάτρα στις 13/1/1859. Γεννήθηκε σε μία οικογένεια λογίων με σημαντική πνευματική δράση. Ο προπάππος του, Παναγιώτης Παλαμάς είχε ιδρύσει στο Μεσολόγγι την «Παλαμαία Σχολή». Μία σχολή που σταμάτησε να λειτουργεί το 1826 με την πτώση του Μεσολογγίου και επαναλειτούργησε το 1829 από τον Ιωάννη Καποδίστρια ως Μεσολογγίτης Ακαδημία. Ο παππούς του Ιωάννης Παλαμάς είχε διδάξει στην Πατριαρχική Ακαδημία της Κωνσταντινούπολης. Η οικογένεια του επίσης είχε άμεση σχέση και με την θρησκεία καθώς οι θείοι του ήταν οι μεν Ανδρέας και Δημήτριος Παλαμάς πρωτοψάλτες και υμνογράφοι, οι δε Μιχαήλ και Πανάρετος Παλαμάς ασκητές. Η επιρροή τους πάνω στον ορφανό Κωστή Παλαμά και στον ευαίσθητο ψυχισμό της παιδικής του ηλικίας, φαίνεται και στα ποιήματά του που αναφέρονται στην περίοδο αυτή καθώς στην ηλικία των 6 χρονών έμεινε ορφανός και έζησε στο Μεσολόγγι κοντά στον θείο του Δημήτριο Παλαμά, σε μία μάλλον καταθλιπτική ατμόσφαιρα.

Το έτος 1875 αποφοιτά από το Γυμνάσιο και μεταβαίνει στην Αθήνα όπου γράφεται στην Νομική Σχολή. Θα παρατήσει όμως τις σπουδές του για να ασχοληθεί με την λογοτεχνία. Αμέσως με

τον ερχομό του στην Αθήνα δημοσιεύει σε εφημερίδες και περιοδικά ποιήματά του. Το 1876 συμμετέχει στον Βουτσιναίο ποιητικό διαγωνισμό. Συμμετέχει με την ποιητική συλλογή *Ερώτων Έπη*, όπου απορρίφθηκε. Το 1878 εκδίδεται το ποίημα *Μεσολόγγι*. Το 1886 δημοσιεύεται η πρώτη του ποιητική συλλογή *Τραγούδια της Πατρίδος μου* στην δημοτική. Το 1887 παντρεύεται με την Μαρία Βάλβη με την οποία απέκτησαν τρία παιδιά. Το 1889 δημοσιεύεται ο *Ύμνος εις την Αθηνάν* όπου βραβεύτηκε στον Φιλαδέλφειο ποιητικό διαγωνισμό.

Από το 1898 αρχίζει μαζί με τους φίλους και συμφοιτητές του Νίκο Καμπά και Γεώργιο Δροσίνη να συνεργάζονται στις πολιτικό-σατιρικές εφημερίδες *Ραμπαγάς* και *Μη χάνεσαι*. Οι τρεις τους αρχίζουν να αντιπροσωπεύουν ένα νέο ρεύμα που ονομάστηκε η «*Νέα Αθηναϊκή Σχολή*», γεγονός που προκάλεσε την ενόχληση των παλαιότερων ποιητών. Το 1896 και αφού είχε ήδη αρχίσει να καταξιώνεται του αναθέτουν την σύνθεση του ύμνου των Ολυμπιακών Αγώνων εκείνης της χρονιάς, της πρώτης μοντέρνας Ολυμπιάδας. Ο ύμνος αυτός είναι και σήμερα ο ύμνος των Ολυμπιακών Αγώνων. Το 1897 διορίζεται γραμματέας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το 1898 δημοσιεύει την ποιητική σύνθεση *Ο Τάφος*, επηρεασμένος από τον θάνατο του 4^{ου} γιού του Άλκη.

Για το έργο του το 1918 του απονεμήθηκε το Εθνικό Αριστείο Γραμμάτων και Τεχνών, ενώ το 1926 αποτελεί βασικό μέλος της Ακαδημίας των Αθηνών και το 1930 γίνεται πρόεδρος αυτής. Το 1940 που ξεσπά ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος, μαζί με άλλους Έλληνες λογίους προσυπογράφει έκκληση των Ελλήνων διανοούμενων προς τους διανοούμενους όλου του κόσμου για κοινό νέο πνευματικό Μαραθώνα.

Ο Παλαμάς πεθαίνει στις 27/2/1943 στην Αθήνα μετά από σοβαρή ασθένεια, και η κηδεία του όπως είδαμε και στην αρχή ήταν μια λαϊκή διαδήλωση.

Μερικά από τα πιο γνωστά ποιήματα ή ποιητικές συλλογές και συνθέσεις εκτός αυτών που είδαμε παραπάνω είναι

Ταμβοί και ανάπαιστοι (1897)

Οι χαιρετισμοί της Ηλιογέννητης (1900)

Ο Δωδεκάλογος του Γύφτου (1907).

Η φλογέρα του Βασιλιά (1910)

Οι καημοί της λιμνοθάλασσας (1912)

Η πολιτεία και η μοναξιά (1912)

Βωμοί (1915)

Τα παράκαιρα (1919)

Τα δεκατετράστιχα (1919)

Ο κύκλος των τετράστιχων (1929)

Η Κασσιανή

Το άρθρο αυτό θα κλείσει με το ποίημα *Παλαμάς* του Άγγελου Σικελιανού που εκφωνήθηκε στην κηδεία του Κωστή Παλαμά.

Ηχήστε οι σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τη χώρα πέρα ως πέρα...
Βογκήστε τύμπανα πολέμου... Οι φοβερές
σημαίες, ξεδιπλωθείτε στον αέρα !
Σ' αυτό το φέρετρο ακουμπά η Ελλάδα! Ένα βουνό
με δάφνες αν υψώσουμε ως το Πήλιο κι ως την Όσσα,
κι αν το πυργώσουμε ως τον έβδομο ουρανό,
ποιόν κλεί, τι κι αν το πεί η δικιά μου γλώσσα;
Μα εσύ Λαέ, που τη φτωχή σου τη μιλιά,
Ήρωας την πήρε και την ύψωσε ως τ' αστέρια,
μεράσου τώρα τη θεϊκή φεγγοβολιά
της τέλειας δόξας του, ανασήκωσ' τον στα χέρια
γιγάντιο φλάμπουρο κι απάνω από μας
που τον υμνούμε με καρδιά αναμμένη,
περ μ' ένα μόνο ανασασμόν: «Ο Παλαμάς !»,
ν' αντιβογκήσει τ' όνομά του η οικουμένη !
Ηχήστε οι σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τη χώρα πέρα ως πέρα...
Βογκήστε τύμπανα πολέμου... Οι φοβερές
σημαίες, ξεδιπλωθείτε στον αέρα !

Σ' αυτό το φέρετρο ακουμπά η Ελλάδα ! Ένας λαός,
σηκώνοντας τα μάτια του τη βλέπει...
κι ακέριος φλέγεται ως με τ' άδυτο ο Ναός,
κι από ψηλά νεφέλη Δόξας τονε σκέπει.

Τι πάνωθέ μας, όπου ο άρρητος παλμός
της αιωνιότητας, αστράφτει αυτήν την ώρα
Ορφέας, Ηράκλειτος, Αισχύλος, Σολωμός
την άγια δέχονται ψυχή την τροπαιοφόρα,
που αφού το έργο της θεμέλιωσε βαθιά
στη γην αυτήν με μιαν ισόθεη Σκέψη,
τον τρισμακάριο τώρα πάει ψηλά τον Ίακχο
με τους αθάνατους θεούς για να χορέψει.

Ηχήστε οι σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τη χώρα πέρα ως πέρα...
Βόγκα Παιάνα ! Οι σημαίες οι φοβερές
της Λευτεριάς ξεδιπλωθείτε στον αέρα !

Η γωνιά των Ηρώων

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο τεύχος, στην σειρά των άρθρων αυτών ο σκοπός δεν είναι να μιλήσουμε για έργα πολεμικά εξυμνώντας αυτούς που τα έκαναν. Σκοπός μας είναι να γνωρίσουμε τους ανθρώπους και μέσω αυτών την Ιστορία μας. Γιατί; Μα αυτοί την έγραψαν με την ίδια τους τη ζωή. Άρα δικαιούνται να εξιστορήσουν πώς έγιναν τα γεγονότα ή τουλάχιστον να πουν την εκδοχή τους. Έτσι στο προηγούμενο τεύχος αναφέρθηκε στην ομιλία του Κολοκοτρώνη σε μαθητές στην Πνύκα. Μία ομιλία που δεν είχε πολεμικές κορώνες, δεν ξεχώρισε το εγώ αλλά το εμείς. Μία ομιλία που με συναίσθημα και με μεστό λόγο περιέγραψε τα γεγονότα της σύγχρονης μέχρι τότε Ιστορίας, από τον άνθρωπο που την είχε γράψει. Και όμως ο Κολοκοτρώνης είχε φυλακιστεί και καταδικαστεί σε θάνατο με την κατηγορία ότι συνωμοτούσε κατά της Ελλάδας. Ωστόσο, κλείνοντας το λόγο του μίλησε για ομόνοια, για ενότητα. Στην σειρά των άρθρων αυτή λοιπόν θέλω να ξεκινήσω από τον Κολοκοτρώνη. Θέλω να τον αφήσω να μου πει την Ιστορία όπως την έζησε ο ίδιος και όπως τη διηγήθηκε στον Τερτσέτη, έναν από τους δικαστές που αρνήθηκε να

υπογράψει την καταδίκη του. Είναι η αυτοβιογραφία του στην ουσία από την οποία αντλούμε χρήσιμα στοιχεία. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το ότι πρόσφατα μας είπαν ότι οι Έλληνες με τους Τούρκους περνούσαν καλύτερα απ' ότι με τους Φράγκους. Μόνο τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας άρχισε αυτή να γίνεται σκληρή και να οργανώνονται οι Έλληνες για την Επανάσταση. Διαβάζοντας όμως την Ιστορία του Κολοκοτρώνη βλέπεις ότι η οικογένειά του και προφανώς και άλλοι από την πρώτη στιγμή είχαν αντιδράσει στους Τούρκους. Ας σταματήσω όμως εδώ την ανάλυση, γιατί στην πορεία της εξιστορήσης θα γίνουν και τα απαραίτητα σχόλια, και ας αφήσω τον Γέρο του Μοριά να μας μιλήσει.

Το βιβλίο αυτό πέρα από τον πρόλογο του Τερτσέτη και πριν αρχίσει η εξιστορήση της Ιστορίας από τον Κολοκοτρώνη αναφέρεται στην ιστορία της οικογένειας του Κολοκοτρώνη και πώς προέκυψε το όνομά της. Προφανώς αυτά τα έχει εξιστορήσει ο ίδιος ο Κολοκοτρώνης και τα περιγράφει συνοπτικά ο Τερτσέτης. Ας ξεκινήσουμε την αφήγηση λοιπόν

Ένας από το Ρουπάκι πλησίον του χωριού Τουρκολέκα, αφού έχασε το χωριό του, ανεχώρησε και ήρθε εις το Λιμπούσι εις τον πρώτο του χωριού, εδώ και 300 χρόνους Αυτός εφάνη έξυπνος και ο Δημογέροντας τον έκαμε γαμβρόν και κληρονόμον της καταστάσεώς του όλης, ελέγετο Τζεργίνης – με το όνομα αυτό ευρίσκονται μία εξηνταριά οικογένειαι εις την Μεσσηνίαν.- Αυτός είχε κάμει ένα ωραιότατο παιδί και το είχε πιάσει ένας Μπουλούμπασης) (ταγματάρχης) Αρβανίτης και το αλυσόδεσε, ελέγετο Δημητράκης. Οι Αρβανίται όπου τον εφύλαγαν επηδούσαν εις τας τρείς και ο Μπουλούμπασης του είπε, αν πηδά να του βγάλει τας αλύσους Ο Δημητράκης απεκρίθηκε, ότι πηδά και με τας αλύσους,

και αν τους περάσει να τον αφήνει ελεύθερον Ο Αρβανίτης τον υποσχέθη να τον ελευθερώσει, αν προσπεράσει τους άλλους πηδώντας, αλλ' αυτός το υποσχέθει ως ανέλπιστον. --- Επήδησε, τους επέρασε και τον άφηκαν ελεύθερον. Αυτός επανδρεύθηκε, έκαμε τρία παιδιά, ονομαζόμενα Χρόνης, Λάμπρος και Δήμος Αυτοί ήσαν νοικοκυραίοι με τα χωράφια τους με 500 πρόβατα και 60 αλογογάδα Επιάσθησαν με τους αντιζήλους των και εσκοτώθηκαν. Επέρασαν εις την Ρούμελην 12 χρόνους έκαμαν με τους κλέφτας, επιστρέφουν εις την Πελοπόννησον με 15 Ρουμελιώτας Οι Τούρκοι το μανθάνουν, τους πολιορκούν, σκοτώνουν ένα, και οι άλλοι εγλύτωσαν. Ο Δήμος επήρε δια γυναίκα του την θυγατέρα του Καπετάν Χρόνη από το

Χρυσοβίτσι, μεγάλο σπίτι. Τότε ήταν, όταν ο Μοροζίνης εκυρίευσε τον Μωρέα (1686). Και επί Βενετζάνων δεν ήτο παρά Καπεταναίοι. Το παιδί αυτού του Δήμου ονομάστηκε Μπότζικας και άφησε τ' όνομα της φαμίλιας του, όπου είχαν, τζεργινάιοι. Ονομάσθη τοιούτος, διότι ήτο μικρός και μαυρουδερός. Εις τον καιρό του Μπότζικα εμβήκαν οι Τούρκοι εις Μωργιά. Οι Χρυσοβιτιώται, Λυμποβισιώται, και οι Αρκουδορεματίται επήγαν και επολέμησαν εις του Ντάρα τον Πύργο 6000 Τούρκους. Αυτοί εχαλάσθησαν και εγλύτωσε ο Μπότζικας. Αυτός είχε ένα παιδί Γιάννη, και ένας Αρβανίτης είτε βρε τι Μπιθεκούρας είναι αυτός. Δηλαδή πόσον ο κώλος του είναι σαν κοτρόνι, και έτζι του έμεινε το όνομα Κολοκοτρώνης. Ο Μπότζικας εσκοτώθη, ο

Γιάννης εκρεμάσθη εις την Ανδρούσαν, **ώστε από τα 1553 όπου εφάνηκαν στα μέρη μας Τούρκοι, ποτέ δεν τους ανεγνώρισαν, αλλ' ήσαν σε αιώνιον πόλεμον** Από το τελευταίο αντλώ και το σχόλιο που έκαμα στην αρχή ότι δεν καλοδέχτηκαν τους Τούρκους. Άλλωστε το λεπίδι είναι λεπίδι και η σκλαβιά είναι σκλαβιά άσχετα ποιος είναι αυτός που σε κόβει ή είναι από πάνω σου.

Και μετά την εισαγωγή αυτή που μάθαμε την πορεία της οικογένειας του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και πώς προέκυψε αυτή ας ξεκινήσουμε την αφήγηση της ιστορίας του ιδίου του στρατηγού.

Εγεννήθηκα εις τα 1770 Απριλίου 3 την δευτέραν της Λαμπρής. Η αποστασία της Πελοποννήσου έγινε εις τα 1769. ^{Αναφέρεται στα Ορλοφικά} Εγεννήθηκα εις ένα βουνό εις ένα δένδρο αποκάτω, εις την παλαιάν Μεσσηνίαν, ονομαζόμενον Ραμαβούνι. Ο πατέρας μου ήτον αρχηγός των αρματωλών εις την Κόρινθον. Κάθεται εκεί 4 χρόνους. Αναχωρεί από την Κόρινθον δια την Μάνην. Εβγαίνουν από την Μάνην και εκυνηγούσε τους Τούρκους. Εις τους 79 ήλθεν ο Καπετάμπεης με τον Μαυρογένην, και εξερχόμενος έρριξεν εις τους Μύλους και Ανάπλι. Εστειλεν εις όλην την Πελοπόννησο ^{μπουγιουρντί} (προσκυνοχάρτι) και επήγαν και προσκύνησαν τον Καπετάμπεη εις τους Μύλους. Εις τον πατέρα μου έστειλε χωριστό ^{μπουγιουρντί}, να ελθήτε να βγάλουμε τους Αρβανίταις και να εύρη ο ραγιάς το δίκιο του. Ο πατέρας μου εκίνησε με χίλιους στρατιώτας, και έπιασε τα Τρίκορφα, εις την Τριπολιτσάν. Δεν επήγεν εις τον Καπετάμπεη διότι

εφοβείτο. Ο Καπετάμπεης εσυκώθηκεν από του Μύλους, επήρεν 6000 ταγκαλάκια ^{αμόρφωτος, Τούρκος στρατιώτης} και τους κλέφταις 3000 και επήγε εις τα Δολιανά, Τριπολιτσά και έριξε το ορδί. ^{τακτικό σώμα} Ο πατέρας μου σαν ήτον εις τα Τρίκορφα, του έστειλεν ο Καπετάμπεης να πάγη σε δαύτονε δια να τον προσκυνήση. Ο πατέρας μου αποκρίθηκε δεν είναι καιρός να έλθω να προσκυνήσω. Οι Αρβανίτες είναι εις την Τριπολιτσά, ημπορούν να πιάσουν τον άγριο τόπο, και να σκορπίσουν τότε μέσα εις την Πελοπόννησον, νάχουν τον τόπο. Τότε του έστειλεν 20 ^{είδος παλτού} μινίσια για τους Καπεταναίους κι ένα καπότο διά τον ευατόν του. Τον καιρόν που εξύγωσε το στρατεύμα το Τούρκικο εις την Τριπολιτσάν κι επολιορκούσε τους Αρβανίταις, εχώρισαν 4000 Τούρκοι αρβανίτες να τον εβγάλουν από τα ταμπούρια, και αυτός αντεστάθηκε και τους εκυνηγούσε, και εμβήκαν πίσω. Ηλθαν τα στρατεύματα τα Τούρκικα του Καπετάμπεη εως τον Αγιον Σώστην. Πάλι βγαίνουν 6000 δια να πάνε εις τον πατέρα μου, και αυτός πάλι τους αντέκρουσε. Είδανε ότι δεν ημπορούν να βαστάξουν οι αρβανίται μέσα εις Τριπολιτσά, διατί δεν ήταν τότε τοιχογυρμένη. Εσυνάχθησαν όλοι και πάνε εις τον πατέρα μου, και αυτός τους εστάθηκε με ορμήν, και τους εγύρισε κατά τον κάμπο. Ενώθησαν και άλλοι καπεταναίοι. Εμβήκαν εις τα χωράφια, εις τον κάμπον τους εσκότωσεν η καβάλα ως οι θεριστάδες. Επεσεν η καθαλαρία μέσα και τους εθέρισαν. Από την μία μερία η καθαλαρία, από το άλλος μέρος ο πατέρας μου. Από 12000, επτακόσιοι απέρασαν εις το Δαδί. Όταν τους επολέμησε ο πατέρας μου του έλεγαν.

Κολοκοτρώνης δεν κάμεις ισάφι ^{έλεος}-τι νισάφι να σας κάμω οπού ήλθατε κι εχαλάσατε την πατρίδα μου, μας πήρατε σκλάβους και μας εκάματε τόσα κακά. Του απεκρίθησαν – εφέτο 'δικό μας, του χρόνου 'δικό σου. Τα κεφάλια των Αλβανών έφτιασαν πύργον εις την Τριπολιτζά.

Ησύχασεν η Πελοπόννησος. Τους 80 εκατέβη ο ίδιος ο Καπετάμπεης και 'χάλασε τον πατέρα μου και τον Παναγιώταρο Βενετζιανάκη. Ηλθεν η αρμάδα εις το Μαραθωνήσι ^{Γύθειο}. Τα στρατεύματα στεριάς και θαλάσσης. Η καστανίτζα αποικία ^{Κασατάνια Μάνης}, όπου ήτον ο Κολοκοτρώνης κι ο Παναγιώταρος, έξη ώρας μακράν από το Μαραθωνήσι. Ερχοντας η αρμάδα, ο Παναγιώταρος ως Μανιάτης επροσκάλεσε βοήθει από τους Μανιάταις, και οι Μανιάτες υποσχέθησαν ότι πάνε βοήθεια. Και ο δραγουμάνος ^{μεταφραστής} ο Μαυρογένης ως Ελλην και τεχνίτης έκαμε τον Μιχάλη – Τροπάκη Μπέη και δια να τον κάμη Μπέη αλικιώτισε ^{εμπόδισε} την βοήθεια κι επήρε το Κάστρο. Επήγε το ασκαίρι 14000, και τους επολιορκησε, μία ώρα στρατά αλάργα έστησε το ορδί. Εστειλεν ο Σερασκέρης Αλήμπεης ένα γράμμα δια να προσκυνήσουν και να του δώσουν ενέχειρα ένα παιδί ο ένας και ένα ο άλλος, και να τραβίξη χέρι από δαύτους. Αυτοί απεκρίθησαν δεν προσκυνούμε, θέλομε πόλεμο και όποιος μείνει νικημένος ας προσκυνήση. Αυτός ήλιπιζε από την Μάνην βοήθεια. Τους πολιορκησαν τα Τούρκικα στρατεύματα, έβγαλαν κανόνια και βόμβαις, τους πολεμούσαν ημέρα και νύκτα. Ούτε οι βόμβες τους έκαναν φόβον ούτε τα κανόνια, όμως επολέμησαν 12 ημέρες και 12 νύκταις με ανδρεία και γενναιότητα.

Όταν είδαν ότι βοήθεια δεν έρχεται, αποφάσισαν να φύγουν από τους πύργους. Οι πύργοι ήταν δύο, και ο ένας ήταν του πατέρα του Παναγιώταρου, και ο άλλος ήταν του πατέρα μου και του Παναγιώταρου. Ο πατέρας του Παναγιώταρου ήταν 80 ετών ως και η μητέρα του, και μην ημπορόντας να φύγουν εις το γιουρούσι με τα άλλα γυναικόπαιδα, είπε του Παναγιώταρου και του πατέρα μου, βάλτε φωτιά ζ' τους άλλους πύργους, εγώ μένω εδώ. Εμεινε μ' ένα δούλο και με την γυναίκα του και δούλα με σκοπόν να πολεμήσει ελπίζοντας να έλθει βοήθεια από τα παιδιά του έπειτα. Ο πόλεμός του ήταν με τον δούλον, η τέχνη του μεγάλη. Ειχε φυτίλι να γυρίσει μαζί με τους Τούρκους. Αυτού που επολεμούσαν μέσα έπεσαν εις το ορδί του Σερασκέρι, με τα σπαθιά εις το χέρι, μόνον τρεις εσκοτώθηκαν άνδρες, και μέρος γυναίκες, και έμειναν πολλά παιδιά σκλάβοι. Και έτζι έμειναν δύο αδέρφια μου σκλάβοι, το ένα τριών χρόνων, και το άλλο ενός. Αλλα δύο εσκλαβώθηκαν, και έπειτα ελευθερώθηκαν. Όταν έκαμαν το

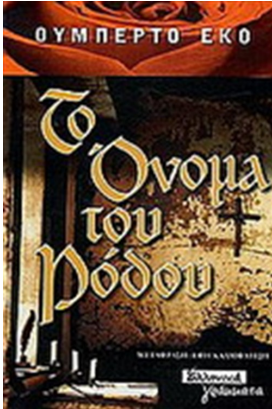
γιουρούσι έπιασαν τα βουνά οι Τούρκοι δια νυκτός. Εβασίλευσε το φεγγάρι εις την μέσην νύκτα, και βασιλεύοντας το φεγγάρι εβγήκαν. Νύκτα μικρή και δεν έλαβαν καιρό να φύγουν κατά την Μάνη. Επήγαν ζ' τους λόγκους κ' επήρε ημέρα. Τον Παναγιώταρο ζωντανόν τον έπιασαν κ' έπειτα τον εσκοτώσαν οι Μπαρδουινιώτες. Ο πατέρας μου εσκοτώθηκε με δύο του αδέρφια, Αποστόλη και Γεώργη, ο ένας εις τον λόγκον, ο άλλος μοναχός του διότι ελαβώθηκε. Εγλύτωσε ένας μπάρμπας μου Αναγνώστης από τους κλεισμένους τέσσαρους αδελφούς Κολοκοτρώνη. Εγώ, η μάννα μου, η αδελφή μου εγλύτωσαν με τα παληκάρια του πατέρα μου. Εις το γιουρούσι ελαβώθηκε με σπαθί ο Κωνσταντής Κολοκοτρώνης, και με προδοσία ενός Τούρκου φίλου εσκοτώθηκε, δεν εφάνη το κεφάλι του. Οι φονείς του τον εσκοτώσαν και τον έκρυψαν δια το βιό του, όσα είχαν απάνω του. Σε τρία χρόνια τον ξέθαψαν τον Κολοκοτρώνη Κωνσταντή. Από το μικρό του δάκτυλον τον γνώρισαν όπου είχε γυρισμένο από μια σπαθιά τουρκική. Τον

είχαν κρύψει εις μίαν τρούπα της Αρνης και Κοτζατίνας, τον έθαψαν έπειτα εις την Μηλιά. Ητον μελαμψότερος, μονοκόκκαλος, δυνατός, ογλήγωρος, με ένα καθάριο άτι δεν τον έπιανες. 33 χρόνων, μέτριος, μαυρομάτης, λιγνός. Οι Αρβανίται τον είχαν τόσο τρομάξη πού έκαμναν όρκον : να μη γλυτώσω από του Κολοκοτρώνη το σπαθί. 700 μπουλουκτζίδαις εσκοτώσε πριν.

Ο Παναγιώταρος ήταν γίγαντας, νέος, μαύρα μαλλιά, σοϊ άνθρωπος άσπρος, 37,38 χρόνων. Εις την Ανδρούσαν εσκοτώθη ο γέρο Γιάννης Κολοκοτρώνης, έπειτα τον εκδίκησε ο αδελφός υιός του. Ο γέρο Γιάννης Κολοκοτρώνης, του έκοψαν χέρι και πόδια και τον εκρέμασαν. Ο γέρων πατέρας του Παναγιώταρου επολέμαε από τον π'ργον και εμαρτήρησε το φυτίλι ο δούλος που εποροσκύνησε, και τον γέροντα τον έπισαν ζωντανόν. Ο Καπετάμπεης ερώταε : διατί δεν προσκυνάει- τώρα προσκυνώ, προσκυνημένο κεφάλι δεν κόβεται- του έκοψαν χέρι και πόδια, τον κατράμισαν.

Θα κλείσουμε εδώ το πρώτο μέρος της αφήγησης του Κολοκοτρώνη που περιγράφει τα Ορλοφικά γεγονότα στα οποία έλαβε μέρος η οικογένειά του. Όπως βλέπουμε από τα παραπάνω ο Κολοκοτρώνης καταγόταν από οικογένεια που είχε βαθιά παράδοση στο να αντιστέκεται και να πολεμά τους Τούρκους. Όλα αυτά διαμόρφωσαν το χαρακτήρα του και τον έκαναν να είναι ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης του απελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων. Ας αφήσουμε προς το παρόν το γέροντα να αναπαυθεί και στο επόμενο τεύχος θα συνεχίσει την ιστορία του, την Ιστορία μας.

Βιβλιογραφία

Η πρόταση στο τεύχος αυτό είναι ένα έργο του συγγραφέα Ουμπέρτο Έκο που έφυγε από την ζωή στις 19 Φεβρουαρίου 2016. Είναι το πρώτο που έγραψε ως μυθιστοριογράφος και το οποίο έγινε παγκόσμια επιτυχία πουλώντας 9.000.000 αντίτυπα σε όλο τον κόσμο. Ο Έκο ακολούθησε σπουδές της μεσαιωνικής φιλοσοφίας και λογοτεχνίας, ασχολήθηκε με την σημειολογία, και για τον λόγο αυτό έγινε καθηγητής της αντίστοιχης έδρας στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου. Ο ίδιος ήταν άθεος, αλλά στο έργο του που παρουσιάζουμε σήμερα δείχνει ιδιαίτερη συμπάθεια – όπως τουλάχιστον νομίζω εγώ – στο τάγμα των Φραγκισκανών που δημιουργήθηκε από τον Άγιο Φραγκίσκο της Ασίζης και του Θωμά του Ακινάτη ο οποίος με τα έργα του συγχώνευσε την χριστιανική θεολογία με την φιλοσοφία του Αριστοτέλη.

Για την υπόθεση του βιβλίου ο Έκο αναφέρει ότι είναι πραγματική αυτοβιογραφία ενός μοναχού Άντσο της Μελκ, που έτυχε να πέσει στα χέρια του. Ίσως θα έλεγα εγώ είναι η αφορμή για την συγγραφή αυτού του μυθιστορήματος. Τα πρόσωπα υπαρκτά και πιθανώς και το μοναστήρι που διαδραματίζεται η ιστορία αυτή. Ο Έκο το τοποθετεί στην περιοχή μεταξύ του Πιεμόντε της Λιγουρίας και της Γαλλίας (ας πούμε μεταξύ Λέριτσι και Τούρμπια) όπως γράφει και ο ίδιος στον πρόλόγο του. Η πλοκή της όμως αστυνομική αφού περιστρέφεται γύρω από την εξιχνίαση μίας σειράς δολοφονιών που φαίνεται ότι ακολουθούν τα σημάδια από το βιβλίο της Αποκάλυψης του Ιωάννη. Η εποχή που διαδραματίζεται στον σκοτεινό μεσαίωνα της Ευρώπης, το 1327. Την υπόθεση αναλαμβάνει να λύσει ο Γουλιέλμος του Μπάσκερβιλ όπου έχει ως βοηθό του τον μαθητευόμενο Άντσο της Μελκ. Αυτό όμως που αναδεικνύεται μέσα από το βιβλίο είναι ο σκοταδισμός μίας ολόκληρης περιόδου που είναι και ο σκοταδισμός του μυαλού του ανθρώπου. Το πως η διαστρέβλωση των λόγων του Θεού μπορεί να οδηγήσει στο να παραβείς το πνεύμα των λόγων του Θεού και να γίνεις δολοφόνος. Καυτηριάζει πιστεύω την Εκκλησία όπου αρνείται την πενία του Χριστού ως τρόπο ζωής των κληρικών και δέχεται την συσσώρευση χρημάτων και περιουσιών. Είναι η κόντρα που ξεσπάει μεταξύ του Τάγματος των Φραγκισκανών και των εκπροσώπων της Παπικής Εκκλησίας όταν κάποια στιγμή την υπόθεση αναλαμβάνει να λύσει η Ιερά Εξέταση. Δείχνει ότι στους σκοτεινούς αυτούς χρόνους που έζησε η Ευρώπη τα μοναστήρια ήταν απλά ένα καταφύγιο για τους ανθρώπους ώστε να βρίσκουν φαγητό και καλές συνθήκες διαβίωσης. Η κοπέλα που μπαίνει από το χωριό στο μοναστήρι να κλέψει λόγω πείνας, γνωρίζει την καλή πλευρά της ζωής από το μικρό αγόρι. Του το ανταποδίδει με τρυφερότητα, παρότι θα οδηγηθεί στην πυρά ως μάγισσα. Αυτή πιστεύω ότι είναι το ρόδο του τίτλου. Ο άνθρωπος πεταμένος στο βούρκο και στην βρωμιά, πεινασμένος, σαν άγριο θηρίο δεν θα αναγνωρίσει την χάρη του Θεού στους αυτοαποκαλούμενους αντιπροσώπους του που με το μαστίγιο θέλουν να επιβάλλουν την άποψη τους, αλλά θα αναγνωρίσει τελικά την χάρη του Θεού στην απλή καρδιά. Διαβάζοντας το βιβλίο και μαθαίνοντας τον λόγο των δολοφονιών αυτών σε κάνει να απορείς αν το σκοτάδι στο μυαλό κάποιων ‘ανθρώπων του Θεού’ έχει διαλυθεί ακόμη και σήμερα.

Υπέροχοι άνθρωποι

Όταν σχεδιάζα την στήλη αυτή και το περιεχόμενό της, την τοποθέτησα ακριβώς μετά από τις τέχνες και τα γράμματα. Ο λόγος είναι απλός. Πολιτισμός είναι οι άνθρωποι και τα έργα τους. Το λόγια πολλές φορές είναι θεωρία. Τι αξία έχουν τα λόγια άλλωστε αν τα έργα είναι αντίθετα; Πολιτισμός είναι και η κλασσική μουσική, αλλά τι αξία έχει όταν γεμίζει τα αυτιά χωρίς να υπάρχει ψυχή για να την απολαύσει;

Έτσι στο τεύχος αυτό δεν θα γίνει αναφορά για κάποιο πρόσωπο συγκεκριμένα ή για κάποια ομάδα. Στο τεύχος αυτό θέλω να γράψω για όλους αυτούς του ανθρώπους που την περίοδο αυτή βοηθάνε όπως μπορούν τους πρόσφυγες που φτάνουν στην χώρα μας.

Ναι, είναι υπέροχοι αυτοί οι άνθρωποι.

Άνθρωποι που κρατάνε τον Ελληνισμό ψηλά. Λέμε, ότι ο Ελληνικός πολιτισμός έδωσε τα φώτα του στον κόσμο και τώρα μπορούμε να το περηφανευτούμε για άλλη μία φορά. Η Ελλάδα μας, η φτωχή και κατεστραμμένη Ελλάδα, βοηθάει και συμπαραστέκεται σε ανθρώπους αβοήθητους. Και αυτό γίνεται ακριβώς χάρη σε αυτούς τους ανθρώπους που δίνουν την βοήθεια τους. Η Ελλάδας μας

ακτινοβολεί για άλλη μία φορά το φως της σε μία Ευρώπη που πάνω της αρχίζει να απλώνεται σιγά – σιγά το σκοτάδι. Αυτό που δείχνει η Ελλάδα αυτή την περίοδο είναι η ανωτερότητά της, ο ανθρωπισμός της. Αυτός κύριοι Ευρωπαίοι είναι πολιτισμός. Δεν είναι πολιτισμός να ακούτε Mozart υπερηφανευόμενοι της καταγωγής του και μετά να ζητάτε να πνίξουμε ανθρώπους στην θάλασσα. Να επαινείται τις χώρες που σήκωσαν τοίχους προστασίας. Να τις υβρίζετε θα έπρεπε για την αγνωμοσύνη τους, αφού την δεκαετία του '90 ωφελήθηκαν από τα ανοικτά σύνορα και τον ανθρωπισμό των Ελλήνων. Σας αρέσουν τα τείχη; Μα τότε γιατί σας ενοχλούσε το τείχος του Βερολίνου που τόσο πανηγυρίσατε όταν έπεσε. Τον ίδιο σκοπό εξυπηρετούσε. Ντρέπομαι που την δεκαετία του '80 στήριζα να πέσει το παραπέτασμα. Δεν το θέλατε πραγματικά.

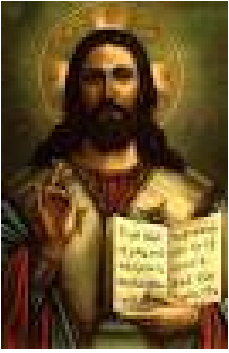
Κλείσατε την Ελλάδα λοιπόν έξω από την Ευρώπη; Μα εσείς κλειστήκατε έξω από την Ελλάδα και τα πλούτη του πολιτισμού της.

Μπορεί οι αυλές σας να είναι πιο καθαρές και ωραίες από τις δικές μας, το

ίδιο και οι δρόμοι σας, όπως και οι πόλεις σας. Ίσως αυτό να δείχνει πολιτισμένο αλλά δεν είναι πολιτισμός. Ίσως αυτό που λέμε πολιτισμός να κρύβεται στην ψυχή, κάτι που οι Έλληνες το αποδεικνύουν και με το παραπάνω. Κάπου άκουσα ότι η Ελλάδα κρατάει τον πολιτισμό της Ευρώπης αυτή την στιγμή. Λάθος. Τον δικό της πολιτισμό κρατάει η Ελλάδα. Αυτό που την δόξασε ανά τους αιώνες. Και αυτό οφείλετε σε όλους αυτούς που βοηθάνε και στηρίζουνε. Μην ξεχνάμε ότι οι Αρχαίοι υμών πρόγονοι τον ικέτη τον προστάτευαν και τον βοηθούσαν, γιατί ήταν ιερός. Ο Χριστός είπε *«Μακάριοι οι ελεήμονες, ότι αυτοί ελεηθήσονται.»* Μας υβρίζετε και σας φταίει η Ελλάδα. *«Λέτε αγαπάτε την Ελλάδα αλλά ζητάτε να αποκεφαλίσετε τους Έλληνες»* λέει ο Πολυζωΐδης στον Μάνσον στην απολογία του. *«Ζητήσαμε βοήθεια και σεις μας φέρατε κρεμάλες και ξιφολόγους»* συνεχίζει και μοιάζει επίκαιρος. Δεν τον χρειαζόμαστε αυτόν τον πολιτισμό σας.

Ω!!.. Ευρωπαίοι.

Αφιέρωμα

Ιησούς Χριστός

Η επί του όρους ομιλία.

Το αφιέρωμα στο τεύχος αυτό γίνεται προφανώς λόγω του Πάσχα. Τα λόγια όμως που μπορώ να γράψω, το δέον είναι να είναι λίγα. Τη ζωή του Χριστού άλλωστε τη γνωρίζουμε όλοι μας και η τελετουργία της εκκλησίας μας κάθε Κυριακή και στις γιορτές είναι μια αναπαράσταση της ζωής και των λόγων Του. Έτσι προτίμησα να γράψω το κομμάτι από την Καινή Διαθήκη που θεωρείται από πολλούς η σημαντικότερη ομιλία του Ιησού Χριστού, καθ' ότι σε αυτήν δίνει τους

κανόνες συμπεριφοράς που θα πρέπει να έχει στην ζωή του κάποιος. Η ομιλία αυτή έγινε πιθανώς στο όρος Θαβώρ και πολλοί επιστημονικοί αναλυτές θεωρούν ότι λόγω του ότι η περιοχή αυτή της Γαλιλαίας ήταν εξελληνισμένη, ο Ιησούς μίλησε στα Ελληνικά. Την ομιλία αυτή που είναι η κατά Ματθαίον την έχω γράψει αυτούσια από το πρωτότυπο κείμενο ώστε να αφαιρέσω κάθε προσωπική πινελιά από το λόγο του Ιησού.

Ιδών δε τους όχλους ανέβη εις το όρος, και καθίσαντος αυτού προσήλθον αυτό οι μαθηταί αυτού, και ανοίξας το στόμα αυτού εδίδασκεν αυτούς λέγων.

Μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι, ότι αυτών εστί η βασιλεία των ουρανών.

Μακάριοι οι πενθούντες, ότι αυτοί παρακληθήσονται.

Μακάριοι οι πραείς, ότι αυτοί κληρονομήσουσι την γην.

Μακάριοι οι πεινώντες και διψώντες την δικαιοσύνην, ότι αυτοί χορτασθήσονται.

Μακάριοι οι ελεήμονες, ότι αυτοί ελεηθήσονται.

Μακάριοι οι καθαροί τη καρδία, ότι αυτοί τον Θεόν όψονται.

Μακάριοι οι ειρηνοποιοί, ότι αυτοί υιοί Θεού κληθήσονται.

Μακάριοι οι δεδιωγμένοι ένεκεν δικαιοσύνης, ότι αυτών εστί η βασιλεία των ουρανών.

Μακάριοι έστε όταν ονειδίσωσιν υμάς και διώξωσι και είπωσι παν πονηρόν ρήμα καθ' υμών ψευδόμενοι ένεκεν εμού.

Χαίρετε και αγαλλιάσθε, ότι ο μισθός υμών πολύς εν τοις ουρανοίς, ούτω γαρ εδίωξαν τους προφήτας τους προ υμών.

Υμείς έστε το άλας της γης. Εάν δε το άλας μωρανθή, εν τίνι αλισθήσεται; Εις ουδέν ισχύει έτι ει μη βληθήναι έξω και καταπατεισθαι υπό των ανθρώπων. Υμείς έστε το φως του κόσμου. Ου δύναται πόλις κρυβήναι επάνω όρους κείμενη. Ουδέ καιούσι λύχνον και τιθέασιν αυτόν υπό τον μόδιον, αλλ' επί την λυχνίαν, και λάμπει πάσι τοις εν τη οικία. Ουτω λαμψάτω το φως υμών έμπροσθεν των ανθρώπων, όπως ιδωσιν υμών τα καλά έργα και δοξάσωσι υμών τον εν τοις ουρανοίς.

Μη νομίσητε ότι ήλθον καταλύσαι τον νόμον ή τους προφήτας. Ουκ ήλθον καταλύσαι, αλλά πληρώσαι. Αμην γαρ λέγω υμίν, εως αν παρέλθη ο ουρανός και η γη, ίωτα εν ή μία κεραία ου μη παρέλθη από του νόμου εως αν πάντα γένηται. Ος εάν ούν λύσει μίαν των εντολών τούτων των ελαχίστων και διδάξη ούτω τους

ανθρώπους, ελάχιστος κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών. Ος δ' αν ποιήση και διδάξη, ούτος μέγας κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών. Λέγω γαρ υμίν ότι εάν μη περισσεύση η δικαιοσύνη υμών πλείον των γραμματέων και Φαρισαίων, ου μη εισέλθητε εις την βασιλεία των ουρανών. Ηκούσατε ότι ερρέθη τοις αρχαίους, ου φονεύσεις. Ος δ' αν φονεύση, ένοχος έσται τη κρίσει. Εγώ δε λέγω υμίν ότι πας ο οργιζόμενος τω αδελφώ αυτού εικη ένοχος έσται τη κρίσει. Ος δ' αν είπη τω αδελφώ αυτού ρακά, ένοχος έσται τω συνεδρίω, Ος δ' αν είπη μωρέ, ένοχος έσται εις την γέενναν του πυρός. Εάν ουν προσφέρης το δώρο σου επί το θυσιαστήριον κακει μνησθής ότι ο αδελφός σου έχει τι κατά σου, άφες εκεί το δώρον σου έμπροσθεν του θυσιαστηρίου, και ύπαγε πρώτον διαλλάγηθι τω αδελφώ σου, και τότε ελθών πρόσφερε το δώρον σου. Ισθι ευνοών τω αντιδίκω σου ταχύ έως ότου ει εν τη οδώ μετ' αυτού, μήποτε σε παραδώ

ο αντίδικος τω κριτή και ο κριτής σε παραδώ τω υπηρέτη, και εις φυλακήν βληθήση. Αμήν λέγω σοι, ου μη εξέλθης εκείθεν έως αν αποδώς τον έσχατον κοδράντην. Ηκούσατε ότι ερρέθη τοις αρχαίους, ού μοιχεύσεις. Εγώ δε λέγω υμίν ότι πας ο βλέπων γυναίκα προς το επιθυμήσαι αυτής ήδη εμοίχευσεν αυτήν εν τη καρδιά αυτού, Ει δε ο οφθαλμός σου ο δεξιός σκανδαλίζει σε, έξελε αυτόν και βάλε από σου. Συμφέρει γαρ σοι ίνα απόληται εν των μελών σου και μη όλον το σώμα σου βληθή εις γέενναν, και εί δεξιά σου χεір σκανδαλίζει σε, έκκοψον αυτήν και βάλε από σου. Συμφέρει γαρ σοι ίνα απόληται εν των μελών σου και μη όλον το σώμά σου βληθή εις γέενναν. Ερρέθη δε ος αν απολύση την γυναίκα αυτού, δότω αυτή αποστάσιον. Εγώ δε λέγω υμίν ότι ος αν απολύση την γυναίκα αυτού παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεί αυτήν μοιχάσθαι, και ος εάν απολελυμένην γαμήση, μοιχάται. Πάλιν ηκούσατε ότι ερρέθη τοις αρχαίοις, ουκ επιορκήσεις, αποδώσεις δε τω Κυρίω τους όρκους σου. Εγώ δε λέγω υμίν μη ομόσαι όλως. Μήτε εν τω ουρανώ, ότι θρόνος εστί του Θεού. Μήτε εν τη γη, ότι υποπόδιον εστί των ποδών αυτού. Μήτε εις Ιεροσόλυμα, ότι πόλις εστί του μεγάλου βασιλέως. Μήτε εν τη κεφαλή σου ομόσης, ότι ου δύνασαι μία τρίχα λευκήν ή μέλαιναν ποιήσαι. Εστω δε ο λόγος υμών ναι ναι, ού ού. Το δε περισσόν τούτων εκ του πονηρού εστί. Ηκούσατε ότι ερρέθη, οφθαλμόν αντί οφθαλμού και οδόντα αντί οδόντος. Εγώ δε λέγω υμίν μη αντιστήναι τω πονηρώ. Αλλ' όστις σε ραπίσει επί την δεξιάν σου σιαγόνα, στρίψον αυτό και την άλλην. Και το θέλοντί σου κριθήναι και τον χιτώνα σου λαβείν, άφες αυτό και το μάτιον. Και όστις σε αγγαρεύσει μίλιον εν, ύπαγε μετ' αυτού δύο, τω αιτούντί σε δίδου και τον θέλοντα από σου

δανείσασθαι μη αποστραφής. Ηκούσατε ότι ερρέθη, αγαπήσεις τον πλησίον σου, και μισήσεις τον εχθρόν σου. Εγώ δε λέγω υμίν, αγαπάτε τους εχθρούς υμών, ευλογείται τους καταρωμένους υμάς, καλώς ποιείται τοις μισούσιν υμάς και προσεύχθεσθε υπέρ των επηρεαζόντων υμάς και διωκόντων υμάς, όπως γένησθε υιοί του πατρός υμών του εν ουρανοίς, ότι τον ήλιον αυτού ανατέλλει επί πονηρούς και αγαθούς και βρέχει επί δικαίους και αδικούς. Εάν γαρ αγαπήσατε τους αγαπώντας υμάς, τίνα μισθόν έχετε; Ουχί και οι τελώναι το αυτό ποιούσι; Και εάν ασπάσησθε τους αδεκφούς υμών μόνον, τι περισσόν ποιείτε; Ουχί και οι τελώναι ούτω ποιούσι; Έσεσθε ουν υμείς τέλειοι, όπως ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοίς τέλειος έστιν.

Προσέχετε την ελεημοσύνην υμών μη ποιείν έμπροσθεν των ανθρώπων προς το θεαθήναι αυτοίς. Ει δε μήγε, μισθόν ωουκ έχετε παρά το πατρί υμών εν τοις ουρανοίς. Όταν ουν ποιής ελεημοσύνην, μη σαλπίσης έμπροσθεν σου, όπως οι υποκριταί ποιούσιν εν ταις συναγωγαίς και εν ταις ρύμαις, όπως δοξασθώσιν υπό των ανθρώπων. Αμην λέγω υμίν, απέχουσι τον μισθόν αυτών. Σου δε ποιούντος ελεημοσύνην μη γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου, όπως η πατήρ σου ο βλέπων εν τω κρυπτώ αποδώσει σοι εν τω φανερώ. Και όταν προσεύχη, ουκ έση όπως οι υποκριται, ότι φιλούσιν εν τοις συναγωγαίς και εν ταις γωνίαις των πλατειών εστώτες προσεύχθεσθαι, όπως αν φανώσι τοις ανθρώποις. Αμην λέγω υμίν ότι απέχουσι τον μισθόν αυτών. Ου δε όταν προσεύχη, είσελθε εις το ταμειόν σου, και κλείσας την θύραν σου πρόσευξαι τω πατρί σου τω εν τω κρυπτώ, και ο πατήρ σου ο βλέπων εν τω κρυπτώ αποδώσει σοι εν τω φανερώ. Προσευχόμενοι δε μη

βαττολογήσητε όπως οι εθνικοί. Δοκούσι γαρ ότι εν τη πολυλογία αυτών εισακουσθήσονται. Μη ουν ομοιωθήτε αυτοίς. Οιδε γαρ ο πατήρ υμών ων χρειαν έχετε προ του υμάς αιτήσαι αυτόν. Ουτως ουν προσεύχεσθε υμείς.

Πάτερ υμών ο εν τοις ουρανοίς

Αγιασθήτω το ονομά σου

Ελθέτω η βασιλεία σου

Γενηθήτω το θέλημά σου, ως εν ουρανώ, και επί της γης

Τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμεραν

Και άφες ημίν τα οφειλήματα ημών, ως και ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών

Και μη εισενέγκης ημάς εις πειρασμόν, αλλά ρύσαι ημάς από του πονηρού.

Ότι σου έστιν η βαλεία και η δύναμις και η δόξα εις τους αιώνας. Αμήν.

Εάν γαρ αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, αφήσει και υμίν ο πατήρ υμών ο ουράνιος. Εάν δε μη αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, ουδέ ο πατήρ υμών αφήσει τα παραπτώματα υμών. Όταν δε νηστεύητε, μη γίνεσθε όπως οι υποκριταί σκυθρωποί. Αφανίζουσι γαρ τα πρόσωπα αυτών όπως φανώσι τοις ανθρώποις νηστεύοντες. Αμην λέγω υμίν ότι απέχουσι τον μισθόν αυτών. Ου δε νηστεύων άλειψαί σου την κεφαλήν και το πρόσωπόν σου νίψαι, όπως μη φανής τοις ανθρώποις νηστεύων, αλλά τω πατρί σου τω εν τω κρυπτώ, και ο πατήρ σου ο βλέπων εν τω κρυπτώ αποδώσει σοι εν τω φανερώ.

Μη θησαυρίζεται υμίν θησαυρούς επί της γης, όπου σης και βρώσις αφανίζει, και όπου κλέπται διορύσσουσι και κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δε υμίν θησαυρούς εν ουρανώ, όπου ούτε σης ούτε βρώσις αφανίζειμ και όπου κλέπται ου διορύσσουσιν ουδέ κλέπτουσιν. Οπερ γαρ έστιν ο θησαυρός υμών, εκεί έσται και η καρδιά υμών. Ο λύχνος του σώματος

έστιν ο οφθαλμός. Εάν ο οφθαλμός σου απλούς η, όλον το σώμα σου φωτεινόν έσται. Εάν δε ο οφθαλμός σου πνηρός η, όλον το σώμα σου σκοτεινόν έσται. Εί σουν το φως το εν σοι σκότος εστί, το σκότος πόσον; Ουδείς δύναται δυσί κυρίοις δουλεύειν. Ή γαρ το ένα μισήσει και το έτερον αγαπήσει, ή ενός ανθέξεται και ετέρου καταφρονήσει. Ου δύνασθε Θεώ δουλεύειν και μαμωνά. Διά τούτο λέγω υμίν, μη μεριμνάτε τη ψυχή υμών τι φάγητε και τι πίνητε, μηδέ τω σώματι υμών τι ενδύσησθε. Ουχί η ψυχή πλειόν έστι της τροφής και το σώμα του ενδύματος; Εμβλέψατε εις τα πετεινά του ουρανού, ότι ου σπεύρουσιν ουδέ θερίζουσιν ουδέ συνάγουσιν εις αποθήκαις, και ο πατήρ υμών ο ουράνιος τρέφει αυτά. Ουχ υμείς μάλλον διαφέρετε αυτών; Τις δε εξ υμών μεριμνών δύναται προσθίνα ειπί την ηλικίαν αυτού πήχυν ένα; Και περί ενδύματος τι μεριμνάτε; Καταμάθετε τα κρίνα του αγρού πως αυξάνει. Ου κοπιά ου νήθει. Λέγω δε υμίν ότι ουδέ Σολομών εν πάση τη δόξη αυτού περιεβάλετο ως εν τούτων. Ει δε το χόρτον του αγρού, σήμερα οντα και αύριον εις κλίβανον βαλλόμενον, ο Θεός ούτως αμφιέννυσιν, ου πολλώ μάλλον υμάς, ολιγόπιστοι; Μη σουν μεριμνήσητε λέγοντες, τι φάγωμεν ή τι πίωμεν ή τι περιβαλώμεθα; Πάντα γαρ ταύτα τα έθνη επιζητεί. Οιδε γαρ ο πατήρ υμών ο ουράνιος ότι χρήζετε τούτων απάντων. Ζητείτε δε πρώτον την βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού, και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν, μη σουν μεριμνήσετε εις την αύριον. Ή γαρ αύριον μεριμνήσει τα ευατής. Αρκετόν τη ημέρα η κακία αυτής. Μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε. Εν ω γαρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, και εν ω

μέτρω μετρείτε μετρηθήσεται υμίν. Τι δε βλέπει το κάρφος το εν τω οφθαλμώ του αδελφού σου, την δε εν τω σω οφθαλμώ δοκόν ου κατανοείς; Ή πως ερείς τω αδελφώ σου, άφες εκβάλω το κάρφος από του οφθαλμού σου, και ιδού η δοκός εν τω οφθαλμώ σου; Υποκριτά, έκβαλε πρώτον τη δοκό εκ του οφθαλμού σου, και τότε διαβλέψεις εκβαλείν το κάρφος εκ του οφθαλμού του αδελφού σου. Μη δώτε το άγιον τοις κυσί μηδέ βάλητε τοις μαργαρίτας υμών έμπροσθεν των χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αυτούς εν τοις ποσί αυτών και στραφέντες ρήξωσιν υμάς. Αιτείτε, και δοθήσεται υμίν, ζητείτε, και ευρήσετε, κρούετε, και ανοιγήσεται υμίν, πας γαρ ο αιτών λαμβάνει και ο ζητών ευρίσκει και τω κρούοντι ανοιγήσεται, ή τις έστιν εξ' υμών άνθρωπος, ον εάν αιτήση ο υιός αυτού άρτον, μη λίθον επιδώσει αυτώ; Και εάν ιχθύν αιτήση, μη όφιν επιδώσει αυτώ; Ει σουν υμείς, πονηροί όντες, οίδατε δόματα αγαθά διδόναι τοις τέκνοις υμών, πόσω μάλλον ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοίς δώσει αγαθά τοις αιτούσιν αυτόν; Πάντα σουν όσα αν θέλητε ίνα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι, ούτε και υμείς ποιείτε αυτοίς. Ουτος γαρ έστιν ο νόμος και οι προφήται. Εισέλθετε δια της στενής πύλης. "ότι πλατεία η πύλη και ερύχωρος η οδός η απαύουσα εις την απώλειαν, και πολλοί είσιν οι εισερχόμενοι δι' αυτής. Οτι στενή η πύλη και τεθλιμμένη η οδός η απαύουσα εις την ζωήν, και ολίγοι είσιν οι ευρίσκοντες αυτήν. Προσέχετε δε από των ψευδοπροφητών, οίτινες έρχονται προς υμάς εν ενδύμασιν προβάτων, έσωθεν δε είσι λύκοι άρπαγες. Από των καρπών αυτών επιγνώσθεσθε αυτούς. Μήτι συλλέγουσιν από ακανθών σταφύλην ή από τριβόλων σύκα; Ούτω

κάθε δένδρον αγαθόν καρπούς καλούς ποιεί, το δε σαπρόν δένδρον καρπούς πονηρούς ποιείν, ουδέ δένδρον σαπρόν καρπούς καλούς ποιείν, παν δένδρον μη ποιούν καρπόν καλόν εκόπτεται και εις πυρ βάλλεται. Αραγε από των καρπών αυτών επιγνώσθεσθε αυτούς.

Ου πας ο λέγων μοι Κύριε Κύριε, εισελεύσεται εις την βασιλείαν των ουρανόων, αλλ' ο ποιών το θέλημα του πατρός μου του εν ουρανοίς. Πολλοί έρουσί μοι εν εκείνη τη ημέρα, Κύριε, Κύριε, ου τω σω ονόματι προεφητεύσαμεν, και τω σω ονόματι δαιμόνια εξεβάλομεν, και τω σω ονόματι δυνάμεις πολλάς εποιήσαμεν; Και τότε ομολογήσω αυτοίς ότι ουδέποτε έγνω υμάς. Αποχωρείτε απ' εμού οι εργαζόμενοι την ανομίαν. Πας σουν όστις ακούει μου τους λόγους τούτους και ποιεί αυτούς, ομοιώσω αυτόν ανδρί φρονίμω, όστις ωκοδόμηε την οικίαν αυτού επί την πέτραν. Και κατέβη η βροχή και ήλθον οι ποταμοί και έπνευσαν οι άνεμοι και προσέπεσον τη οικία εκείνη, και ουκ έπεσε. Τεθεμελώτο γαρ επί την πέτραν, και πας ο ακούων μου τους λόγους τούτους και μη ποιών αυτούς ομοιωσθήσεται ανδρί μωρώ, όστις ωκοδόμησε την οικία αυτού επί την άμμον. Και κατέβη η βροχή και ήλθον οι ποταμοί και έπνευσαν οι άνεμοι και προσέκοψαν τη οικία εκείνη, και έπεσε, και ην η πτώσις αυτή μεγάλη.

Και εγένετο ότε συνετέλεσεν ο Ιησούς τους λόγους τούτους, εξεπλήσσαντο οι όχλοι επί τη διδαχή αυτού. Ην γαρ διδάσκων αυτούς ως εξουσίαν έχων, και ουχ ως οι γραμματείς.

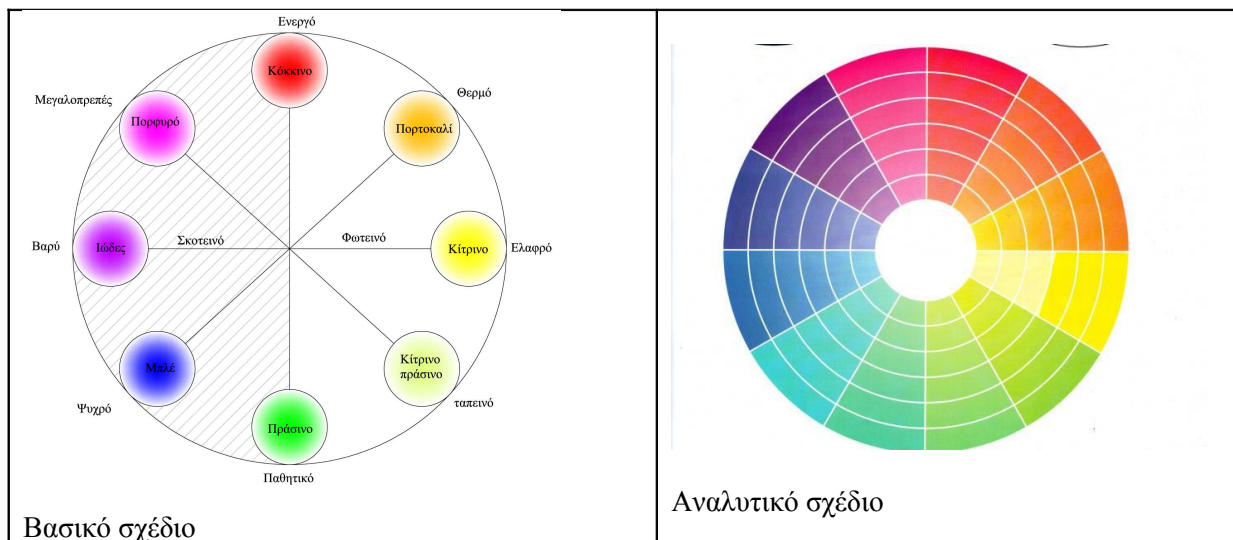
Ο CasaMias μας: Ιδέες για το Casa μας

Ας μιλήσουμε λίγο για το χρώμα που θα επιλέξουμε για να βάψουμε τους τοίχους μας. Το χρώμα γενικά είναι η τελική στρώση επικάλυψης της τοιχοποιίας και μπορεί να μας προκαλέσει συναισθήματα ευεξίας ή δυσφορίας. Την σημερινή εποχή άλλωστε, που η τεχνολογία των

χρωμάτων μπορεί να μας προσφέρει πρακτικά εκατομμύρια συνδυασμούς, το να επιλέξει κάποιος πως θα χρωματίσει τους τοίχους που τον περιβάλλουν στο σπίτι του φέρνει πονοκέφαλο. Έτσι εδώ θα προσπαθήσουμε να σας δώσουμε μία κάποια κατεύθυνση με βάση κάποια

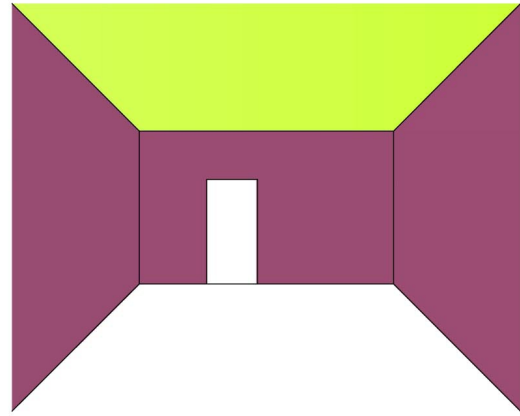
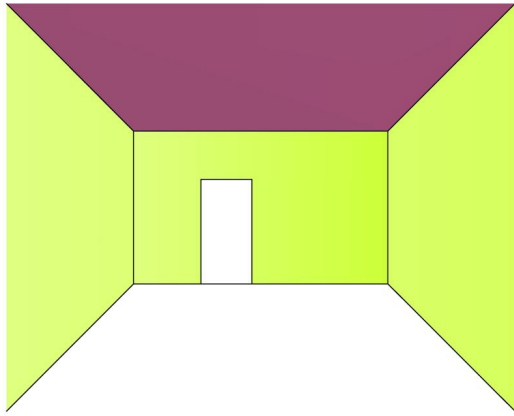
αντικειμενικά κριτήρια, αλλά το θέμα χρώμα είναι καθαρά υποκειμενικός παράγοντας.

Στις δύο παρακάτω εικόνες μπορείτε να πάρετε μία αρχική ιδέα με βάση το συναίσθημα που μπορεί να δώσει ένα χρώμα

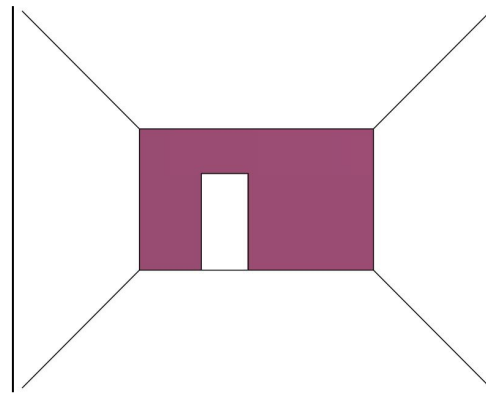
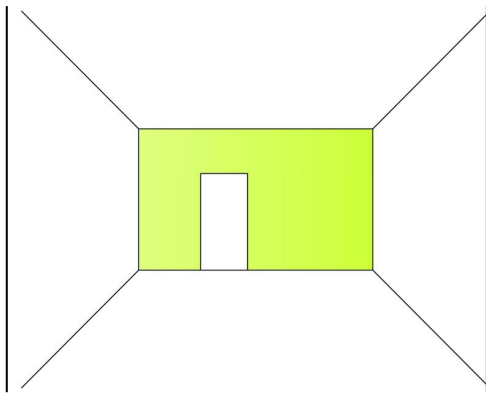

- Τα θερμά και φωτεινά χρώματα ενεργώντας από πάνω διεγείρουν το πνεύμα, από τα πλάγια θερμαίνουν και δημιουργούν προσέγγιση και από τα κάτω ανακουφίζουν και ανυψώνουν
- Τα θερμά και σκοτεινά χρώματα ενεργώντας από πάνω απομονώνουν και δίνουν μεγαλοπρέπεια, από τα πλάγια περικλείουν, ενώ από τα κάτω συντελούν σε ασφαλές βήδισμα και στήριξη.
- Τα ψυχρά και φωτεινά χρώματα ενεργώντας από πάνω φωτίζουν, από τα πλάγια κατευθύνουν, ενώ από τα κάτω δημιουργούν αίσθημα λείου και προτρέπουν σε βήδισμα.
- Τα ψυχρά και σκοτεινά χρώματα, ενεργώντας από πάνω δημιουργούν αίσθημα απειλής, πλευρικά ψυχρότητας και λύπης, ενώ από κάτω βάρους και έλξης.

Αναλόγως και των αναλογιών του χώρου τώρα, ένα σκούρο χρώμα στο ταβάνι με φωτεινούς πλευρικούς τοίχους συνήθως κάνει τον χώρο να φαίνεται με μικρότερο ύψος, ενώ ο αντίθετο δίνει καλύτερο αίσθημα ύψους όπως φαίνεται και στην παρακάτω φωτογραφία.

Σε ένα επίμηκες δωμάτιο αν η απέναντι από εμάς πλευρά βαφτεί σκουρόχρωμη, κάνει τους πλευρικού τοίχους να φαίνονται πιο μικροί όπως φαίνεται και στην παρακάτω φωτογραφία.

Αυτές είναι λίγο πολύ οι βασικές αρχές που μπορεί κάποιος να ακολουθήσει. Βέβαια είναι αρκετά ακόμη που θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψη, όπως για παράδειγμα η φωτεινότητα ενός χώρου. Σε ένα χώρο που δεν φωτίζεται άμεσα από τον ήλιο καλό είναι να επιλέγονται ανοιχτά χρώματα, ενώ αντίθετα

όπου ο ήλιος λούζει τον χώρο θα πρέπει να επιλέγονται λιγότερο φωτεινά. Μία άλλη παράμετρος είναι τι λεπτομέρειες θέλετε να τονίσετε ή να αποκρύψετε, που θα γίνει με τις αντιθέσεις ανοικτού και σκούρου χρώματος

Κλείνοντας, συμβουλές που μπορώ να δώσω είναι :

- Σε επιφάνειες που είναι δύσκολο να ξαναβαφτούν είτε γιατί αυτό στοιχίζει, είτε γιατί είναι δύσκολο, καλό είναι να προτιμάτε συμβατικές λύσεις και να μην ακολουθείτε την μόδα.
- Εξίσου σημαντικό με μια καλή επιλογή χρωμάτων είναι και το καλό συνεργείο που θα σας βάψει το σπίτι. Μην επιλέγετε με βάση μόνο την τιμή.
- Αναλόγως τώρα την περιοχή που είστε, σε ορεινές και ψυχρές περιοχές επιλέξτε χρώματα με μεγάλο συντελεστή απορροφητικότητας, ενώ σε παραθαλάσσιες περιοχές χρώματα με μικρό δείκτη.
- Σε περιοχές με μεγάλη υγρασία δώστε σημασία στα υδατοστεγανά χρώματα. Σε περιοχές με μεγάλες θερμοκρασιακές μεταβολές εντός της ημέρας – όπως η Τρίπολη – πριν φτάσετε να επιλέξετε το χρώμα δώστε μεγάλη σημασία, και αν χρειαστεί και χρήματα, στην σωστή κατασκευή του υποστρώματος των χρωμάτων που είναι ο σοβάς. Όσο καλή δουλειά και να γίνει στο βάψιμο, όσο καλά υλικά και να χρησιμοποιήσετε, αν ο σοβάς αρχίσει να ρηγματώνεται, οι ρωγμές αυτές θα περάσουν και στο στρώμα του χρώματος.
- Τώρα όσον αφορά το αν ένα χρώμα έχει θερμομονωτικές ιδιότητες, εγώ εκτός από τον δείκτη απορροφητικότητας δεν λαμβάνω τίποτα άλλο υπ' όψη μου. Και μην περιμένετε ότι με τα χλιοστά πάχους που έχει το στρώμα του χρώματος θα κάνει μεγάλη διαφορά στην θέρμανσή σας. Στο επόμενο τεύχος στο άρθρο του βιοκλιματικού σχεδιασμού, όπου θα αναλυθεί η θερμοδυναμική των στρωμάτων του τοίχου, θα καταλάβετε καλύτερα γιατί σας το λέω αυτό.

Παρέα με τον Κο Εγκέλαδο

Στο προηγούμενο τεύχος είδαμε τις κινήσεις των τεκτονικών πλακών της Γης. Στο τεύχος αυτό θα αναλύσουμε την περίπτωση της σύγκλισης των τεκτονικών πλακών, γιατί είναι η περίπτωση που αφορά και την Ελλάδα. Στα αποτελέσματα της σύγκλισης αυτής άλλωστε – της Αφρικανικής με την Ευρωασιατική πλάκα – οφείλονται και οι σεισμοί που γίνονται στον Ελλαδικό χώρο, αλλά και το ανάγλυφο του εδάφους που έχει διαμορφωθεί με τα χρόνια.

Έτσι το πρώτο πράγμα που θα συμβεί όταν δύο πλάκες συγκρούονται είναι να σχηματιστούν οροσειρές παράλληλα στο μέτωπο της σύγκρουσης. Ένα παράδειγμα σε αυτό είναι τα Ιμαλάια που σχηματίστηκαν όταν η Ινδία συνάντησε την Ασία.

Οι Άλπεις σχηματίστηκαν με τον ίδιο τρόπο όταν η Αφρικανική πλάκα άρχισε να έρχεται σε επαφή με την Ευρωασιατική. Στην Ελλάδα η οροσειρά της Πίνδου, ο Χελμός, το Μαίναλο, ο Πάρνωνας, ο Ταΰγετος σχηματίστηκαν λόγω της σύγκρουσης αυτής. Η ζώνη που δημιουργείται στο μέτωπο αυτό της σύγκρουσης και των έντονων πιέσεων είναι μία ζώνη διαρρήξεων και θρυμματισμού του εδάφους, αποτελώντας την αιτία δημιουργίας των σεισμών που θα δούμε αργότερα.

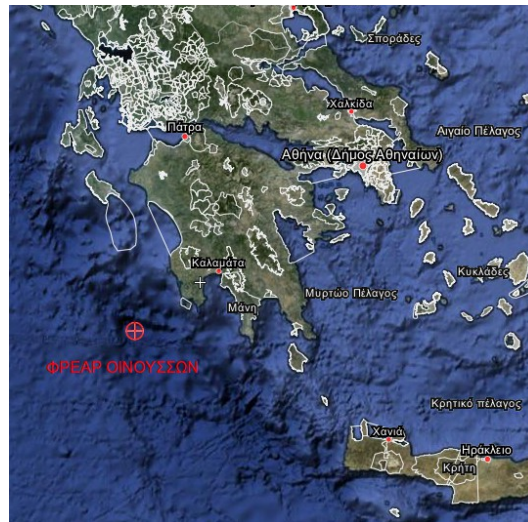
Όταν τώρα μία ωκεάνια πλάκα συγκρούεται με μια ηπειρωτική, όπως είδαμε αυτό που θα συμβεί είναι η πρώτη να ολισθήσει κάτω από την δεύτερη και να βυθιστεί προς την ασθενόσφαιρα, όπως φαίνεται και στο παρακάτω σχήμα.

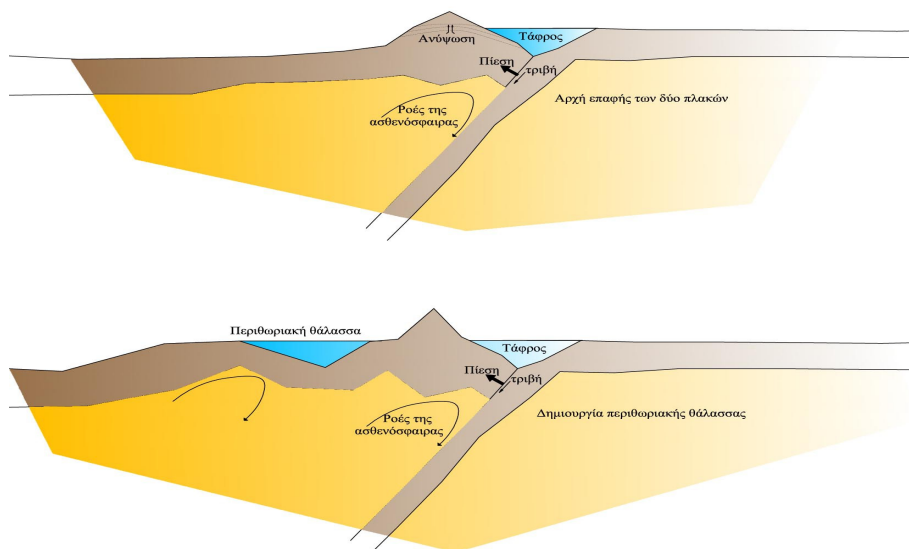
Η πλάκα που βυθίζεται τώρα, αρχίζει να κάμπτεται πριν την επαφή της με την ηπειρωτική πλάκα. Έτσι το σημείο επαφής των δύο πλακών είναι χαμηλότερα από την στάθμη των λιθοσφαιρικών πλακών, δημιουργώντας σε όλο το μήκος της επαφής των πλακών μια τάφρο. Είναι μία βαθιά υποθαλάσσια ζώνη που ονομάζεται ωκεάνια τάφρος. Εκεί μετρούνται και τα μεγαλύτερα βάθη στην θάλασσα με το μεγαλύτερο μετρημένο στη Γη να είναι στην τάφρο των Μαριανών έξω από τις Φιλιππίνες στα 11000 μ. όπως σημειώνεται στην παρακάτω φωτογραφία

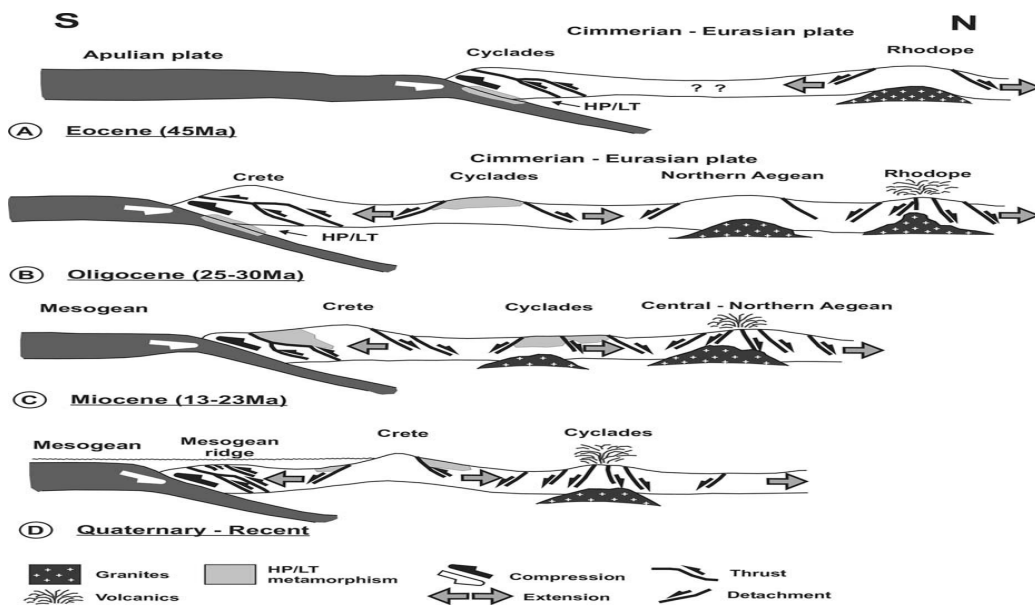
Στην Μεσόγειο το βαθύτερο σημείο βρίσκεται έξω από την Πύλο σε βάθος 4500 μ., το επονομαζόμενο Φρέαρ των Οινουσσών

Παράλληλα του μετώπου της σύγκρουσης τώρα δημιουργούνται τα νησιωτικά τόξα. Στην Ελλάδα το τόξο αυτό είναι από την Κεφαλλονιά, Κρήτη και ως την Ρόδο. Τα νησιά αυτά άλλωστε με τον τρόπο αυτό σχηματίστηκαν και η διεργασία φαίνεται στο παρακάτω σχήμα

και με βάση αυτό που φαίνεται στην παραπάνω φωτογραφία ο σχηματισμός της Κρήτης, των Κυκλάδων και της οροσειράς της Ροδόπης αποτυπώνεται στο παρακάτω σχήμα, και που δείχνει ξεκάθαρα πως σχηματίστηκε το Αιγαίο στην ουσία. Κάτι αντίστοιχο είναι και στον άξονα Επτάνησα – Πελοπόννησος – Κυκλάδες – Δωδεκάνησα – Οροσειρά του Ταύρου στην Τουρκία.

Πίσω από αυτά δημιουργείται μία περιθωριακή θάλασσα όπως λέγεται και στο σημείο αυτό ο φλοιός της Γης είναι πιο λεπτός. Αυτά φαίνονται και στο πρώτο σχήμα.

Η καμπύλωση της τεκτονικής πλάκας που κάμπτεται κάποια στιγμή σταματάει και αρχίζει να βυθίζεται ως ευθύγραμμο τμήμα με κλίση 40° (ζώνη Benioff). Το καμπύλο τμήμα της έχει μήκος τόξου 100 Km. Το ευθύγραμμο τμήμα της σε κάποιο

σημείο έρχεται σε επαφή με την ασθενόσφαιρα η οποία έχει υψηλή θερμοκρασία με αποτέλεσμα τα πετρώματα της πλάκας να τήκονται. Το τήγμα πλέον ανέρχεται και βρίσκεται διέξοδο στην επιφάνεια της Γης, δημιουργώντας τα ηφαίστεια. Έτσι παράλληλα με την τάφρο και το νησιωτικό τόξο δημιουργείται πλέον στο πίσω μέρος και το ηφαιστειακό τόξο. Στην Ελλάδα όλο το σύστημα αυτό φαίνεται στην παρακάτω εικόνα

Στα όρια συγκλίσεως των πλακών τώρα δημιουργούνται ισχυρές πιέσεις. Στην μία πλάκα που κάμπτεται οι πιέσεις αυτές είναι εφελκυστικές, στη δε ηπειρωτική πλάκα θλιπτικές. Εκεί είναι που δημιουργούνται και τα ρήγματα, αφού οι δυνάμεις που ασκούνται επί του εδάφους είναι τεράστιες και ξεπερνούν τα όρια αυτού, δημιουργώντας μια απότομη κίνησή του, κάνοντας τους σεισμούς. Το σύνολο των epicenters των σεισμών αυτών ευρίσκεται στην ζώνη σύγκλισης των πλακών και πιο πολύ στην

ζώνη καταβύθισης από όπου προέρχονται και οι πιο καταστροφικοί σεισμοί. Μπορούμε να ξεχωρίσουμε 4 σεισμικές ζώνες που είναι οι παρακάτω :

- **Εξωτερική ζώνη.** Που είναι επί της βυθιζόμενης πλάκας και στο πάνω μέρος αυτής που αρχίζει να κάμπτεται και δημιουργούνται τα εφελκυστικά φορτία.
- ✓ **Ζώνη μικρού βάθους.** Είναι κατά μήκος του ορίου επαφής μεταξύ των πλακών σε βάθος <100 Km. Εκεί

τα ρήγματα δημιουργούνται κυρίως λόγω της τριβής μεταξύ των πλακών και δίνουν τους πιο καταστροφικούς σεισμούς. Από το αρχείο των σεισμών που κρατά το σύνολο σχεδόν των σεισμών είναι στην ζώνη αυτή.

- ✓ **Ζώνη μέσου βάθους.** Είναι στην ζώνη καταβύθισης της πλάκας σε βάθη 100 ως 300 Km και οφείλεται στις δυνάμεις καταβύθισης.
- ✓ **Βαθεία ζώνη.** Είναι στα βάθη 300 ως 700 Km και οφείλεται στις δυνάμεις συμπίεσης που δημιουργούνται στην καταβυθιζόμενη πλάκα που συναντά την ασθενόσφαιρα και επιβραδύνεται η κίνησή της.

Το σύστημα που περιγράψαμε πιο πάνω με την ωκεάνια τάφρο και την περιθωριακή θάλασσα ονομάζεται γεωσύγκλινο. Ένα τέτοιο γεωσύγκλινο σε μεγαλύτερη έκταση είναι και το λεγόμενο Αλπικό που ξεκινάει από τις Άλπεις ως την περιοχή του Ταύρου στην Μικρά Ασία. Με τον τρόπο που περιγράφηκε έχουν δημιουργηθεί οι Δεινρικές Άλπεις, οι οροσειρές της Αλβανίας, οι οροσειρές της Ηπείρου και της Πελοποννήσου, η Κρήτη. Το Αιγαίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μία περιθωριακή θάλασσα.

Όλες αυτές οι τεκτονικές διεργασίες που οδηγούν σε ορογενέσεις, ηπειρογενέσεις καθώς και τις παραμορφώσεις του φλοιού της γης που δημιουργούν τα ρήγματα θα τα δούμε στο επόμενο τεύχος.

Βιοκλιματικός σχεδιασμός

Θερμική άνεση

Όπως είδαμε και στο προηγούμενο τεύχος, οι παράγοντες που επηρεάζουν τη θερμική άνεση είναι αρκετοί και μεταβαλλόμενοι συνεχώς. Οι κύριοι παράγοντες είναι η θερμοκρασία περιβάλλοντος, η σχετική υγρασία και το ντύσιμο, αφού αυτά λίγο πολύ καθορίζουν το πόσο άνετα θα αισθανθούμε σε ένα χώρο. Μην ξεχνάμε επίσης ότι το μικροκλίμα μέσα στο σπίτι μπορούμε να το καθορίσουμε και μείς με τη θέρμανση ή την ψύξη. Και στον βιοκλιματικό σχεδιασμό μην ξεχνάμε ότι αυτό είναι το ζητούμενο. Να καταφέρουμε να επιτύχουμε τη θερμική άνεση με όσο το δυνατό μικρότερο κόστος.

Έτσι συνεχίζοντας την ανάλυσή μας, από τη σχέση που είδαμε στο προηγούμενο τεύχος, αυτό που ψάχνουμε διαρκώς στον ενεργειακό σχεδιασμό των χώρων είναι να ισορροπήσουμε όλους αυτούς τους παράγοντες. Για το λόγο αυτό και έχουν αναπτυχθεί διάφορα μαθηματικά μοντέλα

δεικτών θερμικής άνεσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καθορίσουν με συγκεκριμένο τρόπο την έννοια της θερμικής άνεσης.

Πρακτικά αυτό γίνεται αφού έχουν σχεδιαστεί οι χώροι αρχιτεκτονικά, έχει καθοριστεί το προφίλ των χρηστών και ο χρόνος χρήσης των χώρων αυτών, έχουν καθοριστεί οι περιβαλλοντικοί παράγοντες και έχουν επιλεγεί τα υλικά. Ερχόμαστε στη φάση αυτή να τα συνδυάσουμε όλα αυτά και να δούμε που ισορροπούν οι δείκτες αυτοί.

Εδώ ξεκινά μια διαδικασία που την ονομάζω μπρος – πίσω, καθώς επιστρέφεις στο σχεδιασμό, αλλάζεις κάτι και επαναπολογίζεις να δεις που βρίσκεσαι. Είναι αρκετά επίπονο, όμως δεν γίνεται διαφορετικά αν θέλεις να σχεδιάσεις σωστά ενεργειακά με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Ας ξαναγυρίσουμε τώρα πίσω για να εξετάσουμε ποιοι είναι οι δείκτες αυτοί που χρησιμοποιούμε για τις μελέτες:

1. Προβλεπόμενη μέση ψήφος PMV

Το 1970 ο Fanger ξεκινώντας από την εξίσωση του θερμικού ισοζυγίου και με πειραματικές μετρήσεις καθόρισε τον δείκτη

$PMV=f(\text{μεταβολισμού, θερμοκρασία περιβάλλοντος, υγρασίας, αέρα, ρουχισμού})$.

Οι τιμές του δείκτη αυτού είναι -3 για πολύ ψυχρό ως +3 για πιο θερμό. Επιδιωκόμενη τιμή είναι από -0,50 ως +0,50.

Ο δείκτης αυτός επηρεάζεται από πολλές παραμέτρους όπως είδαμε αλλά καθορίζοντας το προφίλ των χρηστών, τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν επιδιώκουμε να υπολογίσουμε την T_a = θερμοκρασία χώρου και μετά να καθοριστούν έμμεσα τα επιδιωκόμενα U του κελύφους (όλα αυτά θα τα δούμε σε παράδειγμα στο τέλος της σειράς των άρθρων χρησιμοποιώντας μια εφαρμογή ενεργειακής αναβάθμισης).

Δείκτης PPD.

Αφού εκτιμηθεί ο δείκτης PMV υπολογίζεται ποιο είναι το ποσοστό των ανθρώπων που θα αισθάνονται δυσφορία (κρύο ή θερμό). Αυτό γίνεται με τον δείκτη PPD και είναι επιθυμητό αυτός να είναι στο 5% για να θεωρηθεί ικανοποιητικός. Αυτό οφείλεται γιατί όλο το κλίμα και να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε στο χώρο, πάντα θα υπάρχει ένα ποσοστό που δε θα αισθάνεται θερμικά άνετα.

2. Αισθητή θερμοκρασία (ET)

Ο δείκτης αυτός λαμβάνει υπόψη του τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος και την υγρασία και υπολογίζει τη θερμοκρασία που αισθάνεται κάποιος. Η τιμή της θερμοκρασίας αυτής ορίζει πόσο άνετα αισθάνεται κάποιος στο χώρο.

3. Τοπική αισθητή θερμοκρασία (SET)

Οι τιμές της SET υπολογίζονται από διάγραμμα με επιδιωκόμενες τιμές να είναι σε μια συγκεκριμένη περιοχή και με τιμή SET=25 ως θερμική άνεση. Για τους εξωτερικούς χώρους τώρα που οι καιρικές συνθήκες επηρεάζουν πιο άμεσα την αίσθηση θερμοκρασίας χρησιμοποιούμε τον δείκτη δυσφορίας (DI), και την τον δείκτη της παρατηρούμενης θερμοκρασίας (PE)

Εδώ θα πρέπει να σημειώσω ότι οι δείκτες που έχουν αναπτυχθεί είναι πολύ περισσότεροι από αυτούς που έχουν περιγραφεί. Απλά έχω επιλέξει τους παραπάνω τύπους ως τους πιο εύχρηστους και αντιπροσωπευτικούς για τους χώρους που μελετούνται συνήθως στο γραφείο μου.

Πάντως ως μια αρχή για την εκτίμηση της εσωτερικής θερμοκρασίας για θερμικά ουδέτερη κατάσταση χρησιμοποιείται η σχέση του Humphreys όπου $T_n=f(T_i)$, T_i = μέση θερμοκρασία αέρα στο εσωτερικό του κτιρίου και $T_n=f(T_m)$, είναι η μέση μηνιαία εξωτερική θερμοκρασία.

Ένας επιπλέον δείκτης που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό θέρμανσης ή ψύξης είναι οι βαθμοημέρες που μας δίνονται ως πληροφορία στα μετεωρολογικά στοιχεία του καιρού.

Ανακεφαλαιώνοντας μέχρι τώρα αυτά που έχουν γραφτεί στη σειρά των άρθρων αυτών βλέπουμε ότι το να καθορίσεις τι είναι θερμικά άνετο δεν είναι καθόλου εύκολο. Επηρεάζεται από τον παράγοντα άνθρωπο που όσο και να εξομοιώσεις τις λειτουργίες του δε θα καταφέρεις να πετύχεις με ακρίβεια το πώς λειτουργεί. Όλοι αυτοί οι δείκτες άλλωστε είναι εμπειρικοί τύποι που έχουν προκύψει από στατιστική επεξεργασία μετά από συμμετοχή ενός συνόλου ανθρώπων. Και πάλι στην ουσία περιγράφουν τι νοιώθουν θερμικά άνετο αυτοί, όμως από δοκιμές έχουν επιβεβαιωθεί τα αποτελέσματα που

δίνουν και έτσι μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε.

Κλείνοντας τώρα ας δούμε τη σειρά μεθοδολογίας. Γνωρίζοντας από πίνακες τις τιμές του T_m εκτιμάται η T_n (θερμικά άνετο) και από εκεί προκύπτει η T_i μέση θερμοκρασία αέρα και αναλόγως το προφίλ του ανθρώπου εκτιμάται ο συντελεστής PMV, και αν αυτός είναι ικανοποιητικός τότε εκτιμώνται οι δείκτες ET και SET. Αν κάτι δεν ικανοποιείται ο αλγόριθμος αυξάνει ή μειώνει σε βήματα του $0,1^\circ\text{C}$ του T_i μέχρι να ικανοποιηθούν όλοι οι δείκτες για κάθε μήνα του χρόνου και για κάθε χώρο. Έτσι εκτιμάται και ο T_{min} όπου πλέον μπορεί να υπολογιστεί ο U του κελύφους κ.ο.κ.

Τον καιρό αυτό προσπαθώ να αναπτύξω μια εφαρμογή που σκοπό έχει να εξομοιώνει κάθε χώρο καθ'όλη τη διάρκεια της ημέρας και στο σύνολο του έτους προσπαθώντας να βρω τα φορτία που χρειάζεται ο κάθε χώρος για να ζεσταθεί ή να ψυχθεί. Αυτό γιατί οι μέσοι όροι οδηγούν σε υπερδιαστασιολογήσεις και κατά συνέπεια αυξημένο κόστος.

Στο επόμενο τεύχος θα κλείσουμε τον κύκλο της θερμικής άνεσης και θα κάνουμε εισαγωγή στον τομέα της θερμοδυναμικής, αφήνοντας τον παράγοντα άνθρωπο που έχει καθορίσει το περιβάλλον λειτουργίας του, και θα εξετάσουμε το κέλυφος που τον περιβάλλει και εξασφαλίζει το περιβάλλον αυτό.

Ενεργειακή αναβάθμιση

Μέθοδος εκτίμησης επένδυσης

Στο προηγούμενο άρθρο ασχοληθήκαμε με την ενεργειακή αναβάθμιση ενός χώρου. Με τα αποτελέσματα ολοκληρώσαμε την ενεργειακή επιθεώρηση της υφιστάμενης κατάστασης που αποτελεί και το πρώτο βήμα της αναβάθμισης.

Το επόμενο βήμα είναι να μελετηθούν οι επεμβάσεις που θα πρέπει να γίνουν, να εκτιμηθεί το οικονομικό κόστος και να φτάσουμε σε κάποια πρόταση αναβάθμισης, η οποία θα πρέπει να συνδυάζει τη βελτίωση της ενεργειακής συμπεριφοράς του χώρου με το μικρότερο δυνατό κόστος. Είναι ουσιαστικά μια τεχνοοικονομική μελέτη, αλλά δυστυχώς το τμήμα της οικονομικής μελέτης αφήνεται συνήθως εκτός. Και εγώ έχω κληθεί αρκετές φορές να απαντήσω στην ερώτηση 'τι είναι καλύτερο να κάνω'. Ένα παράδειγμα: να βάλω λέβητα pellet για να γλιτώσω από το πετρέλαιο; Να χρησιμοποιήσω το τάδε θερμομονωτικό χρώμα; Η απάντηση αξιολογώντας τα τεχνικά χαρακτηριστικά των υλικών ή συστημάτων σε πρώτη φάση μοιάζει εύκολη. Όμως πιστέψτε με δεν είναι έτσι. Η απάντηση, για να είναι ολοκληρωμένη, είναι ότι θα πρέπει η επένδυση αυτή να αξιολογηθεί οικονομικά έτσι ώστε να εκτιμηθεί αν πραγματικά έχει όφελος. Για παράδειγμα, μπορώ να επενδύσω 1.000,00€ για αναβάθμιση που η περίοδος απόσβεσης αυτού να είναι 10 χρόνια. Αξίζει; Όχι. Αυτό που πρέπει να γίνει κατανοητό επίσης είναι ότι τα κτίρια είναι 'ζωντανό οργανισμοί' όπως λέω με δικά τους χαρακτηριστικά και ανάγκες. Και έτσι πρέπει να αντιμετωπίζονται.

Έτσι πριν προχωρήσουμε τα τεχνικά θέματα της αναβάθμισης θα πρέπει να ασχοληθούμε με το κομμάτι του πως αξιολογούμε μια επένδυση αφού τις έννοιες αυτές θα τις συναντήσουμε παρακάτω. Οπότε ας φορέσουμε λίγο τα ρούχα ενός οικονομολόγου και ας αναλύσουμε τις μεθόδους και τις έννοιες που θα δούμε στην πορεία των άρθρων.

Όσον αφορά στην οικονομική ανάλυση και την ανάλυση επενδύσεων από αυτά που υπάρχουν στη βιβλιογραφία και εφαρμόζονται, η μέθοδος που ακολουθώ είναι αυτή που προτείνουν και οι οικονομικοί αναλυτές. Χρησιμοποίησε όλες τις μεθόδους και σύγκρινε τα αποτελέσματα. Έτσι και στο γραφείο εφαρμόζονται οι παρακάτω μέθοδοι προσαρμοσμένες στα τεχνικά θέματα.

1. Μέθοδος καθαρής περιουσιακής θέσης

Είναι απλή και εύκολη για μια γρήγορη εκτίμηση και νομίζω ότι λίγο πολύ όλοι τη χρησιμοποιούμε στην καθημερινότητά μας. Χρησιμοποιείται στην αξιολόγηση των επιχειρήσεων αλλά έχω δει ότι δουλεύει πολύ καλά και στο χώρο των κατασκευών. Μπορεί να περιγραφεί ως ΚΠΘ= Σύνολο ενεργητικού – προβλέψεις – υποχρεώσεις – μεταβατικών λογαριασμούς.

Για τις δικές μας εφαρμογές εδώ ως ενεργητικό υπολογίζουμε τα αναμενόμενα οφέλη από την επένδυση που θα κάνουμε αλλά και την υπεραξία που θα αποκτήσει το ακίνητο λόγω της αναβάθμισης. Ο πρώτος παράγοντας είναι εύκολο να εκτιμηθεί αφού όταν δοκιμάζεις την πρόταση έχει εξοικονόμηση ενέργειας α% που οδηγεί σε β% εξοικονόμηση κόστους. Ο δεύτερος παράγοντας είναι λίγο πιο δύσκολο να υπολογιστεί αλλά είναι εξίσου σημαντικός. Όσον αφορά τους λοιπούς παράγοντες συνοψίζονται στο κόστος εφαρμογής της πρότασης και πιθανώς και το κόστος συντήρησης, στα τοκοχρεολύσια που θα πληρωθούν αν επιλεγεί δάνειο και διάφορα έξοδα και κόστη που είναι συνάρτηση της πρότασης εφαρμογής της αναβάθμισης. Εδώ υπολογίζεται το πότε η ΚΠΘ είναι ίση ή μεγαλύτερη του μηδενός για να δούμε αν ο χρονικός ορίζοντας είναι καλός. Αυτός θα εκτιμηθεί σε συνδυασμό με το κόστος ευκαιρίας που θα δούμε αργότερα.

2. Μέθοδος προεξοφλημένων ταμειακών ροών

Εδώ θεωρείται ότι θα υπάρχουν έσοδα κάθε χρόνο όσα και η εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται αφού αφαιρεθούν πάλι έξοδα συντήρησης και λοιπά έξοδα. Εδώ όμως ελέγχεται και ο πληθωρισμός που στην περίπτωσή μας θεωρείται σταθερός και στην αξία των παγίων λαμβάνεται υπόψη η υπεραξία που κερδίζει το ακίνητο λόγω των επεμβάσεων. Υπολογίζοντας όμως και την απόσβεση που έχει αυτή με το χρόνο ως πάγιο στοιχείο. Αυτό το καταλαβαίνουμε ευκολότερα με την αγορά ενός αυτοκινήτου που την στιγμή της αγοράς έχει Α αξία αλλά με το χρόνο αυτή μειώνεται.

Ως ζωή της επιχείρησης λαμβάνεται ο χρόνος εγγύησης που μπορεί να δοθεί για τα υλικά που τοποθετούνται. Αν δεν υπάρχει χρόνος εγγύησης τότε υπολογίζεται μια περίοδος από 3 έως 10 χρόνια ανάλογα την επέμβαση που γίνεται. Για

παράδειγμα μια θερμοπρόσοψη στις κλιματολογικές συνθήκες της Τρίπολης κινδυνεύει να χρειαστεί επισκευή και η περίοδος ορίζεται σε 3 χρόνια. Για αλουμίνια κουφώματα στα 10. Από το σύνολο της αξίας που προκύπτει αφαιρείται το κόστος επένδυσης αλλά και μετά αν προκύψει θετικό, συγκρίνεται με το κόστος ευκαιρίας.

3. Μέθοδος της επιτροπής κεφαλαιαγοράς και μέθοδος Schmalenbach

Είναι μέθοδος που εφαρμόζω στο γραφείο όπως τον έχω προσαρμόσει με βάση την οποία εκτιμάται η αξία της επένδυσης λαμβάνοντας υπόψη την καθαρή περιουσιακή θέση και τα προβλεπόμενα κέρδη λόγω της επέμβασης και το χρόνο απόσβεσης της υπεραξίας. Στο παράδειγμα που θα δούμε αργότερα θα καταλάβετε καλύτερα το ρόλο όλων αυτών των μεθόδων.

Τώρα θα πρέπει να αναφέρουμε και τι είναι το κόστος ευκαιρίας που το χρειαζόμαστε για σύγκριση. Δεν είναι τίποτα

άλλο από την αξία που θα έχει το κόστος της επένδυσης αν επενδυθεί σε κάτι διαφορετικό με βαθμό απόδοσης a . Την περίοδο αυτή ως κόστος ευκαιρίας είναι μόνο η επένδυση σε καταθετικούς λογαριασμούς που μπορούμε να δούμε ή να εξετάσουμε. Με τον τρόπο αυτό μετράμε ότι αν δεν ξοδέψουμε σε επένδυση άλλα καταθέσουμε σε τράπεζα με το επιτόκιο της αγοράς ποια θα είναι η αξία του κεφαλαίου. Οπότε συγκρίνοντας την επένδυση με το κόστος ευκαιρίας γίνεται η επιλογή ή όχι αυτής. Σε περίπτωση που αποδειχτεί ότι το κόστος ευκαιρίας είναι καλύτερο, πρέπει να εξετάσουμε και μια ακόμη παράμετρο. Μην ξεχνάμε ότι και το κτίριο είναι ένας ζωντανός οργανισμός άρα θα πρέπει να εξετάσουμε σε ποια κατάσταση θα είναι όταν θα χρειαστεί να κάνουμε κάποια επέμβαση. Μόνο τότε πραγματικά θα έχουμε εικόνα αν θα πρέπει ή όχι να προχωρήσουμε στην πρόταση της ενεργειακής αναβάθμισης.

Από το επόμενο τεύχος θα εξετάσουμε το κέλυφος του κτιρίου αναλύοντάς το και μαθαίνοντας κάποιες λεπτομέρειες αυτού μέχρι να δούμε την πρακτική εφαρμογή των μεθόδων που αναφέρθηκαν παραπάνω.

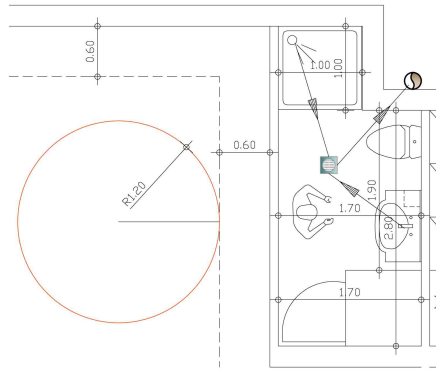
Με την δύναμη του φωτορεαλισμού

Στο προηγούμενο τεύχος αφήσαμε το σχέδιό μας έχοντας καθορίσει τους χώρους του υπνοδωματίου, του λουτρού και της τραπεζαρίας. Εδώ θα συνεχίσουμε και θα ολοκληρώσουμε το σχεδιασμό με τους υπόλοιπους χώρους, αυτόν της κουζίνας και του καθιστικού. Η κουζίνα είναι ένας χώρος ιδιαίτερος με πολλές απαιτήσεις και περιορισμούς και από αυτήν θα ξεκινούσαμε τον σχεδιασμό αν είχαμε την ελευθερία επιλογής της σχεδίασης των χώρων.

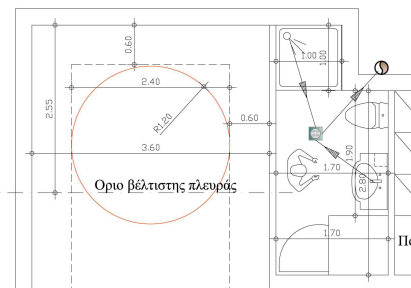
Όμως εδώ έχουμε θέσει έναν περιορισμό: το σύνολο της επιφάνειας των χώρων να είναι 50τμ. Οπότε ας αρχίσουμε τώρα τη μελέτη της κουζίνας. Η αρχή στο σχεδιασμό μιας κουζίνας είναι να

εφαρμόσεις σωστά το «τρίγωνο της κουζίνας» που ορίζεται με κορυφές το ψυγείο, το νεροχύτη και την κουζίνα. Η λογική αυτού του σχεδιασμού είναι να παίρνω το φαγητό από τον αποθηκευτικό χώρο (ψυγείο)στον πάγκο επεξεργασίας (νεροχύτης ή νησίδα)και μετά στο χώρο ψησίματος (κουζίνα). Αυτό λοιπόν που πρέπει να ακολουθήσεις είναι οι πλευρές του τριγώνου να μην είναι μεγαλύτερες από 2 – 2,50μ. Αυτό που εφαρμόζω εγώ είναι με κέντρο το καθαρό μέσο της κουζίνας και ακτίνα 1,20μ εγγράφεις ένα κύκλο και στην επαφή του κύκλου αυτού θα τοποθετηθούν οι κορυφές παραπάνω. Σε νέα σχέδια αυτές τοποθετούνται σε ορθές γωνίες. Σε υφιστάμενες καταστάσεις

που οι χώροι της κουζίνας δεν ακολουθούν αναγκαστικά ορθές γωνίες – όπως παρατηρείται στην πράξη – τότε εφάπτεται της περιφέρειας του κύκλου. Στην πορεία βέβαια θα γίνουν διορθώσεις αλλά αυτή είναι η αρχή. Στην δική μας περίπτωση και αφού οι δύο τοίχοι είναι καθορισμένοι είναι λίγο εύκολο να γίνει αυτό. Στους τοίχους θ' αφήσουμε το πλάτος των ντουλαπιών που είναι 60 εκ. και θα εντοπίσουμε το κέντρο του κύκλου, και σαν πλευρά αναφοράς θα είναι η κοινή πλευρά κουζίνας-WC που είναι πλήρως ορισμένη όπως φαίνεται και στο παρακάτω σχήμα

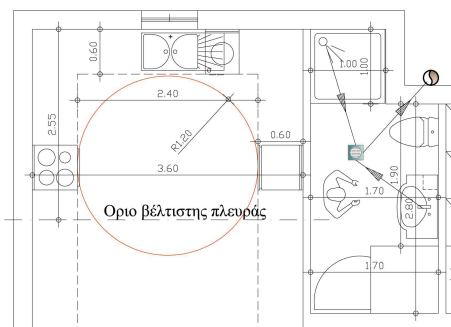
Αν είχαμε άνεση χώρου τώρα ίσως και να το αφήναμε έτσι και να προχωρούσαμε στην σχεδίαση της απέναντι πλευράς. Όμως λόγω του ότι δεν υπάρχει αυτή η άνεση θα μετακινήσουμε τον κύκλο προς τα πάνω ώστε να γίνει εφραπτόμενος με την πλευρά της ντουλάπας εκεί, και έτσι θα καθορίσουμε και την απέναντι πλευρά, όπως φαίνεται παρακάτω

Το όριο βέλτιστης πλευράς είναι για να διατηρηθεί οπτικά μία αναλογία διαστάσεων στον χώρο.

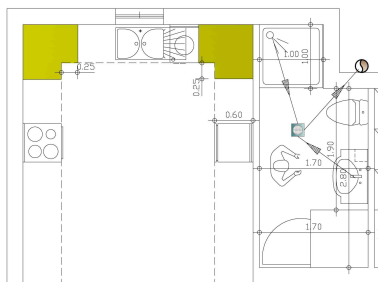
Έχοντας ολοκληρώσει την βασική ιδέα του χώρου θα προχωρήσουμε στο αναλυτικό σχεδιασμό του. Καταρχήν θα επιλέξουμε ως κούφωμα παράθυρο γιατί σε τόσο μικρό σπίτι η επιλογή πόρτας απλά είναι σπατάλη χώρου. Το παράθυρο αυτό θα τοποθετηθεί ανατολικά, κάτι που τοποθετεί και το νεροχύτη σε εκείνο το σημείο αφού συνηθίζεται αυτός να τοποθετείται μπροστά από το παράθυρο. Μετά επιλέγεται η θέση του πλυντηρίου πιάτων που θα είναι κοντά στα υδραυλικά του μπάνιου για να είναι όλα αυτά μαζί. Εδώ θα επιλέξουμε αυτό

των 45εκ. καθώς είναι καταλληλότερο για τον χώρο και τον πληθυσμό του κτιρίου. Συνήθως η θέση του επιλέγεται δεξιά του νεροχύτη για το λόγο ότι οι κινήσεις του ανθρώπου είναι δεξιόστροφες. Έχοντας τώρα την μία κορυφή του τριγώνου της κουζίνας θα πάμε να καθορίσουμε τις άλλες δύο κορυφές. Στην περίπτωση μας το ψυγείο θα τοποθετηθεί προς τη πλευρά του τοίχου του λουτρού πλησίον της πόρτας για να μη διακόψει τη συνέχεια των ντουλαπιών στο πάνω μέρος. Αντίστοιχα απέναντι τοποθετείται η κουζίνα. Το γενικό σχέδιο είναι αυτό που φαίνεται παρακάτω και εδώ αρχίζουν οι διορθώσεις για να μπουν τα έπιπλα στη θέση τους.

Εδώ τώρα μην ξεχνάμε το πρόβλημα χώρου που έχουμε. Έτσι οι βελτιώσεις θα είναι προς την κατεύθυνση να μαζέψουμε τον χώρο. Θα ξεκινήσουμε από τις γωνίες που έχουμε εκατέρωθεν του νεροχύτη. Εκεί συνήθως τοποθετούνται γωνιακά ντουλάπια, και την ίδια

επιλογή θα κάνουμε και εδώ. Συνήθως υπολογίζουμε 25 εκ. το κάθε φύλλο στο πορτάκι του γωνιακού ντουλαπιού. Όπως βλέπουμε και στο σχήμα θα δημιουργήσουμε δύο γωνιακά ντουλάπια.

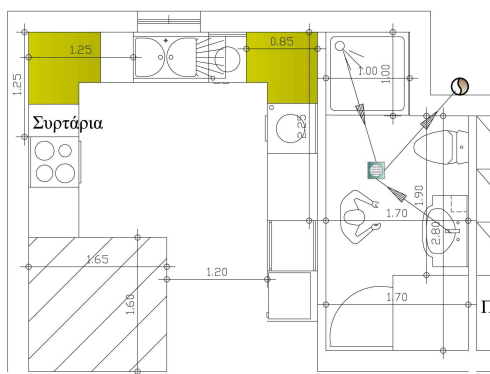

Αυτό που παρατηρούμε τώρα είναι ότι αριστερά του νεροχύτη δημιουργείται ένας χώρος πλάτους 60 εκ. και μεταξύ κουζίνας και γωνιακού ντουλαπιού ένας χώρος 70εκ. Ο ίδιος χώρος βέβαια δημιουργείται και μεταξύ ψυγείου και γωνιακού ντουλαπιού. Ετσι μένει να δούμε πως θέλουμε να αξιοποιήσουμε τους χώρους αυτούς. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αποφασίσουμε που θα τοποθετήσουμε άλλους δύο σημαντικούς χώρους, οι οποίοι είναι συρτάρια και ντουλάπι αποθήκευσης. Εδώ θα φτάσουμε και στα όρια της σχεδίασης προβλέποντας και κατακόρυφη στήλη ντουλάπας με πρόβλεψη για την τοποθέτηση φούρνου ή φούρνου μικροκυμάτων. Στο παράδειγμά μας θα χρησιμοποιήσω συμβατικές λύσεις με

κουζίνα/φούρνο μαζί και στην στήλη ντουλάπα θα τοποθετηθεί ο φούρνος μικροκυμάτων. Για το ντουλάπι της αποθήκης θα επιλέξω τον χώρο δίπλα στο ψυγείο για τον λόγο ότι το τμήμα αυτό της κουζίνας είναι καθαρά χώρος αποθήκευσης. Οι διαστάσεις του θα πρέπει να είναι 80εκ. Και αφού θα τοποθετηθεί και κατακόρυφη στήλη, αυτή θα γίνει πάλι δίπλα από το ψυγείο και προς την είσοδο της κουζίνας για να δώσει καλό τελείωμα. Επειδή θα τοποθετηθεί και ο φούρνος μικροκυμάτων το πλάτος θα είναι 60 εκ. Στην πλευρά που είναι και το ψυγείο θα τοποθετηθεί και το πλυντήριο ρούχων, και θα το φέρουμε κοντά στην κουζίνα για να συγκεντρώσουμε τα υδραυλικά. Με τον τρόπο αυτό επίσης δημιουργούμε

επιφάνεια πάγκου με διαστάσεις 2,25 μ. και 85 εκ. δίπλα από τον νεροχύτη, αρκετά καλές για τις εργασίες προετοιμασίας του φαγητού.

Όσον αφορά τα συρτάρια της κουζίνας, αυτά θα τοποθετηθούν δεξιά της κουζίνας, θα έχουν 40 εκ. πλάτος και για λόγους συμμετρίας ο ίδιος χώρος θα τοποθετηθεί και αριστερά του νεροχύτη με ένα ντουλάπι πλάτους 40 εκ. Τέλος, επειδή η κουζίνα πρέπει να έχει εκατέρωθεν πάγκο για να μπορείς να τοποθετήσεις τα σκεύη, φτιάχνουμε και ένα ντουλάπι αριστερά από την κουζίνα πλάτους 60 εκ. Ετσι ο συνολικός διαθέσιμος πάγκος γύρω από τον φούρνο είναι 1,85μ. που είναι αρκετά καλός. Η τελική μορφή της κουζίνας φαίνεται στο παρακάτω σχέδιο.

Αυτό που φαίνεται τώρα από το παραπάνω είναι ότι αν αφήσουμε ένα διάδρομο 1,20 μ. για την κουζίνα μένει ένας χώρος 1,60x1,65 μ. ανεκμετάλλευτος και όπως θα το μαντέψατε είναι ένας ιδανικός χώρος για την τραπεζαρία, που θα τοποθετηθεί εκεί με κάποια προσαρμογή. Τοποθετούμε και τον χώρο της εισόδου στο υπνοδωμάτιο, WC και κουζίνα / τραπεζαρία και υπολογίζουμε την επιφάνεια της κατοικίας που είναι 41,76 τ.μ. και φαίνεται παρακάτω

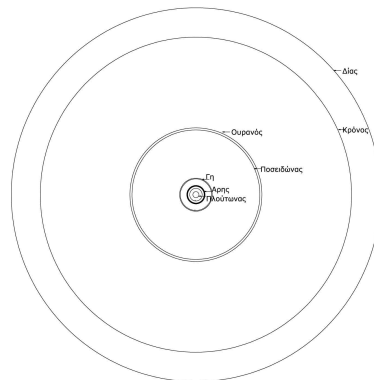
Από την αστρολογία στην αστρονομία

Αστερισμός του Κριού

Ο αστερισμός του Κριού εξεταζόμενος από την πλευρά της Αστρολογίας μαθαίνουμε ότι είναι ο πρώτος στη σειρά του ζωδιακού κύκλου και ο άρχων των αστερισμών. Κυβερνήτης είναι ο Άρης και τα χαρακτηριστικά αυτών που γεννήθηκαν όταν ο Ήλιος ήταν στον Κριό είναι ότι έχει ηγετικές ικανότητες, είναι ικανός πολεμιστής, είναι δυναμικός, ενθουσιώδης, εύστροφος, ενεργητικός. Ως κάποιος που

γεννήθηκε στον αστερισμό του κριού μπορώ να πω ότι χαρακτηριστικό μας επίσης είναι και η μετριοφροσύνη και για το λόγο αυτό αφήνω αυτούς που με ξέρουν να επιβεβαιώσουν τα προτερήματα αυτά. Εκείνο που μου τα χαλάει λίγο είναι ο κυβερνήτης πλανήτη. Για ηγέτη και αρχηγό ο Άρης; Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα δείχνω τα μεγέθη των πλανητών για σύγκριση και για να δικαιολογήσω τη δυσπιστία μου.

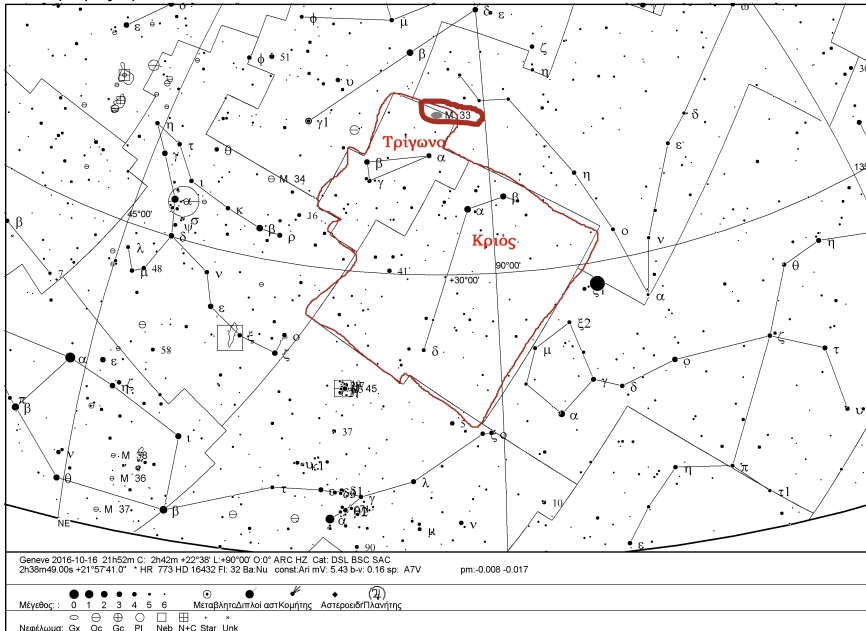

Επίσης κάπου διάβασα ότι όταν στον αστερισμό του κριού έρθουν σε συνεδρία η Σελήνη, Ερμής, Αφροδίτη, Άρης προβλέπεται η καταστροφή του κόσμου. Φαντάζομαι την τρομάρα που θα πήραν το 1012μ.Χ. όταν ξαφνικά φάνηκε τον ουρανό στον αστερισμό του κριού ένας υπερκαινοφανής αστέρας. Πάντως για όσους ψάχνουν πότε θα καταστραφεί η

Γη θα σας δώσω μια σίγουρη πρόβλεψη. Σε 4,5 δις χρόνια ο Ήλιος αφού θα έχει καταναλώσει τα καύσιμα του θα μετατραπεί σε ερυθρό γίγαντα και θα διασταλεί τόσο που θα φτάσει στην τροχιά του Άρη καταπίνοντας ουσιαστικά τη Γη. Άρα μέχρι τότε μόνο τυχαία γεγονότα μπορούν να μας καταστρέψουν και αν ισχύει το

παράδοξο του Φέρμι θα αυτοκαταστροφούμε χωρίς βοήθεια. Από τη μυθολογική πλευρά τώρα, ο αστερισμός του κριού παριστάνει το κριάρι με το οποίο ο Φρίξος και η Έλλη διέφυγαν της κακιάς μητριάς τους προς την Κολχίδα. Από τη μεριά της Αστρονομίας ο κριός φαίνεται στον ουρανό ως εξής:

Αστερισμός Κριού

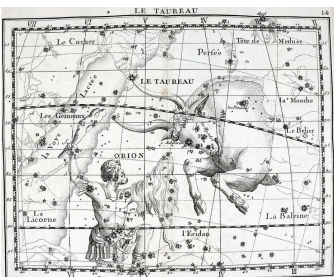

Το όνομα του αστερισμού στην αστρονομία είναι Aries (Αρι) και τον παρατηρούμε με τον γειτονικό του αστερισμό τρίγωνο όπου κανείς δεν μπορεί να δώσει εξήγηση γιατί έχουν επιλεγεί αυτοί οι τρεις αστέρες να σχηματίσουν τρίγωνο και όχι κάποιοι άλλοι. Οι αστερισμοί αυτοί είναι ορατοί από Σεπτέμβριο ως Ιανουάριο. Η αλήθεια είναι ότι τόσο ο αστερισμός του κριού όσο και του γειτονικού τριγώνου δεν παρουσιάζουν κάποια

ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Όμως παρατηρώντας τους αστερισμούς αυτούς θα βρούμε τον αντικείμενο M33 που είναι ένας σπειροειδής γαλαξίας που ανήκει στην τοπική ομάδα γαλαξιών που είναι και ο δικός μας. Η απόστασή του από εμάς είναι 2,70 εκατομμύρια έτη φωτός, αλλά με ιδανικές συνθήκες μπορεί να είναι ορατός χωρίς οπτικά όργανα, και είναι αυτός που φαίνεται στην παρακάτω φωτογραφία

Αστερισμός του Ταύρου

Από αστρολογικής άποψης μαθαίνουμε ότι είναι ο δεύτερος ζωδιακός αστερισμός. Το γένος του είναι θηλυκό και η ποιότητά του σταθερή. Στοιχείο του είναι η Γη και κυβερνήτης του η Αφροδίτη που είναι σε κυριαρχία, η Σελήνη σε έξαρση, ο Άρης και ο Πλούτωνας σε αδυναμία, και ο Ουρανός

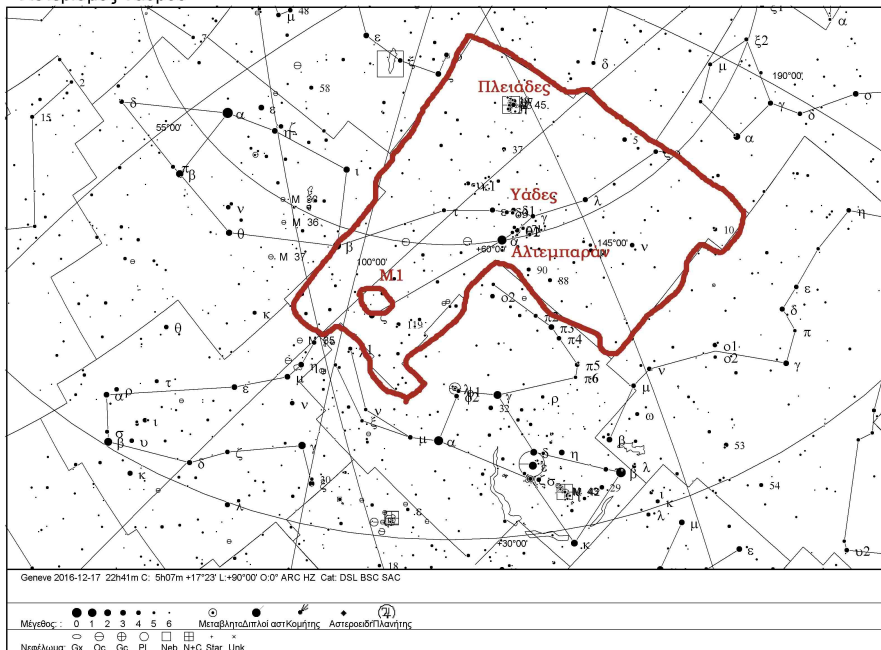
σε πώση. Για την Αφροδίτη τώρα που κυριαρχεί καλό είναι να γνωρίζετε κάποια στοιχεία. Καταρχήν έχει το ίδιο μέγεθος με τη Γη, όμως δεν είναι καθόλου φιλόξενος πλανήτης. Σκεπασμένη συνεχώς από τοξικά σύννεφα λόγω της ηφαιστειακής δραστηριότητας είναι αρκετά ζεστή – εδώ λειτουργεί το φαινόμενο του θερμοκηπίου

– και η πίεση στην επιφάνεια της θα σας συντρίψει σε λίγα λεπτά. Μάλιστα μπορούμε να παρομοιάσουμε τη Γη με τον Παράδεισο και την Αφροδίτη με την Κόλαση. Κατά τα άλλα έχει όλα τα γυναικεία χαρακτηριστικά του ονόματός της. Όλοι οι πλανήτες περιστρέφονται από Δύση σε Ανατολή, αυτή θα περιστραφεί ανάποδα. Ο χρόνος επίσης κυλάει πολύ αργά και έτσι δεν χρειάζεται να κρύψει την

ηλικία της. Μία μέρα στην Αφροδίτη αντιστοιχεί σε 243 γήινες. Τώρα για τη Σελήνη: γιατί είναι σε έξαρση δεν το καταλαβαίνω τι σημαίνει. Ίσως επειδή αρχίζει να μας πλησιάζει και μεγαλώνει σταδιακά ο δίσκος της; Δεν ξέρω. Ο Άρης σε αδυναμία το καταλαβαίνω αφού από τότε που έμπλεξε με την Αφροδίτη και με τους πολέμους μια εξάντληση θα την έχει. Για τον Πλούτωνα υποθέτω ότι μελαγχόλησε από τότε που

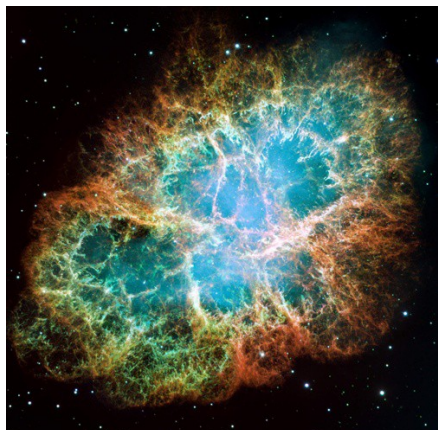
τον υποβίβασαν σε νάνο πλανήτη. Για τον Ουρανό που είναι σε πτώση δεν ξέρω τι του φταίει. Μυθολογικά τώρα ο αστερισμός συμβολίζει τον Ταύρο στον οποίο μεταμορφώθηκε ο Δίας που έκλεψε την Ευρώπη από τη Φοινίκη (σημερινή Συρία) για να την πάει στην Κρήτη. Αστρονομικά ο αστερισμός παρουσιάζεται στην παρακάτω φωτογραφία και έχει κάποια ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά.

Αστερισμός Ταύρου

Η λατινική ονομασία του αστερισμού είναι Tauri (Ταυ). Είναι ορατός τους μήνες Οκτώβριο ως Μάρτιο. Στον αστερισμό του Ταύρου τώρα μπορούμε να παρατηρήσουμε αρκετά ενδιαφέροντα σημεία. Γενικά να ξέρετε τους αστερισμούς στην ερασιτεχνική αστρονομία τους χρησιμοποιούμε για να μπορούμε να εντοπίσουμε στον νυκτερινό ουρανό αυτά τα στοιχεία που θέλουμε να παρατηρήσουμε. Για τον αστερισμό του Ταύρου τα στοιχεία αυτά είναι τα παρακάτω :

A. Αντικείμενο M1 – Νεφέλωμα του καρκίνου.

Ονομάζεται έτσι γιατί το σχήμα του θυμίζει καβούρι. Στην ουσία πρόκειται για ένα αστέρι που έσκασε πριν 7.500 χρόνια. (Supernova). Στην Γη η έκρηξη αυτή έγινε ορατή το 1.200 μ.Χ και ήταν ορατός ακόμη και κατά την διάρκεια της ημέρας, και φαινόταν για 23 ημέρες. Το γεγονός αυτό το κατέγραψαν Κινέζοι αστρονόμοι.

B. Ο γίγαντας αστέρας Αλντεμπαράν (Λαμπαδίας)

Το αστέρι αυτό είναι 65 έτη φωτός μακριά από εμάς και μπορούμε να δούμε ότι το χρώμα του είναι πορτοκαλί ακόμη και με γυμνό μάτι. Ο λόγος είναι ότι έχει μετατραπεί σε ερυθρό γίγαντα που σημαίνει ότι έχει «μείνει από καύσιμα» και το ήλιο με την σύντηξη μετατρέπεται σε άνθρακα. Αυτό σημαίνει ότι κάποια στιγμή θα σβήσει. Ο αστέρας αυτός μας δείχνει και την μοίρα του δικού μας Ηλίου. Όσον αφορά το μέγεθός του τώρα μπορείτε να το καταλάβετε στην παρακάτω φωτογραφία όπου γίνεται σύγκριση με τον Ήλιο.

Γ. Υάδες Είναι ένα ανοικτό σμήνος αστεριών σε απόσταση 150 ετών φωτός από εμάς. Για τον λόγο αυτό οι αποστάσεις τους μπορούν να μετρηθούν με ακρίβεια και μας βοηθούν στην μέτρηση και άλλων κοσμικών αποστάσεων. Η αναφορά τους γίνεται και στον Όμηρο, και το όνομά τους το έχουν πάρει από τα την αρχαιοελληνική μυθολογία. Ήταν Νύμφες, κόρες του Άτλαντα και τις Πλειόνης και το όνομά τους σημαίνει «οι της βροχής». Προφανώς όταν θα ανέτειλαν οι Υάδες στον Ουρανό ήταν η περίοδος που άρχιζαν και οι βροχές.

Δ. Πλειάδες (Πούλια)

Από τα πιο ενδιαφέροντα σημεία παρατήρησης στον ουρανό αφού μπορείς να τις δεις και με γυμνό μάτι. Είναι και αυτό ένα ανοικτό αστρικό σμήνος (σύνολο αστεριών που αποτελούν ομάδα). Αυτές είναι σε απόσταση 360 ως 400 ετών φωτός από εμάς και η ηλικίας τους είναι 78 εκατομμύρια χρόνια (αυτό σημαίνει ότι έχουν σχηματιστεί πρόσφατα και είναι νεαρά άστρα). Αν και διακρίνουμε 9 από αυτές στην πραγματικότητα το σμήνος περιλαμβάνει 500 αστέρια. Και η ονομασία εδώ προέρχεται από τους Αρχαίους Έλληνες, αφού οι Πλειάδες ήταν και αυτές κόρες του Άτλαντα και της Πλειόνης και αδερφές των Υάδων και της Καλυψώς. Σαν τόπος γέννησής τους αναφέρετε το όρος Κυλλήνη. Ο αστερισμός αυτός στην αρχαιότητα οριοθετούσε τις εποχές: η ανατολή αυτών τον Μάιο μήνα είναι προάγγελος τους καλοκαιριού και η δύση τους η αρχή του χειμώνα. Στην παρακάτω φωτογραφία φαίνονται τα αστέρια αυτά με τις ονομασίες τους.

Ενδεικτικά θα αναφέρουμε ότι η Μαία ήταν η μητέρα του Ερμή, η Ταυγέτη μητέρα του βασιλιά της Σπάρτης Λακεδαίνονα και γενικά οι Πλειάδες ήταν μητέρες ηρώων και ημίθεων της μυθολογίας μας. Τέλος, στην περιοχή των Πλειάδων έχουμε στις αρχές Νοεμβρίου βροχή διαπτόντων «αστεριών» (Ταυρίδες) που οφείλονται στην ουρά του κομήτη Encke που περνά από την Γη.

Καιρός για λίγο καιρό

Στο προηγούμενο τεύχος αναφερθήκαμε στους μηχανισμούς που δημιουργούν τα καιρικά φαινόμενα σε επίπεδο πλανήτη κυρίως, και αρχίσαμε να εξετάζουμε τους μηχανισμούς που επηρεάζουν τον καιρό σε τοπικό επίπεδο. Τα στοιχεία αυτά αναλύονται για τους εξής δύο λόγους: α) καθαρά πληροφοριακά για όποιον ενδιαφέρεται να μάθει το γιατί και πως δημιουργούνται τα μετεωρολογικά φαινόμενα που βλέπουμε στα δελτία καιρού και β) γιατί με τα στοιχεία αυτά μελετάμε το περιβάλλον του κτιρίου στον βιοκλιματικό σχεδιασμό. Έτσι όταν τελειώσουν τα μαθήματα του καιρού θα τα χρησιμοποιήσουμε όλα αυτά που μαθαίνουμε εδώ στον βιοκλιματικό σχεδιασμό. Από τους μηχανισμούς δημιουργίας καιρού του πλανήτη μάθαμε ότι τα καιρικά φαινόμενα δεν είναι τυχαία. Παρουσιάζουν μια περιοδικότητα και μια κανονικότητα έτσι ώστε να είμαστε σε θέση να επεξεργαστούμε στατιστικά τις μετρήσεις που γίνονται σε τοπικό επίπεδο και να τις θεωρήσουμε αξιόπιστες, ώστε οι τιμές που προκύπτουν να χρησιμοποιηθούν στα μαθηματικά μοντέλα σχεδιασμού. Η πρόβλεψη του καιρού άλλωστε στην αρχή του περιοδικού γίνεται με τον τρόπο αυτό. Ακόμη και όταν δεν υπάρχουν μετρήσεις σε κάποια περιοχή μπορούν να αξιοποιηθούν οι μετρήσεις γειτονικών σταθμών και να θεωρηθούν αξιόπιστες. Έτσι, στο τεύχος αυτό θα συνεχίσουμε την ανάλυση του καιρού σε τοπικό επίπεδο, εξετάζοντας σιγά σιγά τις παραμέτρους που επηρεάζουν το μικροκλίμα μίας περιοχής και ενός κτιρίου.

Ας ξεκινήσουμε με το πρώτο που μας ενδιαφέρει, την παράμετρο θερμοκρασία.

Θερμοκρασία αέρα

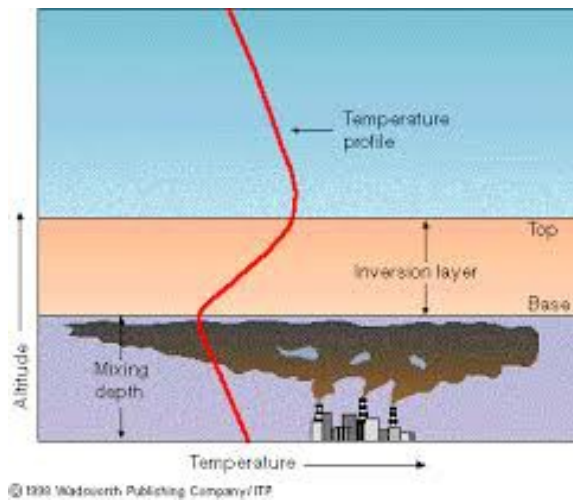
Με τον όρο θερμοκρασία αέρα ονομάζουμε την ενέργεια που απορροφούν τα μόρια του αέρα λόγω της επίδρασης της θερμαντικής ενέργειας του ήλιου, που όπως είδαμε στο προηγούμενο τεύχος θερμαίνει την επιφάνεια της Γης. Την θερμοκρασία την μετράμε σε °C ενώ στο αγγλοσαξονικό σύστημα σε °F. Η κλίμακα και στις δύο περιπτώσεις είναι ίδια με διαφορετικές τιμές για το πάγωμα και το βράσιμο του νερού. Οι κανόνες μετατροπής από τη μια μονάδα στην άλλη είναι:

$$^{\circ}\text{F} = 9/5 * ^{\circ}\text{C} + 32$$

$$^{\circ}\text{C} = 5/9 * (^{\circ}\text{F} - 32)$$

Όσον αφορά επίσης στη θερμοκρασία υπολογίζεται ότι μειώνεται κατά 1,98 °C/1000ft (1 ft = 0,3048 m). Αυτή είναι μία σύμβαση που έχει θεσπίσει ο ICAO για την ατμόσφαιρα και που ονομάζεται ISA (International Standard Atmosphere) και χρησιμοποιείται στην αεροναυτιλία. Αυτή τη σύμβαση χρησιμοποιώ και στα μαθηματικά μοντέλα υπολογισμού της θερμοκρασίας αέρα σε μια περιοχή όπου δεν υπάρχουν μετρήσεις και πρέπει να συνδεθούν γειτονικοί σταθμοί ώστε να φτιαχτούν ισοθερμικές καμπύλες που θα υπολογίσουν τη θερμοκρασία στην περιοχή αυτή και μετά με επιτόπου μετρήσεις θα υπολογιστεί το σφάλμα εκτίμησης ώστε να εξαλειφθεί.

Για τη θερμοκρασία τώρα, ένα από τα ενδιαφέροντα φαινόμενα που μας απασχολεί ιδιαίτερα στον βιοκλιματικό σχεδιασμό είναι το φαινόμενο της αναστροφής της θερμοκρασίας όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα

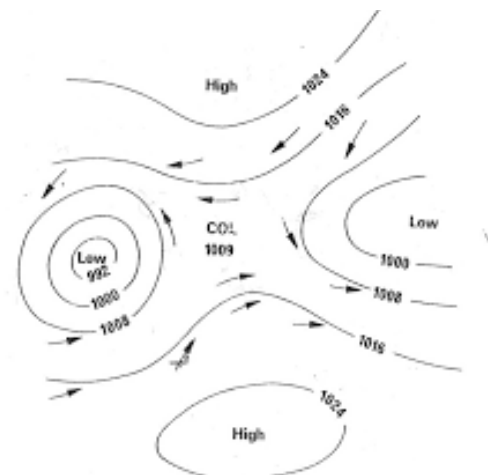
© 1999 Wadsworth Publishing Company/ITP

Αυτό συμβαίνει γιατί ο αέρας που έρχεται σε επαφή με τη Γη κρυώνει γρηγορότερα λόγω αγωγής με την επιφάνεια. Έτσι, όπως είναι βαρύτερος παραμένει στην επιφάνεια και δεν ανέρχεται, με αποτέλεσμα ένα στρώμα αέρα να είναι θερμότερο από αυτό στην επιφάνεια της Γης (βλ. σχήμα inversion layer). Το θερμό στρώμα αυτό λειτουργεί σαν ένα καπάκι για το υποκείμενο στρώμα. Το φαινόμενο αυτό έχει ως συνέπεια τη δημιουργία υγρασίας στη ζώνη του στρώματος αέρα στην επιφάνεια της Γης και τον εγκλωβισμό των ρύπων εκεί. Αυτό μπορείτε να το δείτε επίσης όταν ο καπνός από μια καμινάδα ανεβαίνει και σε κάποιο σημείο γίνεται οριζόντιος και απλώνεται στην ατμόσφαιρα. Εκεί είναι το όριο της ζώνης του στρώματος της θερμοκρασιακής αναστροφής. Όταν σχεδιάζουμε το περιβάλλον ενός κτιρίου ελέγχουμε να δούμε αν στην περιοχή παρατηρούνται τέτοιες συνθήκες σε μόνιμη βάση και αναλόγως προτείνουμε μέτρα για την προστασία έναντι αυτών των συνθηκών και κυρίως της υγρασίας.

Ατμοσφαιρική πίεση

Είναι το δεύτερο στοιχείο που υπολογίζουμε και εκτιμάμε καθότι οι περιοχές χαμηλής και υψηλής πίεσης είναι αυτές που δημιουργούν κατά κύριο λόγο τους ανέμους και καθορίζουν τον καιρό. Όπως είδαμε στο προηγούμενο τεύχος στις περιοχές του πλανήτη που ο αέρας θερμαίνεται και ανέρχεται είναι ζώνες χαμηλής πίεσης ενώ στα γεωγραφικά πλάτη τα δικά μας είναι περιοχές υψηλής πίεσης. Με λίγα λόγια η ατμοσφαιρική πίεση είναι στην ουσία το βάρος της στήλης του αέρα που είναι από πάνω μας. Όσο πιο κρύος είναι ο αέρας, τόσο λιγότερο κινητικός γίνεται και έτσι ασκεί λιγότερη πίεση πάνω μας. Ενώ όταν είναι πιο ζεστός αυξάνεται η κινητικότητα των μορίων του (και άρα αυξάνει την πίεση) καθώς αυτά χτυπούν πάνω στην επιφάνεια με μεγαλύτερη ταχύτητα.

Την ατμοσφαιρική πίεση από μόνη της δεν μπορούμε να τη χρησιμοποιήσουμε αλλά χρησιμοποιούμε την βαθμίδα πίεσης που δημιουργεί τους ανέμους σε μεγάλη κλίμακα. Μία πρώτη ιδέα από το θέμα αυτό είναι αυτή που φαίνεται στο παρακάτω σχήμα που τα βλέπετε συνέχεια στα δελτία καιρού και θα είναι θέμα που θα εξετάσουμε στο επόμενο τεύχος.

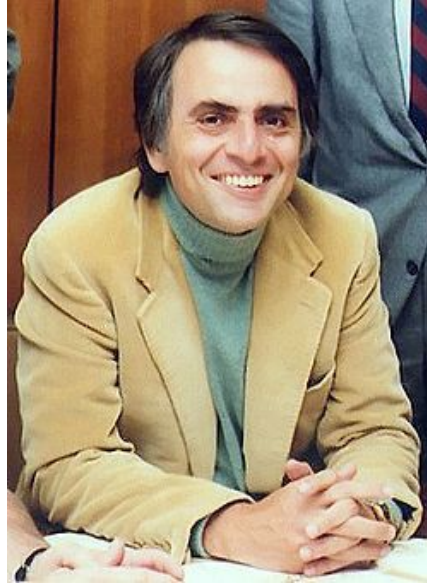

Ανθρωπότητα. Μία σύγχρονη ιστορία

Την δεκαετία του '80 έτυχε να δω μία σειρά στην τηλεόραση με την ονομασία Cosmos του Carl Sagan. Αυτό που με τράβηξε στην σειρά αυτή ήταν το όνομά της, αφού οι συντελεστές της είχαν επιλέξει την Ελληνική αυτή λέξη για να περιγράψει το σύμπαν. Τότε δεν γνώριζα τον Carl Sagan αλλά έμελλε η σειρά αυτή

και ο δημιουργός της να διαμορφώσουν τα ενδιαφέροντα μου ως μαθητή. Πριν προχωρήσω θα ήθελα να σας γνωρίσω λίγο αυτόν τον επιστήμονα που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην κατανόηση της επιστήμης σε πολύ κόσμο αφού με τρόπο απλό αλλά κατανοητό κατάφερε να την εκλαϊκεύσει και έτσι να την περάσει σε

πολύ κόσμο μεταξύ αυτών και σε εμένα, που μέχρι τότε δεν είχαν καμία επαφή με επιστημονικά θέματα τόσο εξειδικευμένα. Είναι σαν φόρος τιμής στον επιστήμονα αυτόν που τον είχα και τον έχω σαν πρότυπο.

Ο Carl Sagan (1934-1996), ήταν Αμερικανός αστρονόμος και αστροφυσικός. Ήταν συνιδρυτής της επιστήμης της αστροβιολογίας, και της Πλανητικής Εταιρείας. Πολυπράγμων και φωτεινή διάνοια, έγραψε πολλά έργα και διάσημος έγινε με την βραβευμένη με Έμμυ σειρά *Cosmos A Personal Voyage* που ανέφερα στην αρχή. Επίσης είναι και ο συγγραφέας του έργου «Η Επαφή» που γυρίστηκε ταινία το 1997. Ήταν καθηγητής στα πανεπιστήμια Χαρβαρντ και Κορνέλ, ενώ συμμετείχε και στην σχεδίαση των αποστολών *Maginer* στην Αφροδίτη την δεκαετία του 1960. Ήταν δική του η σκέψη και ο σχεδιασμός της πλάκας που τοποθετήθηκε στα Παιονηρ και *Voyager* που αυτή την στιγμή έχουν φύγει από την τροχιά του Πλούτωνα και ταξιδεύουν προς διάφορα σημεία του σύμπαντος, με την ελπίδα ότι θα βρεθούν

κάποια μέρα από κάποιον εξωγήινο πολιτισμό. Ο Καρλ Σαγκαν ήταν υπέρμαχος της εξωγήινης ζωής και κατάφερε να πείσει την επιστημονική κοινότητα να στρέψει τα ραδιοτηλεσκόπια προς τον ουρανό προκειμένου να μπορέσουμε να συλλάβουμε κάποιο σήμα. Για τον λόγο αυτό ήταν και μέλος του διοικητού συμβουλίου του S.E.T.I. (**Search for Extra-Terrestrial Intelligence**). Από το μεγάλο ραδιοτηλεσκόπιο του Arecibo στο Πουέρτο Ρίκο εστάλη το 1974 ένα κωδικοποιημένο μήνυμα με κατεύθυνση το μεγάλο σφαιρωτό σμήνος του Ηρακλή M13 που απέχει από εμάς περίπου 25.000 έτη φωτός. Το μήνυμα αποτελείται από μία σειρά 1679 (αριθμός που είναι γινόμενο των πρώτων αριθμών 73x23) ψηφίων 0 και 1 (bits) και αν μετατραπούν σε άσπρα και μαύρα τετράγωνα

σχηματίζουν ένα διάγραμμα το οποίο περιέχει πληροφορίες για την θέση μας στο ηλιακό μας σύστημα, τον πληθυσμό της Γης, τη χημεία του πλανήτη μας, τη μορφή και σύσταση του DNA μας, καθώς και τη φιγούρα ενός ανθρώπινου όντος και ένα σχέδιο του ραδιοτηλεσκοπίου που έστειλε το μήνυμα.(πηγή Βικιπαίδεια)

Στο πρώτο επεισόδιο της σειράς ο Carl Sagan είχε χρησιμοποιήσει ένα ημερολόγιο για να δείξει την ιστορία της Γης αντιστοιχώντας κάθε ημερολογιακό μήνα σε διάφορα γεγονότα που είχαν λάβει χώρα. Στο ιδιαίτερο αυτό ημερολόγιο περιέγραψε την ιστορία της ανθρωπότητας όπως την ξέρουμε μέχρι τώρα ως το τελευταίο λεπτό πριν αλλάξει ο χρόνος !!! Και όντως έτσι είναι αν θεωρήσεις ότι στα 4,54 δισεκ. ετη από την αρχή του σχηματισμού της Γης η γνωστή ιστορία του ανθρώπου είναι

12.000 χιλ. ετών περίπου. Αν τώρα υπολογίσουμε την ιστορία του ανθρώπου από την στιγμή που εμφανίστηκαν τα πρώτα ανθρωποειδή πριν 4 εκατομμύρια χρόνια, θα δούμε ότι αυτό αντιστοιχεί στις τελευταίες 7,5 ώρες της τελευταίας ημέρας του χρόνου. Και αν υπολογίσουμε τον χρόνο που χρειάστηκε από την στιγμή που εξαφανίστηκαν οι δεινόσαυροι να εμφανιστεί το πρώτο ανθρωποειδές αυτό αντιστοιχεί στις τελευταίες 5 ημέρες του χρόνου. Τώρα αν μου πείτε ότι αυτό είναι μια αυθαίρετη χρονολόγηση, συγνώμη που θα διαφωνήσω αλλά και το Γρηγοριανό ημερολόγιο που χρησιμοποιούμε και αυτό το ίδιο είναι, απλά χρησιμοποιεί ως σημείο αναφορά την γέννηση του Ιησου Χριστού.

Έτσι στην χρονολόγηση η πρώτοι μικροοργανισμοί εμφανίστηκαν την 80^η ημέρα. Οι δεινόσαυροι περπάτησαν για 13 ημέρες πάνω στη Γη (165 εκατομμύρια χρόνια για την ακρίβεια). Εμείς είμαστε τις τελευταίες 5 ημέρες. Έτσι προέκυψε και ο τίτλος του άρθρου που αναφέρει την ιστορία της ανθρωπότητας μία σύγχρονη ιστορία αφού αντιστοιχεί σε μόλις 1,5% του χρόνου της ιστορίας της Γης. Ξέρω ότι σας είναι ακόμη παράξενο να αλλάξετε χρονική κλίμακα από αυτή που έχετε συνηθίσει. Όμως και ο ίδιος ο Αινσταιν κάπως έτσι περιέγραψε τον χρόνο. Ως μία επιπλέον διάσταση και άρα οι μονάδες μέτρησης της μπορούν να οριστούν με τον τρόπο που περιγράφει καλύτερα τα γεγονότα. Στην επιστήμη μας τώρα

χρησιμοποιούμε τον Γεωλογικό χρόνο για να περιγράψουμε τα γεγονότα σε ευρεία κλίμακα.

Έτσι ας γυρίσουμε πίσω στην ιστορία μας και ας αρχίσουμε να εξιστορούμε τα γεγονότα.

Πριν από 65 εκατομμύρια χρόνια μία καταστροφή χτύπησε την Γη. Ένας αστεροειδής διαμέτρου 10Km συγκρούστηκε με την Γη δημιουργώντας ένα φοβερό παλιρροϊκό κύμα που κάλυψε όλη την επιφάνεια της Γης, και η σκόνη που σηκώθηκε στην ατμόσφαιρα από την σύγκρουση κάλυψε τον Ήλιο και επέφερε συνθήκες πυρηνικού χειμώνα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η θέση της σύγκρουσης αυτής έχει βρεθεί στην χερσόνησο Yucatan του Μεξικού και φαίνεται στην παρακάτω φωτογραφία

Το αποτέλεσμα αυτού ήταν να σβηστεί μία δυναστεία 165 εκατ. χρόνων, που ήταν αυτή των δεινόσαυρων και όλων των τεράστιων θηλαστικών που κυριαρχούσαν τότε στην Γη. Αυτό όμως ήταν και το έναυσμα να αναπτυχθούν τα μικρά θηλαστικά που ζούσαν μέσα στην Γη για προστασία και μπόρεσαν να γλιτώσουν από τον όλεθρο. Αυτή στην ουσία είναι και η αρχή της ιστορίας του ανθρώπου, αφού και εμείς προήλθαμε στην ουσία από αυτά τα μικρά θηλαστικά. Έτσι όταν οι συνθήκες το επέτρεψαν, αναπτύχθηκε ένας νέος οργανισμός με νέα είδη ζώων και κάποια στιγμή στην ιστορία αυτή εμφανίστηκε ο Αυστραλοπίθηκος που θεωρείται και ο πρώτος απόγονος του ανθρώπου, ο οποίος εξελίχθηκε στην Ανατολική Αφρική στη

σημερινή Αιθιοπία. Αυτό έγινε πριν περίπου 4 εκ χρόνια και κάπως έτσι αρχίζει η ιστορία όλων μας. Ο αρχαιότερος σκελετός που έχει βρεθεί μέχρι σήμερα είναι του αυστραλοπιθήκου Λούσι, και κάπως έτσι ήταν η μορφή μας πριν 3 εκ χρόνια.

